

1. De Schepping

In het begin was er alleen God/Allah, zwevend of tronend boven het water. De hemelen, de aarde en alles daartussen werden geschapen, eenvoudig door een woord van Allah/God.

God schiep eerst het licht. Hij schiep (later) ook de zon en de maan en daarmee de tijd. Toen werden hemel, aarde en zeeën gescheiden. In de Koran wordt de hemel in zeven lagen geschapen. De aarde werd met planten bedekt. Lucht, water en de aarde liet Hij wemelen van vogels, vissen en landdieren. In de Koran wordt gemeld dat alles uit water is gevormd, en dat de hemel uitgevouwen werd tot zeven hemelen.

In de Bijbel wordt de mens geschapen naar Gods evenbeeld. De Koran wijst deze gelijkenis tussen God en mens uitdrukkelijk van de hand. (Voor de schepping van de mens, man en vrouw zie hoofdstuk 2.)

In de Koran worden de zorgvuldigheid en vrijgevigheid benadrukt waarmee de Schepper te werk ging. Alle schepselen in hun onderlinge ordening vormen 'tekenen voor mensen die geloven' (16:79) dat zij Allah kunnen vertrouwen, als 'de machtige, de vergevende.' (39:5)

In Genesis staat dat God zag dat wat Hij geschapen had goed was.

De schepping vond plaats in zes dagen (perioden), in de Goddelijke tijd. Voor zover er van dagen sprake is, kan het niet gaan om alledaagse dagen, immers op dag één bestond de door de zon gemarkeerde tijd nog niet.

Wat gebeurde er na deze wonderbaarlijke zes 'Dagen'? In de Bijbel is er sprake van een zevende dag: Gods rustdag. In de Koran bestijgt Allah na deze eerste schepping zijn troon, want Hij kent geen vermoeidheid.

In het Bijbelboek Genesis wordt benadrukt dat de schepping na zes dagen voltooid is, volmaakt. Volgens de Koran schiep Allah, ook na die zes wonderbaarlijke dagen, telkens opnieuw. In tweede instantie in elke nieuwe lente, bij elke nieuwe geboorte. Ten slotte doet hij, bij een derde schepping, mensen na de dood opstaan. (zie hoofdstuk 16)

In de Bijbel staat de schepping aan het begin, in het boek Genesis. In de Koran vindt men in verschillende Soera's (hoofdstukken) verwijzingen naar het continue scheppingsproces.

Bijbel	Koran
God, de Schepper van hemel en aarde	Allah, de Schepper van hemel en aarde
In het begin schiep God de hemel en de aarde.	Tot Zijn tekenen behoort de schepping van de hemelen en de aarde en de dieren die Hij erop heeft verspreid. 42:29
De aarde was nog woest en doods, en duisternis lag over de oervloed, maar Gods geest zweefde over het water. Genesis 1:1-2	Hij is het die de hemelen en de aarde in zes dagen geschapen heeft, terwijl Zijn troon boven het water was... 11:7
God zei: 'Er moet...en er was..' God zei: 'Er moet...en zo gebeurde het.' Genesis 1:3, 6,9,11,14,	Geprezen zij Hij!...de schepper van de hemelen en de aarde.
...want Hij sprak en het was er, Hij gebod en daar stond het. Psalm 33:9	Wanneer Hij iets beslist dan zegt Hij er slechts tegen: 'Wees!' en het is. 2:116-117
Dag en Nacht	Licht en Duisternis

<p>God zei: 'Er moet licht komen,' en er was licht.</p> <p>God zag dat het licht goed was, en hij scheidde het licht van de duisternis; het licht noemde hij dag, de duisternis noemde hij nacht.</p> <p>Het werd avond en het werd morgen. De eerste dag. Genesis 1:3-5</p>	<p>Lof zij God die de hemelen en de aarde geschapen en de duisternis en het licht gemaakt heeft. 6:1</p> <p>Hij heeft de hemelen en de aarde in waarheid geschapen. Hij legt de nacht over de dag en Hij legt de dag over de nacht... 39:5</p>
Hemel en Aarde	
<p>God zei: 'Er moet...een gewelf komen.'</p> <p>En zo gebeurde het. God maakte het gewelf... Hij noemde het gewelf hemel.</p> <p>Het werd avond en het werd morgen.</p> <p>De tweede dag. Genesis 1:6-8</p>	<p>Toen wendde Hij zich tot de hemel die rook was en Hij zei ertegen en tegen de aarde: 'Komt, goedschiks of kwaadschiks.'</p> <p>Zij zeiden beide: 'Wij komen goedschiks.'</p> <p>Toen voltooide Hij ze in twee dagen als zeven hemelen en openbaarde in elke hemel wat de ordening ervan was. 41:11-12</p>
Regen en Planten, Aarde en Zee	
<p>God zei: 'Het water onder de hemel moet naar één plaats stromen, zodat er droog land verschijnt.'</p> <p>En zo gebeurde het. Het droge noemde hij aarde, het samengestroomde water noemde hij zee.</p> <p>En God zag dat het goed was. Genesis 1: 9-10</p> <p>In de tijd dat God de Heer, aarde en hemel maakte, groeide er op de aarde nog geen enkele struik en was er geen enkele plant opgeschoten, want God, de Heer had het nog niet laten regenen op de aarde...wel was er water dat uit de aarde opwelde en de aardbodem overal bevloede. Genesis 2:4-6</p> <p>God zei: 'Overal op aarde moet jong groen ontkiemen: zaadvormende planten en allerlei bomen die vruchten dragen met zaad erin.'</p> <p>En zo gebeurde het. De aarde bracht jong groen voort; allerlei zaadvormende planten en allerlei bomen die vruchten droegen met zaad erin.</p> <p>En God zag dat het goed was. Het werd avond en het werd morgen. De</p>	<p>En Hij is het die de beide zeeën vrij heeft laten stromen, de een zoet en fris en de ander zout en pekelig en Hij heeft tussen beide een versperring gemaakt. 25:53</p> <p>En Hij is het die de aarde uitgebreid heeft en er stevige bergen en rivieren op heeft gemaakt en die er van alle vruchten twee stuks, paarsgewijs, op heeft gemaakt. 13:3</p> <p>En Wij hebben met mate water uit de hemel neer laten dalen en het in de aarde laten rusten. 23:18</p> <p>En Wij zenden de winden terwijl ze zwaarbeladen zijn en Wij laten uit de hemel water neerdalen en Wij geven jullie daarvan te drinken. En jullie hadden daarvan geen voorraden kunnen aanleggen. 15:22</p> <p>Wij hebben voor jullie daarmee tuinen van palmen en wijnstokken laten ontstaan waarin jullie veel vruchten hebben en waarvan jullie kunnen eten...en een boom die olie voortbrengt en saus voor hen die eten. 23:19-20</p> <p>En de aarde hebben Wij uitgebreid en er stevige bergen op aangebracht. En Wij hebben er allerlei dingen evenwichtig op</p>

derde dag. Genesis 1:11-13	laten groeien. 15:19
Zon, maan en Sterren	
<p>God zei:</p> <p>'Er moeten lichten aan het hemelgewelf komen om de dag te scheiden van de nacht. Ze moeten de seizoenen aangeven en de dagen en de jaren, en ze moeten dienen als lampen aan het hemelgewelf, om licht te geven op de aarde.'</p> <p>En zo gebeurde het. God maakte twee grote lichten, het grootste om over de dag te heersen, de kleinere om over de nacht te heersen, en ook de sterren.</p> <p>En God zag dat het goed was.</p> <p>Het werd avond en het werd morgen. De vierde dag. Genesis 1: 14-19</p>	<p>En Wij hebben de dichtstbijzijnde hemel met lampen opgesierd die ook als bescherming dienen... 41:12</p> <p>En Wij hebben in de hemel sterrenbeelden gemaakt en ze voor de kijkers sierlijk gemaakt. 15:16</p> <p>Zien jullie dan niet...dat Hij daarin de maan tot een licht heeft gemaakt en dat Hij de zon tot een heldere lamp heeft gemaakt? 71:15,16</p> <p>...Hij heeft de zon en de maan dienstbaar gemaakt; alles loopt tot een vastgestelde termijn. Is Hij niet de machtige, de vergevende? 39:5</p>
Vissen en Vogels en allerlei Dieren	
<p>God zei: 'Het water moet wemelen van levende wezens, en boven de aarde, langs het hemelgewelf, moeten vogels vliegen.' ...En God zag dat het goed was. God zegende ze met de woorden 'Wees vruchtbaar en wordt talrijk en vul het water van de zee. En ook de vogels moeten talrijk worden op aarde.'</p> <p>Het werd avond en het werd morgen.</p> <p>De vijfde dag. Genesis 1:20-24</p> <p>God zei: 'De aarde moet allerlei levende wezens voortbrengen: vee, kruipende dieren en wilde dieren.'</p> <p>En zo gebeurde het, God maakte alle soorten in het wild levende dieren, al het vee en alles wat op de aardbodem rondkruipt.</p> <p>En God zag dat het goed was. Genesis 1: 24-25</p>	<p>God heeft ieder dier uit water geschapen; daaronder zijn er die op hun buik gaan, daaronder zijn er die op twee benen lopen en er zijn daaronder die op vier lopen. God schiept wat Hij wil; God is almachtig. 24:45</p> <p>Hebben zij niet gezien naar de vogels die in de lucht van de hemel voortgedreven worden. Alleen God houdt ze vast. Daarin zijn zeker tekenen voor mensen die geloven. 16:79</p> <p>Ook het vee heeft Hij geschapen. Jullie hebben daarmee warmte en allerlei nuttigs en jullie eten ervan. Daarmee is er voor jullie ook schoonheid wanneer jullie ze 's avonds huiswaarts voeren en wanneer jullie ze 's morgens naar de weiden brengen.</p> <p>En het draagt jullie lasten naar een land dat jullie slechts met grote inspanning hadden kunnen bereiken.</p> <p>Jullie Heer is werkelijk vol mededogen en barmhartig. 16: 5-7</p>
Mensen naar Zijn evenbeeld	Mensen niet aan Hem gelijk
<p>En God zei: 'Laten Wij mensen maken die ons evenbeeld zijn, die op ons lijken; zij moeten heerschappij voeren over de vissen van de zee en de vogels van de hemel, over het vee, over de hele aarde en over</p>	<p>De Erbarmer. Hij schiep de mens. 55: 1,3</p> <p>Toen jouw Heer tot de engelen zei: 'Ik ga op aarde een plaatsvervanger aanstellen'... 2:30</p>

<p>alles wat daar rondkruipt.' God schiep de mens als zijn evenbeeld, als evenbeeld van God schiep Hij hem, mannelijk en vrouwelijk schiep Hij hen. Hij zegende hen en zei tegen hen: 'Wees vruchtbaar en wordt talrijk, bevolk de aarde en breng haar onder je gezag.'" Genesis 1:26-28 Het werd avond en het werd morgen. De zesde dag.</p> <p>God keek naar alles wat hij had gemaakt en zag dat het zeer goed was. Genesis 1:31</p>	<p>Zeg: 'Hij is God als enige, ...en niet één is er aan Hem gelijkwaardig.' 112: 1,4</p> <p>De grondlegger van de hemelen en de aarde. Hij heeft uit jullie eigen midden echtgenotes voor jullie gemaakt en ook uit het vee paren; daarmee vermeedert Hij jullie.</p> <p>Niets is aan Hem gelijk.</p> <p>Hij is de horende, de doorziende. 42:11</p>
<p>Zevende dag - rust na voltooiing</p>	<p>Na de zesde dag – continue schepping</p>
<p>Op de zevende dag had God zijn werk voltooid,</p> <p>op die dag rustte Hij van het werk dat Hij gedaan had.</p> <p>God zegende de zevende dag en verklaarde die heilig, want op die dag rustte hij van heel zijn scheppingswerk. Genesis 2:2-3</p> <p>Zo werden de hemel en de aarde in al hun rijkdom voltooid. Genesis 2:1</p> <p>En God zag dat het goed was. Genesis 1:20, 25</p>	<p>Jullie Heer is God die de hemelen en de aarde in zes dagen geschapen heeft. Toen vestigde Hij zich op de troon. 7:54</p> <p>Wij hebben de hemelen en de aarde en water tussen beide is in zes dagen geschapen en Wij zijn niet door uitputting overvallen. 50:38</p> <p>Hebben zij dan niet gezien hoe God de schepping laat beginnen en haar dan herhaalt? Dat is voor God gemakkelijk. 29:19</p> <p>Hij scheidt jullie in de buiken van jullie moeders, de ene schepping na de andere in drievoudige duisternis. 39:6</p>

2. De schepping van de mens

De eerste mens is geschapen uit aarde en heet daarom naar het Hebreeuws woord voor aarde, 'Adam.' Met de naam is ook in de Koran het idee terug te vinden, dat de eerste mens door Allah uit aarde of klei gemaakt is. Dat God de mens van aarde tot leven wekte door hem zijn geest in te blazen is in beide boeken te vinden. De Koran vermeldt dat Allah de mens mooie vormen gaf. Hij gebiedt de engelen voor hem te buigen. De God van Genesis zegende de mens en zag dat het goed was.

In de Bijbel zijn man én vrouw uitdrukkelijk naar Gods evenbeeld geschapen. In de Koran lijkt het Godsbegrip abstracter. Niemand is aan Allah gelijk. Wel is de mens vanaf zijn begin bestemd om na zijn dood tot God worden teruggevoerd. (zie hoofdstuk 16)

De mens is in beide boeken vanaf het begin aangesteld als Gods plaatsvervanger. Hij zal heersen over de schepping. Hij heeft, ten opzichte van de rest van de schepping, zowel een bijzondere macht, als een bijzondere verantwoordelijkheid.

In de Koran legt Allah zijn plan om de mens te scheppen uit aan de engelen. Zij reageren verschrikt. De mens, zo waarschuwen zij, zal zijn vermogens gebruiken om bloed te vergieten. Toch zet Allah zijn plan door. Hij gebiedt de engelen zelfs voor Adam te buigen. Maar ene uit vuur geschapen 'Iblies' (in het Nederlands duivel) weigert voor de mens te buigen. Omdat hij ongehoorzaam is aan Allah wordt hij de 'ongelovige' genoemd en uit het paradijs verdreven. Wel krijgt hij tijdelijk de mogelijkheid om de mens te verleiden tot het kwaad, een rol die hij gretig op zich neemt. Een vergelijkbaar verhaal komt in Genesis niet voor.

Elders in de Bijbel is sprake van een Satan die uit de hemel valt, een Satan die de mens verleidt.

In het Bijbelboek Job tracht Satan Job van God los te weken door hem met rampspoed te treffen. Maar Job volhardt, en wordt ten slotte door God beloond. De geschiedenis van Job/Ajjoeb wordt in de Koran kort aangestipt. Er is te weinig voor een apart hoofdstuk, maar de volhardende houding van Job/Ajjoeb is de moeite van aan korte uitweiding waard.

Terug naar de schepping van de mens. Een bijzonder kenmerk dat al van meet af aan meespeelt is zijn vermogen tot taal. In Genesis is het de (eerste) mens zelf die alles benoemt. In de Koran geeft Allah de mens de namen van alle dingen. Uit een test blijkt dat de engelen dat typisch menselijke taalvermogen niet hebben. Een reden waarom de engelen voor de mens moeten buigen.

De verscheidenheid in talen en kleuren van de volkeren is een geschenk van Allah, een aanmoediging om elkaar te leren kennen. Maar de veelkleurigheid van talen kan ook tot verwarring en verdeeldheid leiden, zo blijkt uit het verhaal van de toren van Babel in Genesis.

Het verhaal over de schepping van de mens geeft ook al iets aan van de verhouding tussen de seksen. Bekend uit de Bijbel is het verhaal van de vrouw, Eva (leven), geschapen uit de rib van de man, Adam (aarde), als zijn helper. In de Nieuwe Bijbelvertaling staat dat Eva aan Adam gelijk was. Er is een tweede scheppingsverhaal, dat in Genesis staat, zowel voor als na het verhaal van de rib; een verhaal waarin mannen en vrouwen tegelijk en als gelijken geschapen worden, beide naar het evenbeeld van God.

Dat de mens zou lijken op Allah wordt in de Koran uitdrukkelijk ontkend. Niemand kan op Allah lijken, Hij is de schepper van alles.

Het rib- verhaal komt in de Koran niet voor. Man en vrouw zijn als gelijkwaardig aan elkaar geschapen, uit één ziel; als paren met een onderlinge zielsverwantschap. De Arabische verzen waar het om gaat zijn moeilijk precies in vertaling weer te geven. Een voorbeeld is vers 39:6 Het draait dan om twee Arabische woorden *Nafs:ziel* en *Zawj: partner* die inhoudelijk zowel naar het mannelijke als het vrouwelijke kunnen verwijzen. De vertaling van vers 39:6 zou dan theoretisch kunnen luiden:

*Hij heeft jullie uit één ziel (Nafs) geschapen en
toen heeft Hij er zijn/haar partner (Zawj) uit gemaakt.*

In de Koran exegetisch wordt gesteld dat *Nafs* op Adam (de man) slaat en *Zawj* (partner) op de vrouw. Zo vertaalt Leemhuis:

Hij heeft jullie uit één wezen geschapen en toen heeft Hij er zijn echtgenote uit gemaakt. Leemhuis kiest hier voor een onzijdig woord om het grammaticaal vrouwelijke *nafs* te vertalen, in plaats van het vrouwelijke woord *ziel*. In de Franse vertaling van Mouhammad Hamidullah komt het grammaticaal vrouwelijke van *Nafs* of *ziel* waaruit man en vrouw geschapen zijn goed tot uitdrukking:

*Il vous a créés d'une personne unique et a tiré **d'elle** son épouse.*

Over de vraag hóé de vrouw is geschapen verschilt men van mening. Sommige exegeten zeggen dat ze geschapen is uit de linkerrib van Adam en baseren zich daarbij onder andere op Genesis 2. Anderen zeggen dat de vrouw door God is geschapen op dezelfde wijze als de man en staan dicht bij Genesis 1. Deze laatste opvatting komt tot uitdrukking in de Engelse vertaling van Yusuf Ali:

He created you (all) from a single Person: then created, of like nature, his mate;

De Koran verschilt van het Genesis verhaal door de nadruk op continuïteit. De schepping van de mens herhaalt zich na de oorspronkelijke schepping, maar op een andere manier. Na de eerste schepping uit aarde wordt de mens voortaan geschapen uit een drupje water - het mannelijke zaad; maar vooral en in de eerste plaats uit een klont bloed, en in de buik van de vrouw. De continue schepping van mensen na de eerste schepping is een teken dat Allah ook na de dood de mens zal herscheppen. (zie hoofdstuk 16)

Bijbel	Koran
Uit aarde en geest	Schepping van de mens
In de tijd dat God, de Heer, aarde en hemel maakte,...waren (er) geen mensen om het land te bewerken;... Toen maakte God, de Heer, de mens. Hij vormde hem uit stof, uit aarde, en blies hem levensadem in de neus. Zo werd de mens een levend wezen. Genesis 2:5,6, 7 En God zag dat het zeer goed was. 1:31	En toen jouw Heer tot de engelen zei: 'Ik ga een mens uit steenaarde, uit stinkende potklei scheppen. En als ik hem gevormd heb en hen iets van Mijn geest heb ingeblazen, valt dan, in eerbiedige buiging voor hem neer.' 15:28-29 Wij hebben de mens in de mooiste gestalte geschapen. 95:4
De mens als evenbeeld van God	De mens als plaatsvervanger
God zei: 'Laten wij mensen maken die ons evenbeeld zijn, die op ons lijken; zij moeten heerschappij voeren over de vissen van de zee en de vogels van de hemel, over het vee, over de hele aarde en over alles wat daar rondkruipt. God schiep de mens als zijn evenbeeld, als evenbeeld van God schiep hij hem,	Zeg: 'Hij is God als enige, God de bestendige...en niet één is er aan Hem gelijkwaardig.'112:1-4 Niets is aan Hem gelijk. Hij is de horende de Doorziende. 42:11 Toen jouw Heer tegen de engelen zei: 'Ik ga op de aarde een plaatsvervanger

<p>mannelijk en vrouwelijk schiep hij de mensen. Hij zegende hen en zei tegen hen: 'Wees vruchtbaar en wordt talrijk, bevolk de aarde en breng haar onder je gezag: heers over de vissen van de zee, over de vogels van de hemel en over alle dieren die op de aarde rondkruipen.' Genesis 1: 26-28</p>	<p>aanstellen,' zeiden zij: 'Gaat U daar iemand aanstellen die verderf brengt en bloed vergiet, terwijl wij U lofprijzen en Uw heiligheid eren?'</p> <p>Hij zei: 'Ik weet wat jullie niet weten.' 2:30</p>
<p>Satan</p>	<p>Iblies</p>
<p>Hij (Jezus red.) zei tegen hen: 'Ik heb Satan als een lichtflits uit de hemel zien vallen!' Lucas, 10:18</p> <p>Vervuld van de heilige Geest trok Jezus weg van de Jordaan, en geleid door de Geest zwierf hij veertig dagen rond in de woestijn, waar hij door de duivel op de proef werd gesteld. Lucas 4:1-2</p> <p>'Jullie zijn vervloekt, verdwijnt uit mijn ogen naar het eeuwige vuur dat bestemd is voor de duivel en zijn engelen.' Matteüs 25:41</p>	<p>Toen Wij tot de engelen zeiden: 'Buigt eerbiedig neer voor Adam', bogen zij zich eerbiedig neer, behalve Iblies; hij weigerde en was hoogmoedig, want hij was één van de ongelovigen. 2:34</p> <p>Hij (Allah red.) zei: 'Wat weerhoudt jou, dat jij je niet eerbiedig neerboog toen ik je dat beval?'</p> <p>Hij (Iblies red.) zei: 'Ik ben beter dan hij (Adam red.), U hebt mij uit vuur geschapen en hem hebt U uit klei geschapen.'</p> <p>Hij zei: 'Daal hieruit af. Het past jouw niet je hoogmoedig te gedragen. Ga dus hieruit weg. Jij behoort tot de gekleineerden.'</p> <p>Hij zei: 'Verleen mij uitstel tot de dag waarop zij (de mensen red.) opgewekt worden.'</p> <p>Hij zei: 'Jij behoort bij hen die uitstel hebben gekregen.'</p> <p>Hij zei: 'Maar omdat U mij misleidt hebt zal ik voor hen op de loer liggen op Uw juiste weg. Dan zal ik op hem afkomen, van voren en van achteren en van rechts en van links. En U zult merken dat de meesten van hen geen dank betuigen.'</p> <p>Hij zei: 'Ga hieruit weg, veracht en verstoten. En als iemand van hen jou volgt... Ik zal de hel met jullie allen tezamen vullen.' 7:12-18</p>
<p>Satan en Job</p>	<p>Satan en Ajjoeb</p>
<p>Op een dag kwamen de hemelbewoners hun opwachting maken bij de Heer en ook Satan maakte bij hem zijn opwachting. De Heer vroeg aan Satan: 'Heb je ook op mijn dienaar Job gelet? Zoals hij is er niemand op aarde: hij is rechtschapen en onberispelijk...'</p> <p>Satan antwoordde de Heer: '...Maar als u uw hand naar hem uitstrekt en aantast wat hem toebehoort, zal hij u ongetwijfeld in uw gezicht vervloeken.</p> <p>Toen zei de Heer tegen Satan: 'Goed, doe</p>	<p>En denk aan Onze dienaar Ajjoeb, toen hij tot zijn Heer riep:</p> <p>'De satan heeft mij met tegenspoed en kwelling getroffen...'</p> <p>Wij merkten dat hij geduldig had volhard, een voortreffelijk dienaar; hij was schuld bewust.</p> <p>En Wij gaven hem zijn familie terug en nog eens zoveel met hen, uit barmhartigheid van Onze kant... 38:41-44</p>

<p>met hem wat je wilt...' Job,2:6-11</p> <p>...plotseling werd het huis getroffen door een hevige storm uit de woestijn, zodat de vier muren instortten, en (zijn red.) kinderen onder het puin bedolven werden en de dood vonden.</p> <p>Toen stond Job op, hij scheurde zijn kleren, schoor zijn hoofd kaal en wierp zich neer in het stof. En hij zei: 'Naakt ben ik uit de schoot van mijn moeder gekomen en naakt zal ik in haar schoot terugkeren. De Heer heeft gegeven, de Heer heeft genomen, de naam van de Heer zij geprezen.'</p> <p>Ondanks alles zondigde Job niet en maakte hij God geen enkel verwijt.</p> <p>'De heer heeft gegeven, de Heer heeft genomen, de naam van de Heer zij geprezen.' Job 1:19-21</p> <p>De Heer zegende Job in zijn latere leven nog meer dan in zijn vroegere. Job 42:12</p>	<p>En aan Ajjoeb toen hij tot zijn Heer riep:</p> <p>'Mij heeft tegenspoed getroffen, maar U bent de barmhartigste van de barmhartigen.'</p> <p>Wij verhoorden hem toen en Wij hieven de tegenspoed op waarin hij verkeerde.</p> <p>En Wij gaven hem zijn familie terug en nog eens zoveel met hen uit barmhartigheid van Onze kant en als vermaning voor hen die (Ons) dienen. 21:83-84</p> <p>...Ajjoeb...en zo belonen wij hen die goed doen... 6:84</p>
<p>Talen, een bron van verwarring</p>	<p>Taal en talen, een geschenk</p>
<p>Toen vormde hij uit aarde alle in het wild levende dieren en alle vogels, en hij bracht die bij de mens om te zien welke namen de mens ze zou geven: zoals hij elk levend wezen zou noemen, zo zou het heten. De mens gaf namen aan al het vee, aan alle vogels en alle wilde dieren. Genesis 2:19-20</p> <p>Ooit werd er op de hele aarde één enkele taal gesproken. (De mensen red.) zeiden: 'Laten we een stad bouwen met een toren die tot in de hemel reikt. Dat zal ons beroemd maken, en dan zullen we niet over de hele aarde verspreid raken.'</p> <p>Maar toen daalde de Heer af om te kijken naar de stad en de toren die de mensen aan het bouwen waren. Dit is één volk en ze spreken allemaal een en dezelfde taal, dacht de Heer, en wat ze nu doen is nog maar het begin. Alles wat ze verder nog van plan zijn, ligt nu binnen hun bereik. Laten wij naar hen toe gaan en spraakverwarring onder hen teweegbrengen, zodat ze elkaar niet meer verstaan. De Heer verspreidde hen van daar over de hele aarde, en de bouw van de stad werd gestaakt. Zo komt het dat die stad Babel heet, want daar bracht de Heer verwarring. Genesis 11:4-9</p>	<p>En Hij (Allah red.) onderwees Adam alle namen.</p> <p>Toen legde Hij hen (de door Adam benoemde dingen red.) aan de engelen voor en zei:</p> <p>'Deelt mij de namen van dezen maar mee, als jullie gelijk hebben.'</p> <p>Zij zeiden: 'U zij geprezen! Wij weten slechts wat U ons hebt onderwezen, U bent de wetende, de wijze.'</p> <p>Hij zei: 'Adam, deel hun hun namen mee.'</p> <p>Toen hij (Adam red.) hun dan hun namen medeelde... 2:31-33</p> <p>En tot Zijn tekenen behoren de schepping van de hemelen en de aarde en het verschil in jullie talen en kleuren. Daarin zijn tekenen voor de wereldebwoners. 30:22</p> <p>...Wij hebben jullie tot volkeren en stammen gemaakt opdat jullie elkaar zouden kennen... 49:13</p>

Schepping van man en vrouw	
<p>God schiep de mens als zijn evenbeeld... mannelijk en vrouwelijk schiep Hij hen. Genesis 1:27</p> <p>God de Heer, dacht: 'Het is niet goed dat de mens alleen is, ik zal een helper voor hem maken die bij hem past.' Genesis 2:18</p> <p>Toen liet God, de Heer, de mens in een diepe slaap vallen, en terwijl de mens sliep nam hij een van zijn ribben weg; hij vulde die plaats weer met vlees. Uit de rib die hij bij de mens had weggenomen, bouwde God, de Heer, een vrouw en hij bracht haar bij de mens. Toen riep de mens uit: 'Eindelijk een gelijk aan mij, mijn eigen gebeente, mijn eigen vlees, een die zal heten: vrouw, een uit een man gebouwd.' Zo komt het dat een man zich losmaakt van zijn vader en moeder en zich hecht aan zijn vrouw, met wie hij één van lichaam wordt. Genesis 2:21-24</p> <p>Toen God Adam schiep, de mens, maakte hij hem zo dat hij leek op God. Mannelijk en vrouwelijk schiep hij de mensen. Hij zegende hen en noemde hen mens toen zij werden geschapen. Genesis 5:1-2</p>	<p>O mensen, vreest jullie Heer die jullie uit één wezen geschapen heeft, die uit hem zijn echtgenote schiep en die uit hen beiden vele mannen en vrouwen heeft voortgebracht en (over de aarde) verspreid. 4:1</p> <p>Hij heeft jullie uit één wezen geschapen en toen heeft Hij er zijn echtgenote uit gemaakt. 39:6</p> <p>De grondlegger van de hemelen en de aarde. Hij heeft uit jullie eigen midden echtgenotes voor jullie gemaakt en ook uit het vee paren; daarmee vermeerderd Hij jullie. Niets is aan Hem gelijk. 42:11</p> <p>O mensen, Wij hebben jullie uit een man en een vrouw geschapen en Wij hebben jullie tot volkeren en stammen gemaakt opdat jullie elkaar zouden kennen. 49:13</p> <p>En tot Zijn tekenen behoort dat Hij voor jullie echtgenotes uit jullie eigen midden geschapen heeft om bij haar rust te vinden. En Hij heeft liefde en erbarmen tussen jullie gebracht. Daarin zijn tekenen voor mensen die nadenken. 30:21</p>
Schepping van de mens - telkens weer	
	<p>Lees voor in de naam van jouw Heer die heeft geschapen. Geschapen heeft Hij de mens uit een bloedklonter. 96:1-2</p> <p>Wij hebben de mens toch uit een extract van klei geschapen. Daarna maakten Wij hem tot een druppel in een solide verblijfplaats. Daarna schiepen Wij de druppel tot een bloedklonter, dan schiepen Wij de bloedklonter tot een vleesklomp, dan schiepen Wij de vleesklomp tot gebeente en dan bedekten Wij het gebeente met vlees. Daarna lieten Wij het als een nieuwe schepping ontstaan. Gezegend zij God, de beste schepper. 23:12-14</p> <p>God is het die alles wat Hij geschapen heeft goed gemaakt heeft en die de schepping van de mens uit klei aangevangen heeft. Daarna maakte Hij zijn nageslacht uit een extract van verachtelijk water. En dan vormde Hij hem en blies in hem iets van Zijn geest. En Hij heeft voor jullie gehoor, gezichtsvermogen en harten gemaakt; hoe</p>

	<p>weinig is de dank die jullie betuigen. 32:7-9</p> <p>Hij scheidt jullie in de buiken van jullie moeders, de ene schepping na de andere in drievoudige duisternis. Dat is God, jullie Heer. Hij heeft de heerschappij. Er is geen god dan Hij. 39:6</p> <p>Hij kent jullie het best; toen Hij jullie uit de aarde liet ontstaan en toen jullie nog ongeboren in de buik van jullie moeders waren. 53:32</p>
--	---

3. Paradijs verloren

Het eerste mensenpaar woont in de paradijselijke tuin waar ze van alles mogen genieten. Maar één boom is verboden. Daarover zijn Koran en Bijbel het eens. In de Bijbel is het de boom van de kennis van goed en kwaad. In de Koran staat het benaderen van die boom gelijk met onrecht plegen.

Beide boeken vertellen hoe de mensen toch van die ene boom aten. Ze werden daartoe aangezet door de slang (Bijbel) of de duivel (Koran). Toen verloren zij het paradijs. In de Bijbel is het de vrouw die de eerste zonde begaat. Dat verhaal is eeuwenlang gebruikt om vrouwen in een bepaald daglicht te zetten. In de Koran is het Adam die door Satan wordt aangesproken. Het mensenpaar doet sámen onrecht. Samen spreken ze woorden van berouw uit. Adam krijgt antwoord van Allah. Zij worden beiden vergeven. Volgens de Bijbel wordt, na deze eerste daad van onrecht, de mens uit het paradijs verdreven. Hieruit ontstond het christelijke concept van de 'erfzonde.' Mensen worden al beladen met schuld geboren. Alleen Jezus kan hen van de zonde verlossen. Van hem leren mensen berouw te tonen en anderen te vergeven.

In het Koranverhaal is geen erfzondeconcept. Adam toont al direct berouw en dat wordt door Allah aanvaard. Het verhaal laat zien dat mensen hun schuld niet op anderen mogen afwentelen, maar zelf daarvoor de verantwoordelijkheid op zich moeten nemen. Oprecht berouw tonen biedt mensen het perspectief, om ooit terug te keren naar de tuin van 'Adn. (zie hoofdstuk 18)

Bijbel	Koran
De mens in het Paradijs	
<p>God, de Heer, legde in het oosten, in Eden, een tuin aan en daarin plaatste hij de mens die hij had gemaakt. Hij liet uit de aarde allerlei bomen opschieten die er aantrekkelijk uitzagen, met heerlijke vruchten. In het midden van de tuin stonden de levensboom en de boom van de kennis van goed en kwaad. Er ontspringt in Eden een rivier die de tuin bevoeit. Genesis 2:8-10</p> <p>God, de Heer, bracht de mens dus in de tuin van Eden, om die te bewerken en erover te waken.</p> <p>Hij hield hem het volgende voor: 'Van alle bomen in de tuin mag je eten, maar niet van de boom van de kennis van goed en kwaad; wanneer je daarvan eet, zul jij onherroepelijk sterven.' Genesis, 2:15-17</p>	<p>En Wij zeiden: 'Adam, jij en je echtgenote mogen de tuin bewonen en jullie mogen ervan in overvloed eten waar jullie maar willen...' 2:35</p> <p>(...de tuinen van 'Adn waar de rivieren onderdoor stromen... 98:8)</p> <p>'Het is jou gegund dat jij er geen honger hebt noch naakt bent en dat jij er geen dorst hebt noch onder de hitte lijdt.' 20:118-119</p> <p>'...maar jullie mogen deze boom niet benaderen, want dan behoren jullie tot de onrechtplegers.' 2:35</p>
De eerste slechte daad	
<p>Van alle in het wild levende dieren die God, de Heer, gemaakt had, was de slang het sluwst. Dit dier vroeg aan de vrouw: 'Is het waar dat God gezegd heeft dat jullie van</p>	<p>Wij zeiden dus tot Adam: 'Dit (Iblies) is een vijand van jou en je echtgenote; laat hij jullie dus niet uit de tuin verdrijven want dan zul je ongelukkig zijn.' 20:117</p>

<p>geen enkele boom in de tuin mogen eten?’</p> <p>‘We mogen de vruchten van alle bomen eten,’ antwoordde de vrouw, ‘behalve die van de boom in het midden van de tuin. God heeft ons verboden van de vruchten van die boom te eten of ze zelfs maar aan te raken; doen we dat toch, dan zullen we sterven.’</p> <p>‘Jullie zullen helemaal niet sterven,’ zei de slang. ‘Integendeel, God weet dat jullie de ogen zullen opengaan zodra je daarvan eet, dat jullie dan als God zullen zijn en kennis zullen hebben van goed en kwaad.’</p> <p>De vrouw keek naar de boom. Zijn vruchten zagen er heerlijk uit, ze waren een lust voor het oog, en ze vond het aantrekkelijk dat de boom haar wijsheid zou schenken. Ze plukte een paar vruchten en at ervan. Ze gaf ook wat aan haar man, die bij haar was, en ook hij at ervan. Genesis, 3:1-6</p>	<p>Maar de satan fluisterde hem in en zei: ‘O Adam zal ik jou de boom van het eeuwige leven wijzen en een heerschappij die niet vergaat?’ Toen aten zij er beiden van en hun schaamte werd voor hen zichtbaar en zij begonnen zich te bedekken...’ 20:120-121</p> <p>Toen fluisterde de satan hun in om hun openlijk te tonen wat er van hun schaamte verborgen was en hij zei: ‘Jullie Heer heeft jullie alleen maar van deze boom afgehouden opdat jullie geen engelen zouden worden of zouden gaan behoren tot hen die altijd blijven bestaan.’ 7:20</p> <p>Adam was ongehoorzaam aan zijn Heer en misleid. 20:121</p> <p>Toen liet de satan hen daaruit (uit de tuin red.) afdwalen. Zo bracht hij hen uit de plaats waarin zij waren en Wij zeiden: (tegen de mens en de satan red.) ‘Daalt af, elkaar tot vijand...’ 2:36</p>
--	---

Berouw en Schaamte

<p>Toen gingen hun beiden de ogen open en merkten ze dat ze naakt waren. Daarom regen ze vijgenbladeren aan elkaar en maakten er lendenschorten van. Toen de mens en zijn vrouw God, de Heer, in de koelte van de avondwind door de tuin hoorden wandelen, verborgen zij zich voor hem tussen de bomen. Maar God, de Heer, riep de mens: ‘(Adam red) Waar ben je?’ Hij antwoordde: ‘Ik hoorde u in de tuin en werd bang omdat ik naakt ben; daarom verborg ik me.’</p> <p>‘Wie heeft je verteld dat je naakt bent? Heb je soms gegeten van de boom waarvan ik je verboden had te eten?’</p> <p>De mens antwoordde: ‘De vrouw die u hebt gemaakt om mij ter zijde te staan, heeft mij vruchten van de boom gegeven en toen heb ik ervan gegeten.’</p> <p>‘Waarom heb je dat gedaan?’ vroeg God, de Heer, aan de vrouw. En zij antwoordde: ‘De slang heeft me misleid en toen heb ik ervan gegeten.’ Genesis 3:7-13</p>	<p>Zo misleidde hij (satan red.) hen door begoocheling. Toen zij dan van de boom geproefd hadden werd hun schaamte zichtbaar voor hen en begonnen zij zich te bedekken met aaneengehechte bladeren uit de tuin.</p> <p>En hun Heer riep tot hen: ‘Had Ik jullie deze boom niet verboden en jullie niet gezegd dat de satan een verklaarde vijand van jullie is?’ Zij zeiden: ‘Onze Heer, wij hebben onszelf onrecht aangedaan en als U ons niet vergeeft en erbarmen met ons hebt dan behoren wij bij de verliezers.’ 7:22-23</p> <p>Toen nam Adam van zijn Heer woorden in ontvangst en Hij wendde zich genadig tot hem; Hij is de genadegever, de barmhartige. 2:37</p> <p>Daarna verkoos zijn Heer hem, wendde zich genadig tot hem en bracht hem op het goede pad. 20:122</p>
---	---

Verdrijving uit het Paradijs

<p>Tegen de vrouw (Eva red.), zei Hij: ‘Je zwangerschap maak ik tot een zware last, zwoegen zul je als je baart. Je zult je man</p>	<p>Hij zei: ‘Daalt af - elkaar tot vijand – jullie hebben namelijk op aarde een tijdelijke verblijfplaats en vruchtgebruik.’ 2:35</p>
---	---

<p>begeren, en hij zal over je heersen.'</p> <p>Tegen de mens, (Adam red.) zei hij:</p> <p>'Je hebt geluisterd naar je vrouw, gegeten van de boom die ik je had verboden.</p> <p>Vervloekt is de akker om wat jij hebt gedaan, zwoegen zul je om ervan te eten, je hele leven lang. Dorens en distels zullen er groeien, toch moet je van zijn gewassen leven. Zweeten zul je voor je brood, totdat je terugkeert tot de aarde, waaruit je bent genomen:</p> <p>stof ben je, tot stof keer je terug.'</p> <p>Genesis 3:16-19</p> <p>...alles wat de mens uitdenkt is nu eenmaal slecht. Genesis 8:21</p> <p>Ik was al schuldig toen ik werd geboren, al zondig toen mijn moeder mij ontving. Psalm 51:7</p>	<p>Wij zeiden: 'Daalt allen eruit af. Als er dan van Mij een leidraad tot jullie komt, dan hebben zij die Mijn leidraad volgen, niets te vrezen, noch zullen zij bedroefd zijn.' 2:38</p> <p>Hij zei: 'Op haar zullen jullie leven en op haar zullen jullie sterven en uit haar zullen jullie tevoorschijn gebracht worden.' 7:24-25</p> <p>God heeft jullie toch uit de aarde laten ontstaan. Daarna zal Hij jullie in haar terug laten keren en jullie dan opnieuw tevoorschijn brengen. 71:17-18</p> <p>En God heeft jullie terwijl jullie niets wisten uit de buiken van jullie moeders voortgebracht. 16:78</p>
Leven door Christus	Terugkeer naar de tuin
<p>Zoals wij door Adam allen sterven, zo zullen wij door Christus allen levend worden gemaakt. 1 Korintiërs 15:22</p>	<p>God heeft de gelovige mannen en vrouwen tuinen toegezegd om daarin altijd te blijven...de tuinen van 'Adn. 9-72</p>

4. Broedermoord

Het verhaal van de broedermoord wordt in de Koran anders uitgewerkt dan in de Bijbel. In Genesis gaat het om Kaïn en Abel. In de Koran worden geen namen genoemd. Volgens de traditie gaat het om Qabil en Habil.

Hoe zij ook heten, het gaat in dit verhaal om de zonen van Adam, 'de mens.' In de Koran wordt deze eerste 'oermoord' meteen aangegrepen om met een algemeen verbod te komen: Gij zult niet doden! Iets wat in de Bijbel door Mozes aan de orde wordt gesteld. In de Koran wordt erkend dat de Israëlieten het eerst dit verbod kregen, en wordt het belang ervan bevestigd.

In de Bijbel wordt niet duidelijk waarom God het offer van Kaïn van de hand wees. De Koran wijst naar eerdere misdaden, die ertoe leiden dat het offer van de ene broer niet geaccepteerd wordt.

Ook de afloop van het verhaal is verschillend. In de Bijbel vlucht de moordenaar, van verzoening is geen sprake. In de Koran leert de moordenaar van een raaf hoe hij zijn broer de laatste eer moet bewijzen. De moordenaar krijgt berouw.

Draait het Koranverhaal dan uit op pacifisme? Nee. De tekst geeft wel de ruimte aan de overheid om te doden (als straf), maar alleen onder strikte condities. Mensen die doden en verderf zaaien mogen door de overheid gedood worden. Maar onschuldige burgers mogen, zelfs door een Staat, niet worden vermoord. Want elk onschuldig leven is goud waard. Helaas luisteren mensen niet naar de gezanten van Allah, die deze boodschap van oudsher telkens opnieuw hebben gebracht.

Bijbel	Koran
Kaïn en Abel	De Zonen van Adam
<p>De mens, Adam, had gemeenschap met Eva, zijn vrouw, en zij werd zwanger en bracht Kaïn ter wereld. Later bracht ze zijn broer ter wereld, Abel.</p> <p>Op een keer bracht Kaïn de Heer een offer van wat hij had geoogst. Ook Abel bracht een offer; van de eerstgeboren dieren van zijn kudde koos hij de mooiste uit.</p> <p>De Heer merkte Abel en zijn offer op, maar voor Kaïn en zijn offer had hij geen oog. Dat maakte Kaïn woedend, zijn blik werd donker.</p> <p>De Heer vroeg hem: 'Waarom ben je zo kwaad, waarom kijk je zo donker? Handel je goed, dan kun je toch iedereen recht in de ogen kijken? Handel je slecht, dan ligt de zonde op de loer, begerig om jou in haar greep te krijgen; maar jij moet sterker zijn dan zij.'</p> <p>Kaïn zei tegen zijn broer Abel: 'Laten we het veld in gaan.'</p> <p>Toen ze daar waren, viel hij zijn broer aan en sloeg hem dood.</p> <p>Toen vroeg de Heer: 'Waar is Abel, je broer?'</p>	<p>En lees hun de mededeling over de twee zonen van Adam naar waarheid voor.</p> <p>Toen zij een offer brachten en het van een van beiden werd aangenomen. En het werd van de ander niet aangenomen.</p> <p>Die zei: 'Ik sla jou dood!'</p> <p>Hij zei: 'God neemt slechts van de godvrezenden aan. Ook al strek jij je hand naar mij uit om mij te doden, ik zal mijn hand niet naar jou uitstrekken om jou te doden. Ik vrees God, de Heer van de wereldebewoners. Ik wens dat jij de zonde aan mij en jouw zonde over je brengt en dan tot de bewoners van het vuur zult behoren. Dat is de vergelding voor de onrechtplegers.'</p> <p>Toen zette hij zich ertoe aan om zijn broer te doden en hij doodde hem en zo ging hij tot de verliezers behoren.</p> <p>God zond toen een raaf die in de aarde scharrelde om hem te tonen hoe hij het lijk van zijn broer kon bedekken.</p>

'Dat weet ik niet,' antwoordde Kaïn. 'Moet ik soms waken over mijn broer?'

'Wat heb je gedaan?' zei de Heer. 'Hoor toch hoe het bloed van je broer uit de aarde naar mij schreeuwt.' Genesis 4:1-10

(Toen sprak God deze woorden: 'Pleeg geen moord.' Exodus 20:1,13)

'Daarom: vervloekt ben jij! Ga weg van deze plek, waar de aarde haar mond heeft opengesperd om het bloed van je broer te ontvangen, het bloed dat jij vergoten hebt. Ook al bewerk je het land, het zal je niets meer opbrengen. Dolend en dwalend zul je over de aarde gaan.' Genesis 4:11-12

Hij zei: 'Wee mij! Ben ik niet in staat om zoals deze raaf te zijn en het lijk van mijn broer te bedekken?'

Zo ging hij behoren tot hen die wroeging hebben.

Derhalve hebben Wij aan de Israëlieten voorgeschreven dat wie iemand doodt, anders dan voor doodslag of wegens verderf zaaien op de aarde, is alsof hij de mensen gezamenlijk heeft gedood en dat wie iemand laat leven is alsof hij de mensen gezamenlijk heeft laten leven.

Onze gezanten zijn tot hen met de duidelijke bewijzen gekomen, maar velen van hen waren daarna op de aarde toch onmatig. 5: 27-32

5. Noach/Noeh

Noeh/Noach krijgt van Allah/God de opdracht een schip te bouwen waarmee hij, met zijn familie en twee stuks van elke diersoort, de grote overstroming overleeft. Er zijn subtiele verschillen tussen de twee versies van dit verhaal.

In de Bijbel komt God in beeld die teleurgesteld is over de mensheid. Alleen Noach vindt genade in zijn ogen. Dieren zijn belangrijk in dit verhaal, vooral de duif die voor Noach de langzaam opdrogende aarde verkent en terugkeert met een olijftak. Met Noach en met alle levende wezens sluit God na de zondvloed een verbond, dat zo'n allesvernietigende vloed nooit meer zal plaatsvinden. De regenboog is daarvan het teken. In de Koran is het Noeh die teleurgesteld is in zijn volk. Hij probeert nog om hen te waarschuwen voor de naderende ramp, de straf voor hun ongeloof, maar hij wordt uitgelachen. Hij mag zijn familie meenemen aan boord, maar ook andere gelovigen, en dat zijn er niet veel. En familie zijn van Noeh is geen garantie voor redding. Zijn ongelovige vrouw komt om. Ontroerend is het afscheid van de koppige zoon, die zijn toevlucht zoekt tot de bergen en daar verdrinkt.

Ook het Koranverhaal eindigt met een positieve noot. Noeh wordt een profeet genoemd en zijn nageslacht wordt gezegend. De vrouw van Noeh wordt in de Koran vergeleken met de vrouw van Loet. Beide vrouwen worden samen met hun volk vernietigd ondanks dat zij echtgenotes van profeten waren. Hier wordt benadrukt dat ieder mens verantwoordelijk is voor zijn/haar eigen keuzes.

In de Koran is soera 17 naar Noeh genoemd, hij komt ook in andere soera's voor. Het verhaal van Noach is geconcentreerd in Genesis.

Bijbel	Koran
Alleen Noach vond genade	Noeh waarschuwt zijn volk
<p>De Heer zag dat alle mensen op aarde slecht waren: alles wat ze uitdachten was steeds even slecht.</p> <p>Hij kreeg er spijt van dat Hij de mensen had gemaakt en voelde zich diep gekwetst.</p> <p>Ik zal de mensen die ik geschapen heb van de aarde wegvagen, dacht hij, en met de mensen ook het vee, de kruipende dieren en de vogels, want ik heb er spijt van dat ik ze heb gemaakt.</p> <p>Alleen Noach vond bij de Heer genade. Genesis 6:5-8</p> <p>Toen God zag dat de aarde door en door slecht was, dat iedereen een verderfelijk leven leidde, zei Hij tegen Noach:</p> <p>'Ik heb besloten een einde te maken aan het leven van alle mensen, want door hen is de aarde vol onrecht.</p> <p>Ik ga hen vernietigen, en de aarde erbij. Ik laat een grote vloed over de aarde komen, een watermassa die haar zal overspoelen</p>	<p>Wij hebben Noeh naar zijn volk gezonden: 'Waarschuw jouw volk voordat een pijnlijke bestraffing tot hen komt.'</p> <p>Hij (Noeh red.) zei: 'Mijn volk! Ik ben voor jullie een duidelijke waarschuwer dat jullie God moeten dienen, Hem moeten vrezen en mij moeten gehoorzamen.</p> <p>Dan zal Hij voor zonden van jullie vergeving schenken en jullie uitstel verlenen tot een vastgestelde termijn...' 71:1-4</p> <p>Hij zei: 'Mijn Heer, ik heb mijn volk nacht en dag opgeroepen, maar mijn oproep heeft hen alleen maar meer laten vluchten.</p> <p>En telkens als ik hen opriep, opdat U hen zou vergeven, stopten zij hun vingers in hun oren, bedekten zich met hun kleren en bleven stijfkoppig en hoogmoedig.</p> <p>Toen riep ik hen in het openbaar op. Toen sprak ik openlijk, en in het diepste geheim met hen.</p>

<p>om alles onder de hemel waarin levensadem is te vernietigen; alles op aarde zal omkomen.’ Genesis 6:12-13, 17</p> <p>Alleen Noach vond bij de Heer genade. Noach was een rechtschapen man; hij was in zijn tijd de enige die een voorbeeldig leven leidde, in nauwe verbondenheid met God. Genesis 6:8-9</p>	<p>En ik (Noeh red.) zei: ‘Vraagt jullie Heer om vergeving; Hij is vergevend.’ 71: 5-10 ‘Ik vrees voor jullie bestraffing op een geweldige dag.’</p> <p>En de voornaamsten van zijn volk zeiden: ‘Wij zien dat jij in duidelijke dwaling verkeert.’ ...zij betichtten hem van leugens... 7:59, 60, 64</p>
De ark van Noach	Noeh, bouw een schip!
<p>Toen God zag dat de aarde door en door slecht was, zei hij tegen Noach... ‘Maak jij nu een ark van pijnboomhout. Maak daar verschillende ruimten in, en bestrijk hem vanbinnen en vanbuiten met pek. Je moet er een lichtopening in aanbrengen en aan de bovenkant één el openlaten. Genesis 6:12-14</p> <p>Toen zei de Heer tegen Noach: ‘Ga de ark in, samen met je hele gezin, want ik heb gezien dat jij als enige van deze generatie rechtschapen bent. Want over zeven dagen zal ik het veertig dagen en veertig nachten op de aarde laten regenen; dan zal ik alles wat er bestaat van de aardbodem wegvagen, alles wat ik heb gemaakt.’ Genesis 7:1,4</p>	<p>Maar hem droegen Wij op het uit planken en pennen gemaakt (schip), dat voor Onze ogen bleef varen, als beloning voor hem die ondankbaar behandeld was. 54:13-14</p> <p>En aan Noeh is geopenbaard: ‘Niemand van jouw volk zal tot geloof komen, afgezien van hen die al geloofden. Wees dus niet bedroefd over wat zij aan het doen waren. Bouw dan het schip onder Onze ogen en volgens Onze openbaring, maar spreek Ons niet aan over hen die onrecht plegen; zij zullen verdronken worden. En hij bouwde het schip en telkens als er voornaamsten van zijn volk voorbijkwamen maakten zij hem belachelijk.’ 11:36-38</p>
De dieren twee aan twee	Twee van elke soort
<p>Toen de zeven dagen voorbij waren, kwam het water van de vloed over de aarde...braken alle bronnen van de machtige oervloed open en werden de sluizen van de hemel opengezet. Veertig dagen en veertig nachten lang zou het op de aarde stortregenen. Diezelfde dag gingen Noach, ... samen met alle soorten wilde dieren, vee en kruipende dieren, en ook met alle soorten vogels en wat er verder maar vleugels heeft. Van alle wezens waarin levensadem was, kwamen er telkens twee bij Noach in de ark: er kwamen van alle dieren een mannetje en een wijfje, in overeenstemming met wat God hem had opgedragen. Toen sloot de Heer de deur achter hem. Genesis 7:10-16</p>	<p>Toen dan Onze beschikking kwam...zeiden Wij: ‘Belaad het met van alles twee stuks, paarsgewijs, en met jouw familie behalve hem (hen red.*) over wie al sprake geweest is, en met wie geloven.’</p> <p>Maar slechts weinigen geloofden met hem.</p> <p>En hij zei: ‘Gaat aan boord. In Gods naam zal het afvaren en afmeren. Mijn Heer is vergevend en barmhartig.’ 11:40-41</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-top: 10px;"> <p>* Het betreft hier de zoon – zie hieronder – en de vrouw van Noeh die achterblijft, van wie gezegd wordt: God heeft voor hen die ongelovig zijn de vrouw van Noeh en de vrouw van Loet als een voorbeeld gegeven. 66:10 zie hoofdstuk 7</p> </div>
Noachs familie gered	Noehs zoon achtergelaten
<p>Noach had drie zonen: Sem, Cham en</p>	

<p>Jafet. Genesis 6:10</p> <p>Diezelfde dag gingen Noach, zijn zonen Sem, Cham en Jafet, zijn vrouw en de drie vrouwen van zijn zonen de ark in... Genesis 7:13</p> <p>(Later red.) De zonen van Noach, die samen met hem uit de ark waren gekomen, heetten Sem, Cham en Jafet. Met de drie zonen van Noach begon de verspreiding van de mensheid over de aarde. Genesis 9:18</p>	<p>En het (schip) voer met hen weg door golven als bergen en Noeh riep naar zijn zoon die apart stond: 'Mijn zoon! Kom met ons aan boord en wees niet een van de ongelovigen.'</p> <p>Hij (de zoon van Noeh red.) zei: 'Ik zal wel een onderkomen op een berg vinden die mij tegen het water zal beschermen.'</p> <p>Hij zei: 'Tegen Gods beschikking is er vandaag geen beschermer behalve voor hen met wie Hij erbarmen heeft.'</p> <p>En de golven kwamen tussen hen beiden in en zo werd hij een van de verdrinkenen. 11:42-43</p> <p>En Noeh riep tot zijn Heer en zei: 'Mijn Heer, mijn zoon behoort tot mijn familie...'</p> <p>Hij (Allah red.) zei: 'O Noeh, hij behoort niet tot jouw familie. Hij is (een toonbeeld van) ondeugdelijk handelen.' 11:45,46</p>
De Zondvloed	Water uit aarde en hemel
<p>De vloed overstroomde de aarde veertig dagen lang. Het water bleef voortdurend toenemen, zelfs de hoogste bergen kwamen onder water te staan.</p> <p>Alles wat op het land leefde en ademde vond de dood.</p> <p>Alleen Noach bleef over, met alles wat bij hem in de ark was. Alles wat op aarde bestond werd weggevaagd. Honderdvijftig dagen lang was de aarde helemaal met water bedekt. Genesis 7: 17, 19, 22, 23</p>	<p>Toen openden Wij de poorten van de hemel met neergutsend water. En Wij lieten de aarde in bronnen uitbarsten, zodat het water bij elkaar kwam volgens een vastgelegde beschikking. 54: 11-12</p> <p>Toen greep de overstroming hen (het volk van Noeh red.) terwijl zij onrecht pleegden. 29:14</p> <p>Toen redden Wij hem en hen die met hem waren in het schip en lieten Wij hen die Onze tekenen loochenden verdrinken; zij waren een blind volk. 7:64</p>
Het water zakte	Het water trok zich terug
<p>Toen dacht God weer aan Noach en aan alle wilde dieren en het vee bij hem in de ark. Op zijn bevel begon er een wind over de aarde te waaien, waardoor het water afnam. De bronnen van de oervloed en de sluizen van de hemel werden gesloten, zodat het ophield met regenen.</p> <p>Geleidelijk vloeide het water weg van de aarde; na honderdvijftig dagen begon het te zakken. Genesis 8:1-3</p>	<p>En er werd gezegd: 'O aarde, slik je water in en o hemel, droog op'</p> <p>...en het water nam af. De beslissing was gevallen. En het (schip) kwam op de (berg) Djoedi vast te zitten. 11:44</p>

De duif	
<p>Na verloop van veertig dagen deed Noach het venster dat hij in de ark had aangebracht open en liet...een duif los... Tegen de avond kwam ze bij hem terug - met een jong olijfblad in haar snavel. Toen wist Noach dat het water op de aarde verder gedaald was. Genesis 8:6, 8, 11</p> <p>Toen zei God tegen Noach: 'Ga de ark uit samen met je vrouw, je zonen en de vrouwen van je zonen. Laat ook alle dieren die bij je zijn naar buiten gaan. Ze moeten weer vruchtbaar zijn en talrijk worden en de aarde bevolken.' Genesis 8: 16-17</p>	
De regenboog als belofte	Noeh gezegend
<p>Toen zegende God Noach en zijn zonen, hij zei tegen hen: 'Wees vruchtbaar en wordt talrijk en bevolk de aarde. Hierbij sluit ik een verbond met jullie en met je nakomelingen, en met alle levende wezens die bij jullie zijn: vogels, vee en wilde dieren, met alles wat uit de ark is gekomen, alle dieren op aarde.</p> <p>Deze belofte doe ik jullie: nooit weer zal alles wat leeft door het water van een vloed worden uitgeroeid, nooit weer zal er een zondvloed komen om de aarde te vernietigen. ...ik plaats mijn boog in de wolken; die zal het teken zijn van het verbond tussen mij en de aarde.' Genesis 9:1, 9, 13</p>	<p>Noeh had tot Ons geroepen; een voortreffelijk verhoorder (zijn Wij). En Wij redden hem en zijn familie uit de geweldige benardheid en maakten dat het zijn nakomelingen waren die overbleven. En Wij lieten voor hem een goede naam bij het nageslacht na. Vrede zij met Noeh onder de wereldbewoners! Zo belonen Wij hen die goed doen. Hij behoort tot Onze gelovige dienaren. 37:75-81</p> <p>En er werd tot hem gezegd:</p> <p>'O Noeh, ga van boord in vrede die van Ons komt en met zegeningen voor jou en voor gemeenschappen van hen die bij jou zijn.' 11:48</p>

6. Abraham/Ibrahiem en zijn zonen

Abraham/Ibrahiem is een belangrijke figuur in Bijbel en Koran, die ook in de hedendaagse interreligieuze dialoog een voorname rol speelt. In de Koran is soera 14 naar Ibrahiem genoemd, in de Bijbel is het verhaal van Abraham in Genesis te vinden, maar ook elders wordt aan hem gerefereerd. Via zijn eerstgeborene zoon Ismaël enerzijds en zijn zoon Isaak anderzijds zou hij van Arabieren en Israëlieten de stamvader zijn. In het Nieuwe Testament wordt de verwantschap met Abraham abstracter gezien, als niet door afstamming, maar door het geloof bepaald.

In beide boeken is Abraham/Ibrahiem een man die afrekenet met het verleden en nieuwe paden inslaat. In de Bijbel trekt hij weg van vader en volk om vervolgens een verbond te sluiten met God, waarin aan zijn afstammelingen, op voorwaarde van goed gedrag, het land Kanaän wordt beloofd. Zo wordt verteld hoe God tot de enige God wordt van dat ene volk.

In de Koran staat het verhaal over Ibrahiem en Allah op een hoger abstractie niveau. Ibrahiem bevrijdt zich van afgoden, door in te zien dat wat anderen aanbidden, – de zon, de maan et cetera – slechts aspecten of onderdelen van de schepping zijn. Allah, de schepper, gaat ver boven al het geschapene uit. Hier wordt het monotheïsme losgemaakt van enig volk, algemeen geldig verklaard, en rechtstreeks gesteld tegenover het veelgodendom van de (voor)vaderen. Met zijn stellingname tegen afgodsbeelden haalt Ibrahiem zich de woede van zijn volk op de hals, zij leggen hem het vuur letterlijk aan de schenen.

In de Koran valt zijn volk Ibrahiem aan en gooit hem vervolgens in het vuur. Maar Allah redt hem van zijn belagers door het vuur koud te maken. Ibrahiem trekt vervolgens weg van zijn vader en zijn volk om een nieuwe weg in te slaan.

Het verbod op het maken en vereren van afgodsbeelden is ook in de Bijbel belangrijk, het wordt in Exodus en Deuteronomium in de context van het verhaal van Mozes uitdrukkelijk aan de orde gesteld. (zie hoofdstuk 9)

Beide boeken beschrijven de dramatische gebeurtenissen rond de twee zonen van Abraham/Ibrahiem. De eerstgeborene is Ismaël, volgens de Bijbel op verzoek van Abrahams vrouw Sara verwekt bij de Egyptische slavin Hagar. Het Bijbelse verhaal is er één van vooroordeel, verbanning en verdriet. Tot twee maal toe wordt Hagar gedwongen de tent van Abraham te verlaten en de woestijn in te vluchten. Maar God en zijn engel steken tot tweemaal toe de helpende hand uit. Zo ontdekt Hagar, net voordat Ismaël van de dorst omkomt, op tijd een waterbron.

De weinige woorden die aan Isma'iel in de Koran besteed worden, hebben een zeer positieve lading. Hij wordt in één zin genoemd met de grote profeten. Het verhaal van Hajar en Isma'iel wordt summier behandeld, zonder uitdrukkelijke vermelding van Hajar. Het vers 14:37 wordt pas begrijpelijk tegen de achtergrond van het overgeleverde verhaal (*hadith*) dat Ibrahiem Hajar en Isma'iel niet zonder meer (zoals in het Bijbelse verhaal) de woestijn in stuurde, maar hen bracht naar de ruïnes van het heilige huis, de Ka'ba in Mekka. Daar zou Hajar, in dat woeste en droge oord, wanhopig op zoek naar water voor haar baby, zeven keer op en neer zijn gerend tussen twee bergen, de as-Safa en de al-Marwa. Hajar wordt zelf in de Koran niet met name genoemd, maar de beide bergen wel. Het zeven keer heen en weer rennen, mede ter ere van het geduld van Hajar, is een van de verplichte rituelen tijdens het volbrengen van de Haddj (bedevaart) naar Mekka, die elke moslim zo mogelijk éénmaal in zijn of haar leven moet volbrengen. Daarbij drinken pelgrims nog altijd van de bron (ZamZam) die Hajar en Isma'iel uiteindelijk gered heeft.

Ook over Ishaak, de tweede zoon van Ibrahiem, is de Koran lovend. Uitgebreid wordt in Bijbel én Koran ingegaan op de aankondiging van zijn geboorte door drie gezanten van Allah, en op het wonder van de geboorte van een kind uit bejaarde ouders.

De dramatische gebeurtenis van het bijna-offer van Abrahams zoon Isaak komt ook in de Koran voor, maar daar gaat het (naar islamitische overlevering) om Isma'iel. Er wordt immers gesproken over de eerstgeborene. Er zijn nuanceverschillen tussen de twee

versies van het verhaal. Anders dan Abraham krijgt Ibrahiem geen goddelijk bevel, maar ziet in een droom dat hij zijn zoon zal offeren. Hij is ook openhartiger en bespreekt het offer met zijn zoon, waar Abraham het kind Isaak in het duister laat. Bijzonder is de bereidheid van het kind Isma'iel om aan het offer mee te werken.

Isma'iel, in het offerverhaal niet bij naam genoemd, wordt wel uitdrukkelijk genoemd als het gaat om het (weer) opbouwen van het heilige huis, de Ka'bah in Mekka. Hij helpt zijn vader dit heilige huis in gereedheid te brengen voor het offerfeest, dat nog altijd door moslims gevierd wordt na de periode van de Haddj.

De twee broers treffen elkaar volgens de Bijbel nog één keer bij de begrafenis van hun vader. Na Abrahams dood krijgt Isaak Gods zegen. Bij zijn vrouw Rebekka krijgt hij ten slotte Jakob als zoon, die later de vader wordt van Jozef. (zie hoofdstuk 8) Het verhaal van Jakob en de ladder, en Jakob en het gevecht met de engel komen niet voor in de Koran en worden hier dus overgeslagen.

De Koran spreekt heel kort over Ja'koeb, die met zijn vader Ishaak en grootvader Ibrahiem in hoog aanzien staat. Zij zouden de Salaat, het gebed en de Zakaat, de armenbelasting hebben ingesteld en zich bewust zijn geweest van de paradijselijke beloning voor wie goed doet. (zie hoofdstuk 18)

De lezer mist hier misschien dat stuk van het verhaal van Abraham/Ibrahiem over de aanstaande vernietiging van de stad Sodom. Dit stukje verhaal is ondergebracht in hoofdstuk 7, dat genoemd is naar Lot/Loet, de neef van Abraham/Ibrahiem.

Bijbel	Koran
Abraham	Ibrahiem
<p>Ik sluit een verbond met jou en met je nakomelingen, met alle komende generaties, een eeuwigdurend verbond: ik zal jouw God zijn en die van je nakomelingen. Genesis 17:7</p> <p>Van Abraham wordt gezegd: 'Hij vertrouwde op God, en dat werd hem als een daad van gerechtigheid toegerekend.' U ziet dus dat zij die geloven kinderen van Abraham zijn. (Brief van Paulus aan de) Galaten 3:6-7</p>	<p>En wie anders wendt zich af van het geloof van Ibrahiem dan wie zichzelf laat verdwazen?</p> <p>Zeker, Wij hebben hem in het tegenwoordige leven uitverkoren en in het hiernamaals behoort hij tot de rechtschapenen. 2:130</p>
Verbod op afgodsbeelden	Ibrahiem van afgoden bevrijd
<p>Toen sprak God deze woorden:</p> <p>'Ik ben de Heer, uw God, die u uit Egypte, uit de slavernij, heeft bevrijd.</p> <p>Vereer naast mij geen andere goden. Maak geen godenbeelden, geen enkele afbeelding van iets dat in de hemel hier boven is of van iets beneden op de aarde of in het water onder de aarde. Kniel voor zulke beelden niet neer, vereer ze niet, want ik, de Heer, uw God, duld geen andere goden naast mij. Exodus 20:1-4</p>	<p>En toen Ibrahiem tot zijn vader Azar zei: 'Houd jij afgodsbeelden voor goden? Ik zie dat jij en jouw volk in duidelijke dwaling verkeren.'</p> <p>En zo toonden Wij Ibrahiem het rijk van de hemelen en de aarde, opdat hij ging behoren tot hen die vast overtuigd zijn. En toen de nacht hem omhulde zag hij een ster. Hij zei: 'Dit is mijn heer.' Maar toen zij onderging zei hij: 'Ik houd niet van dingen die ondergaan.'</p>

<p>De Heer zei tegen Mozes: `Zeg tegen de gemeenschap van Israël: Laat je niet in met afgoden en maakt geen godenbeelden. Ik ben de Heer, jullie God.` Leviticus 19:4</p> <p>Zoals de Heer, mijn God, mij (Mozes red.) heeft opgedragen, leer ik U wetten... Leef ze strikt na, dan toont u wijsheid en inzicht:</p> <p>...misdraag u niet door een godenbeeld te maken, een afbeelding van welk wezen dan ook, man of vrouw, of van een dier dat op het land leeft of van de vogels in de lucht, van kruipende dieren of van vissen in het water onder de aarde.</p> <p>En als u omhoog kijkt en de zon, de maan en de sterren ziet, al die lichten aan de hemel, laat u er dan niet toe verleiden daarvoor neer te knielen en te vereren wat de Heer, uw God, voor de andere volken op aarde heeft bestemd.</p> <p>(Uit de toespraak van Mozes tot heel Israël red.) Deuteronomium 4:16-19,5-6</p> <p>Breek hun altaren af, verbrijzel hun gewijde stenen en hak hun...palen om, want jullie mogen niet voor een andere God neerknielen. Exodus 34:13</p>	<p>En toen hij de maan zag opkomen zei hij: `Dit is mijn heer.` Maar toen zij onderging zei hij: `Als mijn heer mij niet de goede richting wijst zal ik zeker tot de mensen behoren die dwalen.`</p> <p>En toen hij de zon zag opkomen zei hij: `Dit is mijn heer, deze is groter.` Maar toen zij onderging zei hij: `O mensen, ik heb niets te maken met de veelgodendienst die jullie bedrijven. Ik wend mijn aangezicht tot Hem die de hemelen en de aarde aangelegd heeft, als een aanhanger van het zuivere geloof en ik behoor niet tot de veelgodendienaars.`</p> <p>Zijn volk redetwistte met hem. 6:74-80</p> <p>Toen hij tot zijn vader en zijn volk zei: `Wat zijn dat voor beelden waaraan jullie eer bewijzen?` Zij zeiden: `Wij hebben gemerkt dat onze vaderen hen al dienden.` Hij zei: `Dan verkeerden jullie en jullie vaderen in duidelijke dwaling.` 21:52-54</p> <p>`...jullie Heer is de Heer van de hemelen en de aarde die ze ook aangelegd heeft en ik behoor tot hen die jullie daarvan getuigen. En bij God ik zal tegen jullie afgoden een list beramen, nadat jullie de rug hebben toegekeerd.`</p> <p>Toen sloeg hij ze aan gruzels, behalve een grote ervan... 21:56-58</p>
Abraham en het Beloofde Land	Ibrahiem belaagd door zijn volk
<p>De Heer zei (tegen Abraham red.): `Trek weg uit je land, verlaat je familie, verlaat ook je naaste verwanten, en ga naar het land dat ik je zal wijzen. Ik zal je tot een groot volk maken, ik zal je zegenen, ik zal je aanzien geven, een bron van zegen zul je zijn. Genesis 12:1-2</p> <p>`Kijk eens goed om je heen, kijk vanaf de plaats waar je nu staat naar het noorden, het zuiden, het oosten en het westen. Al het land dat je ziet geef ik aan jou en je nakomelingen, voor altijd. En ik zal je zoveel nakomelingen geven als er stof op de aarde is: ze zullen even ontelbaar zijn als alle stofdeeltjes op de aarde.` Genesis 13:14-16</p> <p>Die dag sloot de Heer een verbond met</p>	<p>Zij zeiden, (toen zij dit zagen, red.): `Wie heeft dit met onze goden gedaan? Die behoort zeker tot de onrechtplegers.` 21:59</p> <p>Zij zeiden: `Heb jij dit met onze goden gedaan, Ibrahiem?`</p> <p>Hij zei: `Welnee, dat heeft deze grote (afgod) van hen gedaan. Vraagt hun maar als ze kunnen spreken.`</p> <p>En zij kwamen weer tot zichzelf en zeiden: `...Maar je weet toch dat dezen (de afgodsbeelden) niet kunnen spreken?` `Jullie (de afgodbeelden red) zijn het die de onrechtplegers zijn.`</p> <p>Hij (Ibrahiem red) zei: `Dienen jullie dan in plaats van God iets dat jullie niets nut en</p>

<p>Abram. 'Dit land,' zei hij, 'geef ik aan jouw nakomelingen.' Genesis 15:18</p> <p>Abram boog zich diep neer en God sprak: 'Ik doe jou deze belofte: je zult de stamvader worden van een menigte volken. Je zult voortaan niet meer Abram heten maar Abraham, want ik maak je de vader van vele volken. Ik zal je bijzonder vruchtbaar maken. Er zullen veel volken uit je voortkomen en onder je nazaten zullen koningen zijn. Jij moet je houden aan dit verbond met mij, evenals je nakomelingen, generatie na generatie.' Genesis 17:4-6, 9</p>	<p>niet schaadt? Foei jullie en wat jullie in plaats van God dienen. Hebben jullie dan geen verstand?'</p> <p>Toen kregen zij een terugval... Zij zeiden: 'Verbrandt hem en helpt jullie goden, als jullie echt iets willen doen.'</p> <p>Wij (Allah red) zeiden: 'O vuur wees koud en ongevaarlijk voor Ibrahiem.'</p> <p>Zij wilden een list tegen hem beramen, maar Wij maakten hen tot de grootste verliezers. 21:62-70</p>
<p align="center">Ismaël, zoon van Abram en Hagar</p>	<p align="center">Isma'iel, eerste, rechtschapen zoon</p>
<p>Abram (Abraham red.) en zijn vrouw Sarai baarde hem geen kinderen. Nu had zij een Egyptische slavin, Hagar. 'Luister,' zei Sarai tegen Abram: 'De Heer houdt mijn moederschoot gesloten. Je moest maar met mijn slavin slapen, misschien kan ik door haar nakomelingen krijgen. Abram stemde met het voorstel in...Hij sliep met Hagar en zij werd zwanger. Toen Hagar merkte dat zij zwanger was, verloor zij elk respect voor haar meesteres... Toen maakte Sarai haar leven zo zwaar dat ze vluchtte.</p> <p>Een engel van de Heer trof haar in de woestijn aan... en zei: 'Hagar, slavin van Sarai... Je bent nu zwanger en je zult een zoon ter wereld brengen. Die moet je Ismaël noemen... Een wilde ezel van een mens zal hij zijn: hij schopt iedereen, iedereen schopt hem. Met al zijn verwanten zal hij in onmin leven.' Genesis 16:1-4, 6-12</p> <p>(Hagar keert terug en baart Ismaël. Dan volgt nu een 'voorblick', hier geplaatst om de verhaallijn van Ismaël vast te houden. Na de geboorte van Isaak, zie hieronder, ontstaat opnieuw een conflict. Red.)</p> <p>Sara ... zei...tegen Abraham: 'Jaag die slavin en haar zoon weg, want ik wil; niet dat mijn zoon Isaak later de erfenis moet delen met de zoon van die slavin.' Abraham gaf haar (Hagar red.) het kind mee en stuurde haar weg. Ze trok de woestijn... Toen het water...op was liet ze haar kind...achter. Ze ging zelf een eindje verderop zitten, omdat ze niet kon aanzien hoe haar kind stierf.</p>	<p>(Ibrahiem zei red.): 'Mijn Heer, schenk mij iemand die rechtschapen is.' Daarop verkondigden Wij hem het goede nieuws van een zachtmoedige jongen. (Isma'iel red.) 37:100-101</p> <p>En vermeld in het boek Isma'iel. Hij hield zich aan zijn toezegging en hij was een gezant en een profeet... (hij red.)...behoorde tot hen die geduldig volharden.</p> <p>En Wij hebben (hem)...in Onze barmhartigheid binnen laten gaan; zij behoorden tot de rechtschapenen. 19:54, 21:85-86</p> <p>En denk aan Isma'iel... (hij red.) behoorde tot de goeden. 38:48</p> <p>Zeg: 'Wij geloven in God, in wat naar ons is neergezonden en in wat naar Ibrahiem, Isma'iel, Ishaak...is neergezonden en in wat aan Moesa en Isa is gegeven...' 2:136</p> <p>Onze Heer, ik heb enkelen van mijn nakomelingen (Isma'iel en zijn moeder Hagar red) in een vallei zonder gewas bij Uw heilige huis laten wonen (de Ka'ba red.), onze Heer, om de salaat te verrichten.</p> <p>Maak dan dat de harten van sommige mensen toeneiging tot hen krijgen en voorzie met vruchten in hun levensbehoeften; misschien zullen zij dank betuigen. 14:37</p> <p>Zeker, (de bergen red.) as-Safa en al-Marwa behoren tot Gods gewijde symbolen. Als iemand dus een bedevaart maakt naar het huis (Ka'ba red.), of er een bezoek brengt,</p>

<p>Toen opende God haar de ogen en zag zij een waterput. Ze liep ernaartoe, vulde de waterzak en gaf de jongen te drinken. God beschermde de jongen, zodat hij voorspoedig opgroeide. Genesis, 21:10, 14-16, 19-20</p>	<p>dan is het voor hem geen overtreding als hij om beide de omgang verricht. En als iemand uit zichzelf iets goeds doet, dan is God dankbaar en wetend. 2:158</p>
<p>Gods gezanten kondigen de geboorte van Isaak aan</p>	
<p>Op het heetst van de dag zat Abraham in de ingang van zijn tent. Toen hij opkeek, zag hij even verderop plotseling drie mannen staan. Onmiddellijk snelde hij de tent uit, naar hen toe. Hij boog diep en zei: 'Ik zal water voor u halen dat u uw voeten kunt wassen, maak het u hier onder de boom intussen gemakkelijk. Ik zal u ook iets te eten brengen, zodat u weer op krachten kunt komen voordat u verdergaat.' Daarna snelde hij naar de kudde, zocht een mooi kalf uit dat er mals uitzag en gaf dat aan de knecht, die het onmiddellijk klaarmaakte. Hij haalde boter en melk, nam het gebraden kalf en zette alles aan zijn gasten voor. Terwijl zij aten, bleef hij bij hen staan onder de boom. Toen zei een van hen: 'Ik kom over precies een jaar bij u terug en dan zal uw vrouw Sara een zoon hebben.'</p> <p>Sara, die in de ingang van de tent stond...hoorde dat. Nu waren Abraham en zij op hoge leeftijd gekomen en de jaren dat een vrouw vruchtbaar is, lagen al ver achter haar. Daarom lachte ze in zichzelf Zou de liefde voor mij dan nog weggelegd zijn? dacht ze. Ik ben immers verwelkt en ook mijn man is al oud.</p> <p>Toen vroeg de Heer aan Abraham: 'Waarom lacht Sara, waarom vraagt ze zich af of ze op haar leeftijd nog wel een kind ter wereld kan brengen? Is ook maar iets voor de Heer onmogelijk? Op de vastgestelde tijd kom ik bij je terug en dan heeft Sara een zoon.' Geschrokken ontkende Sara: 'Ik heb niet gelachen.' Genesis 18: 1-5, 7-8, 10-15</p> <p>De heer zag om naar Sara zoals hij had beloofd, hij gaf haar wat hij had toegezegd: Sara werd zwanger en baarde Abraham op zijn oude dag een zoon, op de vastgestelde tijd, die God hem had genoemd.</p> <p>Abraham noemde de zoon die hij gekregen</p>	<p>Ook waren Onze gezanten met het goede nieuws tot Ibrahiem gekomen. Zij zeiden: 'Vrede!' Hij zei: 'Vrede!' En het duurde niet lang of hij kwam met een geroosterd kalf. En toen hij zag dat hun handen er niet aan kwamen kreeg hij argwaan tegen hen en werd door vrees voor hen bevangen. Zij zeiden: 'Wees niet bang, wij zijn...gezonden.' En zijn vrouw stond erbij en lachte. Toen verkondigden Wij haar het goede nieuws van Ishaak....</p> <p>Zij zei: 'Wee mij! Zal ik een kind krijgen terwijl ik een oude vrouw ben en mijn echtgenoot hier een oude man? Dit is wel iets wonderlijks.'</p> <p>Zij zeiden: 'Verwonder jij je over Gods beschikking? Gods barmhartigheid en Zijn zegeningen zijn voor jullie, mensen van het huis. Hij is lofwaardig en glorieus.' 11:69-73</p> <p>Vrede zij met Ibrahiem! Zo belonen Wij hen die goed doen. Hij behoort tot Onze gelovige dienaren. En Wij verkondigden hem het goede nieuws (over de geboorte) van Ishaak die een profeet uit het midden van de rechtschapenen zou zijn. Wij zegenden hem en Ishaak. En onder hun nageslacht zijn er die goed doen en die zich duidelijk onrecht aandoen. 37:109-113</p> <p>Lof zij God die mij ondanks mijn ouderdom Isma'iel en Ishaak geschonken heeft. Mijn Heer is werkelijk de hoorder van het gebed. 14:39</p> <p>En denk aan Onze dienaren Ibrahiem, Ishaak...die kracht en inzicht hadden.</p> <p>Wij hebben hen met iets bijzonders gekenmerkt: het denken aan de (laatste) woning. (zie hfst. 18 en 19 red.) Bij Ons behoren zij bij de uitverkorenen, de goeden. En denk aan Isma'iel... Ieder (van</p>

had en die Sara hem gebaard had, Isaak... Genesis 21:1-3	hen) behoorde tot de goeden. 38:45-48
Het offer van Isaak	Isma'iel, het offer en de Ka'ba
<p>Enige tijd later stelde God Abraham op de proef. 'Abraham!' zei hij... 'Roep je zoon, je enige, van wie je zoveel houdt, Isaak, en ga met hem naar het gebied waarin de Moria ligt. Daar moet je hem offeren op een berg die ik je aanwijzen zal.'</p> <p>De volgende morgen stond Abraham vroeg op. Hij zadelde zijn ezel...hakte het hout voor het offer en ging op weg ... Hij pakte het hout voor het offer....legde het op de schouders van zijn zoon Isaak en nam zelf het vuur en het mes. Zo gingen zij samen verder.</p> <p>'Vader,' zei Isaak. 'Wat wil je me zeggen, mijn jongen?' antwoordde Abraham. 'We hebben vuur en hout,' zei Isaak, 'maar waar is het lam voor het offer?' Abraham antwoordde: 'God zal zich zelf van een offerlam voorzien, mijn jongen.' En samen gingen zij verder.</p> <p>Toen ze waren aangekomen bouwde Abraham een altaar, schikte het hout erop, bond zijn zoon Isaak vast en legde hem op het altaar, op het hout. Toen pakte hij het mes om zijn zoon te slachten.</p> <p>Maar een engel van de Heer riep vanuit de hemel: 'Abraham, Abraham! Raak de jongen niet aan, doe hem niets! Want nu weet ik dat je ontzag voor God hebt: je hebt mij je zoon, je enige, niet willen onthouden.' Toen Abraham opkeek, zag hij een ram die met zijn horens verstrikt was geraakt in de struiken. Hij pakte het dier en offerde dat in de plaats van zijn zoon.</p> <p>Toen sprak de engel van de Heer opnieuw vanuit de hemel tot Abraham. Hij zei: 'Omdat je dit hebt gedaan, omdat je mij je zoon, je enige, niet hebt onthouden, zal ik je rijkelijk zegenen en je zoveel nakomelingen geven als er sterren aan de hemel zijn en zandkorrels op het strand langs de zee, en je nakomelingen zullen de steden van hun vijanden in bezit krijgen.' Genesis 22: 1-17</p>	<p>Toen die zover was dat hij (Isma'iel red.) met hem (Ibrahiem red.) mee kon gaan zei hij: 'Mijn zoon, ik heb in de slaap gezien dat ik je zal offeren. Zie eens wat jij ervan vindt.'</p> <p>Hij zei: 'Mijn vader, doe wat je bevolen is. Je zult merken dat ik, als God het wil, iemand ben die geduldig volhardt.'</p> <p>Toen zij zich beiden (aan Gods wil) overgegeven hadden en hij hem op zijn voorhoofd had neergelegd (om hem te offeren red.) riepen Wij hem: 'Ibrahiem! Jij hebt de droom doen uitkomen. Zo belonen Wij hen die goed doen. Dit was duidelijk een beproeving.'</p> <p>En Wij gaven voor hem een geweldig offer in de plaats. En Wij lieten voor hem een goede naam bij het nageslacht na. Vrede zij met Ibrahiem! 37:102-109</p> <p>En toen Ibrahiem de fundamenten van het huis (de Ka'bah in Mekka red.) optrok samen met Isma'iel (smeekten zij samen red.): 'Onze Heer, aanvaard het van ons. U bent de horende, de wetende. Onze Heer, en maak dat wij ons beiden aan U overgeven en maak van ons nageslacht een gemeenschap die zich aan U overgeeft en toon ons onze ritens en wendt U genadig tot ons. U bent de genadegever, de barmhartige.' 2: 127-128</p> <p>En toen Wij het huis (de Ka'bah red.) maakten tot een plaats van samenkomst voor de mensen en een vrijplaats...een gebedsplaats...en Ibrahiem en Isma'iel opdroegen: 'Reinigt Mijn huis voor hen die de omgang verrichten, die erin vertoeven en buigen en die zich eerbiedig neerbuigen.' 2:125</p> <p>God heeft de Ka'ba, het heilige huis, gemaakt tot een ondersteuning voor de mensen en evenzo de heilige maand (Hadj), de offergave en de halsomhangsels (om de offerdieren te herkennen red.). 5:97</p>
Abraham, Isaak en Jakob	Ibrahiem, Ishaak en Ja'koeb
Abraham stierf in gezegende ouderdom: na een lang leven blies hij de laatste adem	En Wij schonken hem (Ibrahiem red.) Ishaak en Ja'koeb nog bovendien en ieder (van hen

<p>uit... Zijn zonen Isaak en Ismaël begroeven hem... Na Abrahams dood zegende God Isaak... Genesis 25: 8-11</p> <p>Isaak, de zoon die Abraham verwekt had, was veertig jaar toen hij trouwde met Rebekka...</p> <p>Omdat Rebekka onvruchtbaar bleek, bad Isaak vurig voor haar tot de Heer, en de Heer verhoorde zijn gebed: Rebekka, zijn vrouw, werd zwanger.</p> <p>Toen de dag van de bevalling was gekomen, bracht zij...een tweeling ter wereld. (Het eerste kind red) noemden (zij red.)... Esau...zijn broer...werd Jakob genoemd. Genesis 25:19-21, 22-26</p>	<p>red.) hebben Wij rechtschapen gemaakt. En Wij hebben hen tot voorgangers gemaakt die op Ons bevel de goede richting wezen en Wij hebben aan hen geopenbaard de goede daden te doen, de salaas (gebed red.) te verrichten en de zakaat (armenbelasting red.) te geven. En zij dienden Ons. 21:72-73</p> <p>En denk aan Onze dienaren Ibrahiem, Ishaak en Ja'koeb die kracht en inzicht hadden. Wij hebben hen met iets bijzonders gekenmerkt: het denken aan de (laatste) woning.</p> <p>De tuinen van 'Adn, waarvan de poorten voor hen open staan. 38:45-46, 50</p>
---	---

7. Lot/Loet, de neef van Abraham/Ibrahiem

De engelen hadden voor Abraham behalve goed ook slecht nieuws. Ze kwamen hem waarschuwen voor de dreigende verwoesting van Sodom, een stad die berucht was vanwege tal van misdaden. Abraham begrijpt niet hoe God ook de onschuldigen kan laten lijden onder de straf voor de schuldigen. Hij gaat met God in debat en krijgt ten slotte de toezegging dat de stad gered zal worden als er tien rechtvaardigen te vinden zijn.

Als vervolg hierop wordt het verhaal verteld van de neef van Abraham/Ibrahiem Lot/Loet die als rechtschapen man (in de Koran ook een profeet/boodschapper) in de verderfelijke stad Sodom woont. Net als andere profeten probeert Loet zijn volk te waarschuwen tegen de bestraffingen van Allah voor een goddeloze levenswijze. De mensen van Sodom willen niet luisteren en dreigen hem en zijn volgelingen uit de stad te verdrijven. Dan wordt Loet/Lot door dezelfde engelen bezocht die voorheen bij Ibrahim/Abraham waren. Ook hij geeft ze een gastvrij onthaal. Dan komt een woeste menigte aan zijn deur en dringt erop aan dat hij zijn mannelijke gasten aan hen uitlevert voor seksueel plezier. Lot/Loet weigert dat en biedt zijn twee dochters aan de massa aan. Lot is bang voor de menigte, maar de engelen stellen hem gerust, de menigte zal niet zegevieren.

Dit incident kan verschillend geduid worden. Het gaat over het belangrijke gebod van gastvrijheid; gasten gaan boven alles, zeker als het engelen zijn. Het wordt ook wel gezien als een verwerping van (groeps)verkrachting, van welke seksuele geaardheid dan ook.

Dit verhaal van Lot en de wellustige menigte kan, en is ook, in christelijke en Islamitische kring geïnterpreteerd als een afwijzing van homoseksuele relaties. In de Bijbel wordt deze interpretatie ondersteund door een uitdrukkelijk verbod op homofilie in Leviticus 20:13 en een afwijzing ervan door Paulus in zijn commentaar op de Grieken en Romeinen die door 'geperverteerde' homoseksuele begeerten worden gestraft omdat zij veel goden aanbidden. In hoeverre God zelve hier aan het woord is, dan wel personen vanuit een bepaalde historische context spreken, is een onbeslist discussiepunt.

Het verhaal van Loet dat, zoals gebruikelijk in de Koran, een paar keer wordt herhaald, is de enige context in de Koran waarin homofilie ter sprake komt. Zo omschrijft Loet bijvoorbeeld in 7:80-81 mannen wier begeerte uitgaat naar de man in plaats van de vrouw, als 'overmatige mensen'. Behalve dergelijke uitspraken van de profeet Loet is er in de Koran geen – door Allah uitgesproken – verbod op homofilie te vinden, terwijl Allah zich over allerlei andere aspecten van seksuele verhoudingen wel uitlaat. Echter, volgens de traditie, zou homofilie indruisen tegen de natuurlijke bestemming van de mens, aan wie Allah echtgenoten heeft gegeven. (zie hoofdstuk 2)

Opmerkelijk is dat Loet, althans volgens de weergave van Leemhuis, door de menigte terechtgewezen wordt omdat hij zijn dochters aan de menigte wil aanbieden, als zijnde reiner voor hen dan zijn mannelijke gasten.

Zij zeiden: 'Jij weet wel dat wij op jouw dochters geen recht hebben en jij weet best wat wij wensen.' 11:79

In de vertaling van Yusuf Ali slaat de opmerking van de menigte op henzelf terug:

*They said: 'You know well we have **no need** for your daughters: indeed you know quite well what we want!'* 11:79

De term 'dochteren' wordt in Islamitische kring veelal allegorisch geïnterpreteerd. Het aanbieden van dochters in het Arabisch betekend altijd 'in huwelijk'. Loet zou de woeste mannen aanraden terug te keren tot de 'dochteren van het volk', dat wil zeggen hun eigen echtgenotes, en af te zien van seks met mannen. Maar de menigte blijft aandringen op seks met de mannelijke gasten van Loet.

Vervolgens wordt de stad vernietigd vanwege het ongeloof en de wandaden van de inwoners. Gewaarschuwd door de engelen weet Lot/Loet te ontvluchten. Maar zijn vrouw aarzelt. Zij kijkt om en verandert in een zoutpilaar, zo is in Genesis te lezen. In de Koran blijft de vrouw van Loet achter in de stad die verwoest wordt. Daar wordt een vergelijking gemaakt tussen de vrouwen van Noach en Lot, beiden echtgenoten van

profeten. Maar uiteindelijk baat hun dat niet. Het gaat tenslotte niet om afkomst of verwantschap maar om individuele keuzes.

Bijbel	Koran
<p style="text-align: center;">De tien rechtvaardigen</p> <p>Toen de mannen weer verdergingen, lieten ze hun blik op Sodom rusten. Abraham liep met hen mee om hun uitgeleide te doen. De Heer dacht: 'Waarom zou ik voor Abraham geheimhouden wat ik van plan ben? Daarom zei de Heer: 'Er zijn ernstige beschuldigingen geuit tegen Sodom...hun zonden zijn ongehoord groot.</p> <p>Abraham ging dichterbij hem toe en vroeg: 'Wilt u dan behalve de schuldigen ook de onschuldigen het leven benemen? Misschien dat er in die stad vijftig onschuldigen zijn. Zou U die dan ook uit het leven wegrukken en niet de hele stad vergeving schenken omwille van die vijftig onschuldige inwoners? Zoiets kunt u toch niet doen, hen samen met de schuldigen laten omkomen! Hij die rechter is over de hele aarde moet toch rechtvaardig handelen?'</p> <p>De Heer antwoordde: 'Als ik in Sodom vijftig onschuldigen aantref, zal ik omwille van hen de hele stad vergeving schenken.' Opnieuw sprak Abraham hem aan: 'Stel dat het er maar veertig zijn.'</p> <p>'Dan zal ik het niet doen omwille van die veertig.'</p> <p>Abraham zei: 'Ik hoop dat u niet kwaad wordt, Heer, wanneer ik het nog één keer waag iets te zeggen: stel dat het er maar tien zijn.'</p> <p>'Dan zal ik haar niet verwoesten omwille van die tien.'</p> <p>Genesis 18:16-17, 20, 23-26, 29, 32</p>	<p style="text-align: center;">Het pleidooi van Ibrahiem</p> <p>En bericht hun over de gasten van Ibrahiem. Toen zij bij hem binnenkwamen en zeiden: 'Vrede!' Hij zei: 'Wij hebben ontzag voor jullie.' 15:51-52</p> <p>Zij zeiden: 'Wij verkondigen jou de waarheid. Wees dus niet een van hen die de hoop opgeven.' Hij zei: 'Wie zou er de hoop op de barmhartigheid van zijn Heer opgeven afgezien van hen die dwalen?' Hij zei: 'Waar komen jullie voor, O gezondenen?' Zij zeiden: 'Wij zijn gezonden naar misdadige mensen.' 15:55-58</p> <p>Zij zeiden (tegen Ibrahiem red.): 'Vrees niet, want wij zijn tot het volk van Loet gezonden.' 11:70</p> <p>Uitgezonderd de familie van Loet, die zullen Wij allen tezamen redden, behalve zijn vrouw; Wij hebben verordend dat zij behoort tot hen die achterblijven. 15:59-60</p> <p>Toen Ibrahiem van de schrik bekomen was...begon hij met Ons te twisten over het volk van Loet.</p> <p>Ibrahiem was zachtmoedig, vol meegevoel en schuld bewust.</p> <p>'O Ibrahiem, houd hiermee op. De beschikking van jouw Heer is gekomen; over hen komt een onafwendbare bestraffing.' 11:74-76</p>
<p style="text-align: center;">Mannen die met mannen slapen</p>	<p style="text-align: center;">Loet waarschuwt zijn onzedelijke volk</p>
<p>De Heer zei tegen Mozes:</p> <p>Wie met een man het bed deelt als met een vrouw, begaat een gruwdaad.</p> <p>Beiden moeten ter dood gebracht worden</p>	<p>Toen hun broeder Loet tot hen zei: 'Willen jullie niet godvrezend zijn? Ik ben voor jullie een betrouwbare gezant. Vreest dan God en gehoorzaamt mij. Zullen jullie tot de mannen onder de wereldebewoners gaan? En echtgenotes die God voor jullie</p>

<p>en hebben hun dood aan zichzelf te wijten. Leviticus 20:1, 13</p> <p>Ze (Grieken en Romeinen red.) hebben de waarheid over God ingewisseld voor de leugen; ze vereren en aanbidden het geschapene in plaats van de schepper...</p> <p>Daarom heeft God hen uitgeleverd aan onterende verlangens. De vrouwen hebben de natuurlijke omgang verruild voor de tegennatuurlijke, en ook de mannen hebben de natuurlijke omgang met vrouwen losgelaten en zijn in hartstocht voor elkaar ontbrand. Mannen plegen ontucht met mannen; zo worden ze ervoor gestraft dat ze van God zijn afgedwaald. (Brief van Paulus aan de) Romeinen, 1:26-27</p>	<p>geschapen heeft verwaarlozen? Ja zeker, jullie zijn mensen die overtredingen begaan.'</p> <p>Zij zeiden: 'Als jij niet ophoudt, Loet, dan behoort jij bij hen die verdreven worden.' 26: 161-167</p> <p>En Loet, toen hij tot zijn volk zei: 'Zullen jullie een gruweldaad begaan hoewel jullie het doorzien? Zullen jullie uit begeerte tot de mannen gaan in plaats van tot de vrouwen?'</p> <p>En het antwoord van zijn volk was slechts dat zij zeiden: 'Verdrijft de familie van Loet uit jullie stad, want zij zijn mensen die zich rein houden. 27:54-56</p>
<p>Loet beschermt Gods gezanten tegen de wellustige menigte</p>	
<p>De twee engelen kwamen 's avonds in Sodom aan. Lot zat juist in de stadspoort. Zodra hij hen zag stond hij op en boog zich diep voor hen neer. 'Heren,' zei hij, 'het huis van uw dienaar staat voor u open;' ... (dus red.) gingen ze met hem mee naar zijn huis.</p> <p>Maar nog voordat Lot en zijn gasten konden gaan slapen, liepen alle mannen van Sodom bij Lots huis te hoop, jong en oud, niemand uitgezonderd.</p> <p>'Waar zijn die mannen die bij je overnachten?' riepen ze Lot toe. 'Breng ze naar buiten, we willen ze nemen!'</p> <p>Lot ging naar buiten en deed de deur achter zich dicht. 'Maar vrienden, zoiets kunnen jullie toch niet doen!' zei hij. 'Luister, ik heb twee dochters die nog nooit met een man geslapen hebben. Die zal ik bij jullie brengen, doe met hen wat jullie willen. Maar laat die mannen met rust...'</p> <p>Maar ... ze drongen Lot ruw opzij en wilden de deur openbreken. Maar de twee mannen (engelen red.) trokken Lot het huis in en deden de deur weer dicht, en ze sloegen alle mannen die bij de ingang van het huis waren, jong en oud, met blindheid, zodat ze tevergeefs probeerden de ingang te vinden. Genesis 19:1-11</p>	<p>En toen Onze gezanten tot Loet kwamen was hij bezorgd over hen en maakte zich ongerust over hen. Hij zei: 'Dit is een hachelijke dag.'</p> <p>En zijn volk kwam op hem toegesneld; zij hadden voordien al slechte daden begaan. 11:77-78</p> <p>En Loet, toen hij tot zijn volk zei: 'Zullen jullie een gruweldaad begaan die nog niemand van de wereldebewoners vóór jullie heeft begaan? Jullie komen vol begeerte tot mannen in plaats van tot vrouwen. Jullie zijn overmatige mensen.' 7:80-81</p> <p>Hij zei: 'Mensen, hier zijn mijn dochters, zij zijn reiner voor jullie. Vreest dan God en maakt mij niet te schande om mijn gasten. Is er onder jullie geen verstandige man?'</p> <p>Zij zeiden: 'Jij weet wel dat wij op jouw dochters geen recht hebben en jij weet best wat wij wensen.'</p> <p>Hij zei: 'Had ik maar macht over jullie of kon ik maar mijn toevlucht nemen tot een sterke lijfwacht.'</p> <p>Zij (de gezanten red.) zeiden: 'O Loet wij zijn gezanten van jouw Heer. Zij zullen je niet kunnen bereiken.' 11:78-81</p>

Sodom en Gomorra	Loet ontvlucht de verwoesting
<p>Daarna vroegen ze (de engelen red.) aan Lot: 'Hebt u hier nog meer familie?... ga met iedereen die bij u hoort weg uit deze stad. Wij staan namelijk op het punt deze stad te verwoesten: er zijn zulke ernstige beschuldigingen tegen haar ingebracht dat de Heer ons hierheen heeft gestuurd om haar te verwoesten.'</p> <p>Zodra het licht begon te worden zetten de engelen Lot aan tot spoed: 'Vlug, ga hier weg met uw vrouw en uw twee dochters, anders komt u om en wordt u het slachtoffer van de misdrijven die in deze stad zijn begaan.'</p> <p>Toen Lot aarzelde, grepen de mannen hem en zijn vrouw en zijn twee dochters bij de hand, omdat de Heer hen wilde sparen, en ze trokken hem mee, de stad uit. Toen zei één van hen: 'Vlucht, uw leven is in gevaar! Kijk niet om en sta nergens in de vallei stil.'</p> <p>Toen liet de Heer uit de hemel zwavel en vuur neerkomen op Sodom...en hij vernietigde...(die stad red.) en de hele vallei, met de inwoners van al de steden en met alles wat er op het land groeide.</p> <p>De vrouw van Lot, die achter hem liep, keek om en veranderde in een zuil van zout.</p> <p>'s Morgens vroeg ging Abraham naar de plaats waar hij...had gestaan. Toen hij uitkeek over Sodom...en over hele vallei, zag hij dikke rookwolken van het land opstijgen. Toen God de steden wegvaagde, liet hij Lot aan de ondergang ontkomen. Zo hield God rekening met Abraham. Genesis 19:12-13, 15-17, 24-29</p>	<p>Zij zeiden: 'O Loet, wij zijn gezanten van jouw Heer...Vertrek met je familie in een deel van de nacht en niemand van jullie mag zich omdraaien. Uitgezonderd jouw vrouw, haar zal treffen wat hen treft. Morgen is het tijdstip dat voor hen aangewezen is. Is de morgen niet dichtbij? Toen onze beschikking dan kwam keerden Wij haar (het land) onderste boven en lieten er op elkaar volgende bakstenen op regenen...11:81-82</p> <p>En Wij lieten regen op hen vallen. Kijk dan hoe het einde was van de boosdoeners. 7:84</p> <p>Toen redden Wij hem en zijn familie, behalve zijn vrouw; zij behoorde tot hen die achterbleven. 7:83</p> <p>God heeft voor hen die ongelovig zijn de vrouw van Noeh en de vrouw van Loet als een voorbeeld gegeven. Zij stonden onder de hoede van twee rechtschapen dienaren, maar zij hebben hen verraden.</p> <p>Dus hadden zij tegen God geheel geen baat van hen en werd er gezegd: 'Gaat beiden met de anderen het vuur binnen.' 66:10</p> <p>En aan Loet hebben Wij oordeelskracht en kennis gegeven en Wij redden hem uit de stad die onbetamelijke dingen deed; zij waren slechte, verdorven mensen.</p> <p>En Wij hebben hem in onze barmhartigheid binnen laten gaan; hij behoorde tot de rechtschapenen. 21:74-75</p> <p>En Wij redden hem (Ibrahiem red.) en Loet naar het land dat Wij gezegend hebben voor de wereldbewoners. 21:71</p>

8. Jozef/Joesoef

Het verhaal over Jozef wordt in Genesis uitvoerig verteld, met oog voor detail. Het verhaal in de Koran is korter maar niet minder bloemrijk. De versie hieronder is sterk verkort. Sommige scènes die in beide boeken voorkomen zijn, terwille van de verhaallijn, weggelaten. Uit het verhaal worden de belangrijkste scènes uitgelicht.

Jozef/Joesoef is een van de twaalf zonen van Jakob/Jakoeb, die via Isaak de kleinzoon was van Abraham/Ibrahiem. Het verhaal begint met een droom waarin Jozef/Joesoef elf sterren en een zon en een maan voor zich ziet buigen. In de Koran raadt zijn vader hem aan deze droom niet aan zijn broers te vertellen want dan zouden zij nog jaloerser worden. Joesoef is namelijk met zijn kleine broer Benjamin de lieveling van vader Jakob/Jakoeb. De broers beramen een plan om van hem af te komen door hem in een put achter te laten. Volgens de Bijbel verkopen de broers, – behalve Benjamin en de goedwillende Ruben – hem voor een luttel bedrag aan voorbijtrekkende kooplui. In de Koran zijn het de kooplui die het achtergelaten kind uit de put halen en verkopen. Hun vader vertellen de broers dat zijn lievelingszoon helaas is gedood door wolven.

Jozef/Joesoef wordt in beide boeken als slaaf verkocht aan één van de Egyptische notabelen. Als jonge man wordt hij bijna door de vrouw des huizes verleidt, maar hij toont zich standvastig. Maar wanneer de gekrenkte vrouw hem valselijk beschuldigt van verkrachting belandt hij in de gevangenis.

Daaruit wordt hij ontslagen als hij erin slaagt een merkwaardige droom van de farao te duiden. De zeven vette en zeven magere koeien uit die droom staan voor zeven jaren van grote vruchtbaarheid en welvaart, gevolgd door zeven jaren van misoogst en hongersnood. Jozef wordt vrijgelaten en tot adviseur van de farao benoemd.

Het Koranverhaal biedt op dit punt een extra wending. Joesoef legt nog in de gevangenis de droom van de farao uit, en wil niet worden vrijgelaten totdat de zaak met de wellustige vrouw is opgehelderd. Zij en haar vriendinnen worden door de koning gehoord, en biechten hun valse streek op. Als zijn naam aldus is gezuiverd, en het vertrouwen in hem volledig is hersteld, wil Joesoef de verantwoording dragen over de graanschuur van het land.

Door een goede planning slaagt Egypte er onder leiding van Jozef in om de magere jaren goed door te komen. Anderen die in de vette tijd hebben potverteerd komen naar Egypte om graan te kopen. Zo ook de broers van Jozef. Zij herkennen hem eerst niet, maar later, na hier niet besproken verwickelingen, wordt de hele familie vreugdevol herenigd en vergeeft Joesoef zijn broers. Ook vader Jakob, in Bijbel en Koran ook Israël/Isra'iel genoemd, gaat ten slotte naar Egypte. Op zijn sterfbed spreekt hij de zegen uit over zijn twaalf zoons.

Terwijl de meeste verhalen in de Koran vaak in flarden verspreid over verschillende soera's zijn terug te vinden, staat het verhaal van Joesoef in één soera, dat naar de hoofdrolspeler is genoemd. Het Bijbelse verhaal vindt men in de laatste hoofdstukken van Genesis. Door uit te leggen hoe de zonen van Israël in Egypte belandden, vormt het een schakel met het volgende boek, Exodus, waarin verteld wordt hoe zij onder de leiding van Mozes uit Egypte ontsnapten.

Bijbel	Koran
De droom van Jozef/Joesoef: sterren en zon buigen voor hem	
Op een keer had Jozef een droom. Toen hij die aan zijn broers vertelde, kregen ze een nog grotere hekel aan hem.	Toen Joesoef tot zijn vader (Ja'koeb) zei: 'Vader, ik heb elf sterren en de zon en de maan gezien; ik zag ze zich eerbiedig voor mij neerbuigen.'
'Moeten jullie nu eens horen wat ik heb gedroomd,' zei hij.	Deze zei: 'Mijn zoon, vertel je droom niet aan je broers; zij zouden een list tegen je kunnen beramen.' 12: 4-5
'Nu bogen de zon, de maan en elf sterren	

<p>zich voor mij neer.'</p> <p>Toen hij dit aan zijn vader en zijn broers vertelde, wees zijn vader hem terecht:</p> <p>'Zeg, wat is dat voor een droom! Moeten ik, je moeder en je broers ons soms voor jou komen neerbuigen?'</p> <p>De broers konden Jozef wel vermoorden, maar zijn vader bleef nadenken over wat er gebeurd was. Genesis 37: 5-6, 9-11,</p>	<p>Toen zij (zijn broers red.) zeiden: 'Joesoef en zijn broer (Benyamin red.) zijn bij onze vader meer geliefd dan wij, terwijl wij toch een hele groep zijn. Onze vader verkeert in duidelijke dwaling.</p> <p>Doodt Joesoef of verdrijft hem naar een (afgelegen) land dan zal het aangezicht van jullie vader niet van jullie worden afgeleid en dan zullen jullie daarna rechtschapen mensen zijn.' 12:8-9</p>
<p>De jaloerse broers verkopen Jozef</p>	<p>Joesoef in een put achtergelaten</p>
<p>Zijn broers...hadden ze een plan beraamd om hem te doden.</p> <p>'Kijk daar eens,' zeiden ze tegen elkaar, 'daar komt die meesterdromer aan. Dit is onze kans! Laten we hem vermoorden en hem ergens in een put gooien. We zeggen gewoon dat hij door een roofdier is verslonden. Dan zullen we eens zien wat er van zijn dromen uitkomt.'</p> <p>Toen Ruben dat hoorde, wilde hij proberen Jozef te redden. 'Nee, laten we hem niet om het leven brengen,' zei hij. 'Er mag geen bloed vloeien! Gooi hem in die put hier, in deze verlaten streek, maar breng hem niet om.' Zo wilde hij Jozef uit hun handen redden en hem ongedeerd naar zijn vader terug laten gaan.</p> <p>Zodra Jozef bij zijn broers was gekomen, trokken ze hem zijn bovenkleed uit, dat mooie veelkleurige gewaad, en gooiden hem in de put; de put was leeg, er stond geen water in. Genesis 37:18-24</p> <p>Opeens zagen ze een karavaan naderen.</p> <p>Toen zei Juda tegen zijn broers: 'Wat hebben we eraan om onze broer te vermoorden? Dan moeten we ook de sporen weer zien uit te wissen. Laten we hem...verkopen in plaats van hem om te brengen; hij is tenslotte onze broer, ons eigen vlees en bloed.'</p> <p>De anderen stemden hiermee in... Toen de... kooplieden uit de karavaan ...voorkwamen, trokken de broers Jozef uit de put en verkochten hem...en (de kooplieden red.) namen hem mee naar Egypte ...en verkochten hem aan een hoveling van de farao... Genesis 37: 25-28, 36</p>	<p>Iemand uit hun midden zei: 'Doodt Joesoef niet maar werpt hem op de bodem van de waterput, dan zal een reisgezelschap hem wel oppikken, als jullie echt iets doen willen.'</p> <p>Zij zeiden: 'O onze vader, waarom vertrouwt u ons niet met Joesoef, terwijl wij hem toch goed gezind zijn?'</p> <p>Stuur hem morgen met ons mee om goed te eten en om te spelen; wij zullen wel over hem waken</p> <p>Hij (Ja'koeb red.) zei: 'Ik word er bedroefd van als jullie met hem weggaan en ik vrees dat een wolf hem opeet terwijl jullie niet op hem letten.'</p> <p>Zij zeiden: 'Als een wolf hem opeet terwijl wij toch met een hele groep zijn, dan zijn wij werkelijk verliezers.'</p> <p>Toen zij dan met hem weggingen kwamen zij overeen hem op de bodem van de waterput te zetten...En zij kwamen 's avonds huilend bij hun vader.</p> <p>Zij zeiden: 'O onze vader, wij gingen weg om tegen elkaar te rennen en wij lieten Joesoef bij onze spullen achter en toen heeft een wolf hem opgegeten. Maar jij zult ons toch niet geloven, ook al spreken wij de waarheid.' Maar zij hadden wel vals bloed op zijn hemd aangebracht.</p> <p>Hij (vader Ja'koeb red.) zei: 'Jullie hebben jezelf iets wijsgemaakt! Dus maar mooi geduldig verdragen. En God is het wiens hulp gevraagd moet worden tegen wat jullie beschrijven.'</p> <p>En er kwam een reisgezelschap, en zij stuurden hun waterhaler, en hij liet zijn</p>

Toen Ruben weer bij de put kwam en ontdekte dat Jozef er niet meer in zat, scheurde hij zijn kleren. Hij ging naar zijn broers terug. 'De jongen is weg!' riep hij. 'Wat nu, wat moet ik nu!'
Toen slachtten ze een bokje, pakten Jozefs veelkleurige gewaad en dompelden dat in het bloed.

Daarna lieten ze het naar hun vader brengen met de boodschap: 'Dit hebben we gevonden. Kijk eens goed, is dit niet het kled van uw zoon?'

Jakob herkende het en riep uit: 'Het kled van mijn zoon! Hij moet verslonden zijn door een roofdier! Hij is verscheurd, Jozef is verscheurd!' Jakob scheurde zijn kleren, deed een rouwkled om en rouwde over zijn zoon, dagenlang. Genesis 37: 29-34

Jozef/Joeseof weerstaat de verleiding, en wordt gevangen gezet

Omdat zijn Egyptische meester zag dat de Heer Jozef ter zijde stond en alles wat hij ter hand nam voorspoedig liet verlopen,...gaf hij hem het beheer over alles wat hij bezat. Genesis 39:3,4

Jozef was knap en aantrekkelijk. Na verloop van tijd liet de vrouw van zijn meester haar oog op hem vallen. 'Kom bij me liggen,' zei ze.

Maar dat weigerde hij. 'Hoe zou ik dan zo'n grote wandaad kunnen begaan en zo kunnen zondigen tegen God?'

(Ze vertelde haar man red.): 'Die Hebreeuwse slaaf die jij in huis hebt gehaald, is mijn kamer binnengedrongen om zich met me te vermaken. En toen ik het op een schreeuwen zette, ging hij ervandoor.'

Toen Jozefs meester haar hoorde vertellen dat ze zo door zijn slaaf was behandeld, werd hij woedend. Hij liet Jozef oppakken en in de gevangenis zetten... Genesis 39:6-9,17-20

Zeven vette, zeven magere koeien; de droom van de farao uitgelegd

Twee volle jaren later kreeg de farao een droom. (Hij red.) zag...zeven koeien uit de Nijl komen; het waren mooie koeien, die goed in hun vlees zaten. En kijk, daar

emmer neer. Hij zei: 'Goed nieuws! Hier is een jongen.'

En zij verborgen hem als koopwaar...

En zij verkochten hem onder de prijs,...zij hechtten niet veel belang aan hem.

Hij die hem gekocht had – uit Egypte was hij – zei tot zijn vrouw: 'Zorg dat hij goed wordt ondergebracht. Misschien dat hij ons tot nut is of dat wij hem als kind aannemen.'

Toen hij (Joeseof red.) volgroeid was gaven Wij hem oordeelskracht en kennis.... ook om hem de uitleg van droomverhalen te onderwijzen. Zo belonen Wij hen die goed doen. 12:10-22

En zij in wier huis hij was probeerde hem te verleiden en zij sloot de deuren en zei: 'Kom maar hier.'

Hij zei: 'Dat verhoede God. Hij die mijn heer is heeft mij goed ondergebracht. De onrechtplegers zal het niet welgaan.' 12:23

Zij zei: 'En dat is hij nu over wie jullie mij verwijten gemaakt hebben. Ik heb inderdaad geprobeerd hem te verleiden en hij heeft weerstand geboden. Maar als hij niet doet wat ik van hem verlang dan zal hij gevangengezet worden en een van de gekleineerden zijn.'

Hij zei: 'Mijn Heer, de gevangenis is mij liever dan dat waartoe zij mij oproepen..' (gedwongen seks met die vrouw red.)

Toen leek het hun, nadat zij de tekenen gezien hadden, goed toe om hem voor een tijd gevangen te zetten. 12: 32-35

En de koning zei: 'Ik zag zeven vette koeien die door zeven magere werden opgegeten en ook zeven groene aren en andere die droog waren. Raad van

kwamen weer zeven koeien uit het water; die waren lelijk en mager. En die lelijke, magere koeien aten de zeven mooie, vette koeien op. Genesis 41:1-4

De volgende morgen was hij hevig verontrust. Daarom ontbood hij alle magiërs en geleerden van Egypte en vertelde hun wat hij had gedroomd. Maar er was niemand die zijn droom uit kon leggen. Hierop gaf de farao bevel om Jozef bij hem te brengen.

Jozef zei tegen de farao: '...God heeft u bekendgemaakt wat hij gaat doen. Die zeven mooie koeien zijn zeven jaren,...De zeven magere, lelijke koeien die daarna tevoorschijn kwamen, staan ook voor zeven jaren...

Er komen zeven jaren waarin er in heel Egypte grote overvloed zal zijn. Daarna volgen zeven jaren van hongersnood.

Al het voedsel dat Egypte voortbrengt in de goede jaren die straks aanbreken, moet worden verzameld. U moet erop toezien dat er in de steden graan wordt opgeslagen, en dat graan moet zuinig worden bewaard.

Uit die voedselvoorraad kan het land dan putten in de zeven jaren van hongersnood die het te wachten staan. Zo hoeft Egypte niet van honger om te komen.'

Toen richtte (de farao red.)...zich weer tot Jozef: 'Aangezien God u dit allemaal bekend heeft gemaakt... vertrouw ik (u red.) het bestuur van mijn paleis toe, en heel mijn volk zal doen wat u beveelt.' Genesis 41:1-4, 8, 14, 25-27, 29-30, 35-36, 39-40

Jozef/Joesoef vergeeft zijn broers en Jacob/Israël verhuist naar Egypte

Aan de zeven jaren waarin er in heel Egypte overvloed was, kwam een einde, en de zeven jaren van hongersnood braken aan, zoals Jozef had voorspeld. In alle landen heerste hongersnood, maar in Egypte had iedereen te eten... Genesis 41:53

voornaamsten! Geeft mij uitsluitel over mijn droom als jullie dromen kunnen verklaren.'

Zij zeiden: 'Een wirwar van dromen en wij weten geen dromen uit te leggen!' 12:43, 44

En hij (voormalig medegevangene red.): '...zendt mij er dus op uit (naar de gevangenis red.).

'Joesoef, jij waarheidslievende, geef ons uitsluitel over zeven vette koeien die door zeven magere werden opgegeten ...'

Hij (Joesoef red.) zei: 'Jullie zullen zeven jaren volgens de gewoonte zaaien en wat jullie dan oogsten laat dat in de aren, op een klein deel na dat jullie opeten. Dan zullen daarna zeven harde jaren komen, die wat jullie daartoe van tevoren hebben klaargelegd zullen opeten, op een klein deel na dat jullie kunnen opslaan.' 12:45-48

De koning zei: 'Brenge hem bij mij.' Maar toen de bode bij hem kwam zei hij (Joesoef red.): 'Ga terug naar jouw heer en vraag hem hoe het gesteld is met de vrouwen...Mijn Heer kent hun list.'

De vrouw van de excellentie zei: 'Nu komt de waarheid aan het licht! Ik was het die hem probeerde te verleiden en hij behoort bij de oprechten.' 12:50-51

De koning zei: '...Ik wil hem tot mijn vertrouwing maken.'

Hij (Joesoef red.) zei: 'Stel mij aan over de voorraadschuren van het land. Ik ben een kundig beheerder.'

Zo gaven Wij Joesoef een machtige positie in het land om zich erin te vestigen waar hij wilde. 12:54-56

En de broers van Joesoef kwamen en gingen bij hem binnen en hij herkende hen, maar zij herkenden hem niet. 12:58

Toen zij dan bij hem binnenkwamen zeiden zij: 'O excellentie, ons en onze familie heeft tegenspoed getroffen en wij komen met onbeduidende koopwaar, maar geef

Toen Jakob hoorde dat er in Egypte graan was, zei hij tegen zijn zonen: 'Waarom ondernemen jullie niets? Ik heb gehoord dat er in Egypte graan te krijgen is. Ga ernaartoe en koop daar graan voor ons, zodat we niet van de honger omkomen.' Genesis 42:1-2

Zo vertrokken de mannen naar Egypte met een geschenk en een hoeveelheid geld; ook Benjamin namen ze mee. Genesis 43:15

Toen Jozef...kwam droegen ze het geschenk naar binnen en bogen zich voor hem neer. 43:26

Toen kon Jozef zich niet langer goedhouden. Hij barstte in tranen uit toen hij zijn broers vertelde wie hij was. Genesis 45:1

'Ik ben Jozef,' zei hij, 'jullie broer, die jullie verkocht hebben en die naar Egypte is meegevoerd. Maar wees niet bang en maak jezelf geen verwijten dat jullie mij verkocht hebben...want God heeft mij voor jullie uit gestuurd...zo wilde hij veel levens redden. Niet jullie hebben mij dus hierheen gestuurd maar God...' Genesis 46:4-5

Jozef kuste al zijn broers, terwijl hij zijn tranen de vrije loop liet. 45:15

Ga onmiddellijk terug naar mijn vader en zeg tegen hem dat zijn zoon Jozef hem...laat weten: 'Kom zo snel mogelijk naar mij toe.' Genesis 45:9,15

Zo vetrokken Jakob en al zijn nakomelingen naar Egypte... Genesis 46:6

Jozef gaf zijn vader en zijn broers een stuk grond in het beste deel van Egypte...zoals de farao had gezegd. Genesis 47:11

Jakob woonde zeventien jaar in Egypte... Toen hij voelde dat hij niet lang meer te leven zou hebben, liet hij zijn zoon Jozef bij zich komen. Genesis 47:28

Israël (Jakob zei red.) tegen Jozef: 'Ik zal nu spoedig sterven. Maar God zal jullie terzijde staan en jullie laten terugkeren naar het land van de voorouders.' Genesis 49:1, 28; 48:21

ons toch een vol rantsoen en geeft het ons als aalmoes.'

Hij zei: 'Weten jullie wat jullie Joesoef... aangedaan hebben toen jullie zo dom waren?'

Zij zeiden: 'Ben jij werkelijk Joesoef?'

Hij zei: 'Ik ben Joesoef...God heeft ons een gunst bewezen.

Als iemand godvrezend is en geduldig volhardt dan laat God het loon voor hen die goed doen niet verloren gaan.'

12:88-90

Zij zeiden: 'Bij God! God heeft aan jou wel de voorkeur boven ons gegeven. En wij hebben echt verkeerd gedaan.'

Hij zei: 'Jullie wordt vandaag niets verweten. God zal jullie vergeven en Hij is de barmhartigste van de barmhartigen.'

12:91-92

Toen...haalde hij zijn ouders bij zich en ..hij verhief zijn ouders op de troon. En zij (ouders en elf broers red.) vielen eerbiedig buigend voor hem neer.

En hij zei: 'O mijn vader, dit is de uitleg van mijn droom van vroeger. Mijn Heer heeft hem waargemaakt.

Hij heeft mij goed gedaan toen Hij mij uit de gevangenis heeft laten komen en Hij heeft jullie uit de steppe laten komen nadat de satan tussen mij en mijn broers tweedracht had gebracht.

Hij is de wetende, de wijze. Mijn Heer, U hebt mij heerschappij gegeven en mij in de uitleg van droomverhalen onderwezen.

Grondlegger van de hemelen en de aarde. U bent mijn beschermer...' 12:99-101

Zij zijn het aan wie God onder de profeten genade geschonken heeft...uit de nakomelingen van Ibrahiem en Isra'iel. (Isa'iel =Ja `koeb red.) 19:58

9. Mozes/Moesa

Mozes/Moesa is in Bijbel en Koran een belangrijke figuur. Hij is bevrijder van zijn volk, strijder tegen afgoderij en ontvanger van Gods wet.

De verhalen in de Bijbel en de Koran lopen dan ook parallel vanaf het mandje waarin het kind in de Nijl dobberde, via de uittocht uit Egypte, tot de belofte van het land van melk en honing.

In beide boeken wordt de strijd beschreven die Mozes/Moesa voert tegen de tirannieke heerser van Egypte om zijn volk uit diens onderdrukking te bevrijden. Daartoe stuurt God/Allah plagen neer over Egypte, waarvan de laatste zeer gruwelijk is. Op een nacht worden alle eerstgeborenen, van mensen en dieren, gedood. Alleen de eerstgeborenen van de Israëlieten worden op wonderbaarlijke wijze overgeslagen.

In de Joodse traditie wordt de uittocht uit Egypte, die ook in de Koran beschreven wordt, jaarlijks gevierd in het Pesachfeest (afgeleid van *Pasach*=sloeg over), en 50 dagen daarna in het Pentekostfeest.

Het Koranverhaal beschrijft de menselijke emoties van de Egyptische vorstin en van de moeder van Moesa. Interessant is het hogere abstractieniveau van het Koranverhaal. Het gaat niet om onderdrukking van een bepaald volk door de farao zoals in de Bijbel, maar om het tirannieke beleid van Fir'aun als zodanig. Mozes spreekt in naam van de God van Israël, een God die de farao niet kent. Moesa pleit namens Allah, die ook Heer is van Fir'aun. Mozes doodt een Egyptenaar. Moesa doodt een mens.

In het Koranverhaal valt opnieuw de nadruk op berouw en vergeving. Moesa krijgt berouw nadat hij een mens heeft gedood. Ook krijgt zijn volk berouw over de escapade met het gouden kalf. In de Bijbel vraagt Mozes aan God om vergeving voor zijn volk. Ten slotte krijgt, in de Koran, ook de Fir'aun berouw op het moment dat hij inziet dat hij gaat sterven. Maar dan is het te laat, zijn berouw wordt niet meer aanvaard. Het lichaam van Fir'aun is door Allah bewaard als waarschuwing voor het nageslacht.

Van de tien geboden zijn slechts drie hieronder opgenomen, die vrijwel parallel aan elkaar lopen. Uiteraard bevatten beide boeken nog tal van andere elkaar deels overlappende ge- en verboden.

Na veertig moeizame jaren trekt men het land van melk en honing binnen, beelden die terugkeren in de beschrijving van de paradijsstuin in de Koran (zie hoofdstuk18); met de praktische toevoeging dat, in het hiernamaals, de melk nooit zuur wordt.

Voor het verhaal van Mozes is geput uit het tweede Bijbelboek, Exodus, genoemd naar de uittocht uit Egypte. Voor het verhaal van Moesa is geput uit verschillende soera's.

Bijbel	Koran
De baby Mozes/Moesa in een mandje gered	
<p>Er kwam in Egypte een nieuwe koning aan de macht, die Jozef niet gekend had. Hij zei tegen zijn volk: 'De Israëlieten zijn te sterk voor ons en te talrijk. Laten wij verstandig handelen en voorkomen dat dit volk nog groter wordt. Er werden slavendrijvers aangesteld die de Israëlieten tot zware arbeid dwongen. Maar hoe meer de Israëlieten onderdrukt werden, des te talrijker werden ze.</p> <p>Toen gaf de farao aan heel zijn volk het bevel om alle Hebreeuwse jongens die geboren werden in de Nijl te gooien; de meisjes mochten in leven blijven. Exodus 1:8-12, 22</p>	<p>Wij lezen jou naar waarheid mededelingen voor over Moesa en Fir'aun, voor mensen die geloven.</p> <p>Fir'aun had de overhand in het land en maakte de mensen ervan tot groeperingen, waarvan hij een groep onderdrukte doordat hij hun zonen afslachtte en alleen hun vrouwen in leven liet; hij behoorde tot de verderfbrengers.</p> <p>Maar Wij wensten hun die onderdrukt werden in het land een gunst te bewijzen, hen tot voorgangers te maken, hen tot erfgenamen te maken. 28:3-5</p>

<p>(Een Hebreeuwse vrouw red.) werd zwanger en bracht een zoon ter wereld. Het was een mooi kind en ze hield het verborgen, drie maanden lang. Toen ze geen kans zag haar zoon nog langer verborgen te houden, nam ze een mand van papyrus, bestreek die met pek en teer, legde het kind erin en zette de mand tussen het riet langs de oever van de Nijl. De zuster van het kind ging een eind verderop staan, om te zien wat er met hem zou gebeuren.</p> <p>Even later kwam de dochter van de farao naar de Nijl om te baden, terwijl haar dienaressen langs de rivier heen en weer liepen. Zij ontdekte de mand tussen het riet en liet die door een van haar slavinnen halen. Ze maakte de mand open en zag daarin het kind. Het jongetje hilde, en vol medelijden zei ze: 'Dat moet een Hebreeuws kind zijn.'</p> <p>Toen kwam de zuster van het kind haar vragen: 'Zal ik bij de Hebreeuwse vrouwen een voedster gaan zoeken om het kind voor u te voeden?'</p> <p>'Ja, doe dat maar,' antwoordde de dochter van de farao, waarop het meisje de moeder van het kind ging halen.</p> <p>De dochter van de farao zei tegen de vrouw: 'Neem dit kind mee en voed het voor me. Ik zal u ervoor betalen.' De vrouw nam het kind mee en voedde het.</p> <p>Toen het groot genoeg was, bracht ze het naar de dochter van de farao. Deze nam het kind aan als haar eigen zoon. Ze noemde hem Mozes, 'want,' zei ze, 'ik heb hem uit het water gehaald.' Exodus 2:2-10</p>	<p>En Wij openbaarden aan de moeder van Moesa: 'Zoog hem en wanneer jij bang voor hem bent, werp hem dan in de zee en wees niet bang en niet bedroefd; Wij brengen hem naar jou terug en Wij maken hem tot een van de gezondenen.'</p> <p>Toen namen de mensen van Fir'aun hem op opdat hij voor hen een vijand en (reden tot) droefheid zou worden. Fir'aun en Hamaan (Egyptische opperbevelhebber red.) en hun legers waren immers zondaars. En de vrouw van Fir'aun zei: 'Jij en ik zullen vreugde aan hem beleven. Dood hem niet. Misschien dat hij ons tot nut is of dat wij hem als kind aannemen.' Maar zij beseften het niet.</p> <p>En het hart van Moesa's moeder werd ontroostbaar. Bijna had zij het (geheim) van hem bekend gemaakt, als Wij haar hart niet versterkt hadden, opdat zij tot de gelovigen behoorde. En zij zei tot zijn (Moesa's) zuster: 'Ga achter hem aan.' Zij hield dus van terzijde een oog op hem zonder dat zij het merkten. Wij hadden namelijk van tevoren minnen voor hem verboden.</p> <p>En zij (zijn zuster red.) zei (tegen de familie van Fir'aun red.): 'Zal ik jullie een familie wijzen die hem voor jullie kan verzorgen en die over hem waakt?'</p> <p>Zo brachten Wij hem naar zijn moeder terug opdat zij vreugde aan hem zou beleven en niet bedroefd zou zijn en opdat zij zou weten dat de toezegging van God waar is; maar de meesten van hen weten het niet.</p> <p>Toen hij volgroeid en welgevormd was gaven Wij hem oordeelskracht en kennis. Zo belonen Wij hen die goed doen. 28:3-5, 7-14</p>
<p style="text-align: center;">Mozes doodt een Egyptenaar</p>	<p style="text-align: center;">Moesa doodt een mens</p>
<p>Toen Mozes volwassen geworden was, zocht hij op een dag de mensen van zijn volk op.</p> <p>Hij zag welke zware dwangarbeid ze verrichtten en was er getuige van dat een Hebreeër, een volksgenoot van hem, door een Egyptenaar werd geslagen.</p> <p>Hij keek om zich heen, en toen hij zag dat er niemand in de buurt was sloeg hij de Egyptenaar dood; hij verborg hem onder het zand.</p>	<p>En hij (Moesa red.) kwam de stad binnen op een tijd dat haar mensen er niet op letten en hij vond er twee mannen die aan het vechten waren; de een was van zijn groepering en de ander van zijn vijand en hij die van zijn groepering was riep hem te hulp tegen hem die van zijn vijand was.</p> <p>Moesa sloeg hem en bracht hem om.</p> <p>Hij zei: 'Dit is werk van de satan; hij is een verklaarde vijand die tot dwaling brengt.'</p>

<p>De dag daarop zag hij hoe twee Hebreeuwse mannen met elkaar op de vuist gingen. 'Waarom sla je iemand van je eigen volk?' vroeg hij aan de man die begonnen was.</p> <p>Maar die antwoordde: 'Wie heeft jou als leider en rechter over ons aangesteld? Wou je mij soms ook doodslaan, net als die Egyptenaar?'</p> <p>Mozes schrok, hij dacht: 'Dan is het dus toch bekend geworden!'</p> <p>Toen de farao ervan hoorde, wilde hij Mozes laten doden.</p> <p>Daarom vluchtte Mozes voor de farao. Exodus 2:11-15</p>	<p>28:15</p> <p>Hij (Allah red.) zei: ' Jij hebt een mens gedood.' 20:40</p> <p>Hij (Moesa red.) zei: 'Mijn Heer, ik heb mijzelf onrecht aangedaan. Vergeef mij dus.'</p> <p>En Hij vergaf hem; Hij is de vergevende, de barmhartige. Hij zei: 'Mijn Heer, omdat U mij genade geschonken hebt, zal ik de boosdoeners geen bijstand meer verlenen.' 28:16-17</p> <p>En er kwam een man uit het verste deel van de stad aanrennen die zei: 'O Moesa, de voornaamsten beraden zich over jou om jou te doden. Ga dus weg. Ik ben iemand die jou goede raad geeft.' Hij ging er dus bang en om zich heen kijkend weg. Hij zei: 'Mijn Heer, red mij van de mensen die onrecht plegen.' 28:20,21</p> <p>En jij hebt een mens gedood, maar Wij (Allah red.) hebben jou uit de nood gered... 20:40</p>
Mozes/Moesa ziet vuur, het brandende braambos	
<p>Daar verscheen de engel van de Heer aan hem in een vuur dat uit een doornstruik opvlamde. Mozes zag dat de struik in brand stond en toch niet door het vuur werd verteerd. 'Hoe kan het dat die struik niet verbrandt?' dacht hij. 'Ik ga dat wonderlijke verschijnsel eens van dichtbij bekijken.'</p> <p>Maar toen de Heer zag dat Mozes dat ging doen, riep hij hem vanuit de struik: 'Mozes! Mozes!'</p> <p>'Ik luister,' antwoordde Mozes.</p> <p>'Kom niet dichterbij,' waarschuwde de Heer, 'en trek je sandalen uit, want de grond waarop je staat is heilig.</p> <p>Ik ben de God van Abraham, de God van Isaak en de God van Jakob.'</p> <p>Mozes bedekte zijn gezicht, want hij durfde niet naar God te kijken. Exodus 3:2-6</p> <p>'Ik ben die er zijn zal...' Exodus 3:14</p>	<p>Is het verhaal van Moesa tot jou gekomen? Toen hij een vuur zag en tot zijn mensen zei: 'Blijft staan, ik heb een vuur waargenomen, misschien zal ik jullie er een fakkel van brengen of bij het vuur een aanduiding van de goede richting vinden.'</p> <p>Toen hij er kwam werd hem toegeroepen: 'O Moesa, Ik ben het, jouw Heer. Trek dus jouw schoenen uit. Jij bent in de geheiligde vallei...En Ik heb jou uitgekozen; luister dus naar wat geopenbaard zal worden. 20:9</p> <p>Ik ben God, er is geen god dan Ik. Dien mij dus en verricht de salaah (gebed red.) om Mij te gedenken.' 20:9-15</p> <p>Toen hij daar kwam werd hem van de rechterkant van de vallei op het door God gezegende veld vanuit de boom toegeroepen:</p> <p>'O Moesa, Ik ben het, God, de Heer van de wereldbewoners.' 28:30</p>
Opdracht en aarzeling	
<p>De Heer zei: 'Ik heb gezien hoe ellendig mijn volk er in Egypte aan toe is, ik heb hun jammerklachten over hun onderdrukkers</p>	<p>Hij (Allah red.) zei: 'Ga heen naar Fir'aun; hij is onbeschaamd.' 20:24</p>

<p>gehoord, ik weet hoe ze lijden.</p> <p>Daarom ben ik afgedaald om hen uit de macht van de Egyptenaren te bevrijden en om hen uit Egypte naar een mooi en uitgestrekt land te brengen, een land dat overvloedig van melk en honing...'</p> <p>Daarom stuur ik jou nu naar de farao: jij moet mijn volk, de Israëlieten, uit Egypte weg leiden.' Exodus 3:7-8,10</p> <p>Maar Mozes antwoordde: 'Neemt u mij niet kwalijk, Heer, maar ik ben geen goed spreker, dat is altijd al zo geweest...Ik kan nooit de juiste woorden vinden...stuur toch iemand anders...'</p> <p>Nu werd de Heer kwaad op Mozes. 'Je hebt toch een broer...Aäron!' zei hij. 'Ik weet dat hij welbespraakt is. Hij is al naar je onderweg en hij zal blij zijn je te zien. Vertel hem wat hij moet zeggen. Hij zal in jouw plaats het volk toespreken: hij zal jouw mond zijn...' Exodus 4:10, 13, 17</p>	<p>'Er zijn namelijk twee bewijzen van jouw Heer bestemd voor Fir'aun en zijn raad van voornaamsten.' 28:32</p> <p>'Het uur komt – Ik houd het nauwelijks nog verborgen – opdat aan elke ziel vergolden wordt wat zij nastreeft.' 20:15</p> <p>Hij (Moesa red.) zei: 'Heer ik heb iemand van hen gedood en ben dus bang dat zij mij doden.' 28:33</p> <p>Hij (Moesa red.) zei: 'Mijn Heer, stel bij mij mijn hart open, vergemakkelijk mijn taak voor mij en maak een knoop in mijn tong los, zodat zij begrijpen wat ik zeg. En stel voor mij een medewerker aan uit mijn familie, Haroen, mijn broer. Geef mij door hem meer kracht en laat hem in mijn taak delen...' 20:24-32</p> <p>Hij (Allah red.) zei: 'Jouw verzoek is ingewilligd, Moesa!' 20:36 'Wij zullen jou door jouw broer kracht verlenen en Wij zullen jullie beiden machtiging geven.' 28:35</p>
---	---

Plagen over Egypte, dood van de eerstgeborenen

<p>Hierna gingen Mozes en Aäron naar de farao, en ze zeiden tegen hem: 'Dit zegt de Heer, de God van Israël: Laat mijn volk gaan...'</p> <p>'Wie is de Heer, dat ik hem zou gehoorzamen?' vroeg de farao. 'Ik ken de Heer niet...' Zij zeiden: 'De God van Hebreëen...de Heer, onze God...' Exodus 5:1-2</p> <p>Toen Mozes de as in de lucht wierp, kwamen mensen en dieren onder de etterende puisten te zitten. Exodus 9:10</p> <p>Nooit eerder was er zo'n sprinkhanen plaag geweest... Exodus 10:14</p> <p>...en toen veranderde het Nijlwater in bloed. Exodus 7:20</p> <p>De Heer zei tegen Mozes: 'Ik zal de farao en Egypte met nog één plaag treffen...Tegen middernacht zal ik rondgaan door Egypte, en dan zullen alle eerstgeborenen in het land sterven, van...de farao en van de slavin...Maar van de Israëlieten zal geen haar gekrenkt worden...' Exodus 11:1, 4-5</p>	<p>'Gaat dus naar hem (Fir'aun red.) toe en zegt: "Wij zijn gezanten van jouw Heer. Zend dan de Israëlieten met ons weg en bestraf hen niet. Wij zijn tot jou gekomen met een teken van jouw Heer. En vrede zij met wie de leidraad volgt."'</p> <p>Hij zei: 'Wie is dan jullie Heer, Moesa?'</p> <p>Deze zei: 'Onze Heer is het die aan alles zijn aard heeft gegeven en dan de goede richting heeft geweest.' 20:47, 49-50</p> <p>En Fir'aun zei: 'Raad van voornaamsten, ik ken voor jullie geen god buiten mij. Hamman (Egyptische opperbevelhebber red.) stel dus leem bloot aan vuur en maak voor mij een toren; misschien dat ik kan opklimmen naar de god van Moesa. Maar ik vermoed dat hij tot de leugenaren behoort.' 28:38</p> <p>En Wij hebben hem al Onze tekenen laten zien, maar hij loochende en weigerde.' 20:56</p> <p>En Wij zonden over hen de overstroming, de sprinkhanen, de vlooien, de kikkers en het bloed als duidelijk te onderscheiden tekenen.</p>
--	---

<p>Midden in de nacht doodde de Heer alle eerstgeborenen in Egypte...</p> <p>Nog die nacht ontbood de farao Mozes en Aäron. 'Ga onmiddellijk bij mijn volk weg,' zei hij...</p> <p>De Egyptenaren drongen er bij het volk op aan zo snel mogelijk uit hun land weg te gaan. 'Anders sterven we allemaal nog!' zeiden zij.</p> <p>Die nacht waakte de Heer om hen uit Egypte weg te leiden. Exodus 12:29, 31, 33, 42</p>	<p>Maar zij bleven hoogmoedige en misdadige mensen.</p> <p>En toen de plaag hen overviel zeiden zij: 'O Moesa, bid voor ons tot jouw Heer op grond van wat Hij jou opgedragen heeft. Als jij de plaag voor ons opheft dan zullen wij aan jou geloof hechten en de Israëlieten met jou mee wegzenden.'</p> <p>Maar toen Wij de plaag voor hen ophieven... toen braken zij meteen hun woord. 7:133-135</p>
<p>Vertrek uit Egypte, tocht door de Rode Zee</p>	
<p>Toen aan de farao, de koning van Egypte, bericht werd dat het volk gevlucht was, kregen hij en zijn hovelingen spijt. 'Hoe konden we Israël zomaar laten vertrekken!' zeiden ze. 'Nu zijn wij onze slaven kwijt.'</p> <p>De farao liet zijn strijdswagen inspannen en verzamelde zijn krijgsvolk.</p> <p>De Egyptenaren achtervolgden hen, en haalden hen in... dicht bij de zee...</p> <p>Toen de Israëlieten de farao zagen naderen, met al zijn paarden, wagens en ruiters, werden ze doodsbang, en riepen de Heer luidkeels om hulp.</p> <p>De Heer zei tegen Mozes: 'Jij moet je staf geheven houden boven de zee en zo het water splijten, zodat de Israëlieten dwars door de zee kunnen gaan, over droog land.' Exodus 14:5-6, 9, 16</p> <p>Toen de paarden, wagens en ruiters van de farao de zee in waren getrokken, had de Heer het water over hen heen terug laten stromen... Exodus 15:19</p>	<p>En Wij hebben aan Moesa geopenbaard:</p> <p>'Vertrek 's nachts met Mijn dienaren en baan voor hen een droge weg in de zee zonder bang te zijn ingehaald te worden en zonder te vrezen.'</p> <p>Toen volgde Fir'aun hen met zijn troepen, maar zij werden door de zee verzwolgen.</p> <p>Fir'aun bracht zijn volk tot dwaling en wees hun niet de goede richting. 20:78-79</p> <p>En Wij lieten de Israëlieten de zee oversteken, waarop Fir'aun en zijn troepen hen uit opstandigheid en om te overtreden achtervolgden. 10:90</p> <p>En toen Wij voor jullie de zee spleten en jullie zo redden, maar Fir'auns mensen lieten verdrinken, terwijl jullie toekeken. 2:50</p>
<p>Fir'aun: berouw</p>	
	<p>Maar toen ten slotte de verdrinking hem verraste zei hij: 'Ik geloof dat er geen god is dan Hij in wie de Israëlieten geloven en ik behoort tot hen die zich (aan God) overgeven.'</p> <p>Nu wel? Terwijl jij eerst ongehoorzaam was en tot de verderfbrengers behoorde! Vandaag zullen Wij jou met je lichaam redden opdat jij voor wie na jou komen een teken zult zijn. 10:90-92</p>
<p>De tocht door de woestijn:</p>	<p>Water en manna</p>

<p>Het volk...maakte Mozes verwijten. 'Geef ons te drinken, geef ons water.' Mozes riep luid de Heer aan.</p> <p>De Heer antwoordde: 'Ga samen met een aantal van de oudsten van Israël voor het volk uit. Neem de staf waarmee je op de Nijl hebt geslagen in je hand... Als je op de rots slaat, zal er water uit stromen... Exodus 17:2,4-6</p> <p>Daar in de woestijn begon het volk zich opnieuw te beklagen. '...in Egypte...waren de vleespotten tenminste gevuld en hadden we volop brood te eten.'</p> <p>De Heer zei tegen Mozes: 'Ik zal voor jullie brood uit de hemel laten regenen.'</p> <p>Diezelfde avond kwamen er grote zwermen kwartels aangevlogen, die in het kamp neerstreken, en de volgende morgen lag er overal rond het kamp dauw. Toen de dauw opgetrokken was, bleek de woestijn bedekt met een fijn, schilferachtig laagje, alsof er rijp op de aarde lag.</p> <p>Mozes zei tegen hen: 'Dat is het brood dat de Heer u te eten geeft.' Exodus 16:2, 4, 13-15</p>	<p>En toen Moesa voor zijn volk om water vroeg...2:60</p> <p>En Wij splitsten hen op in twaalf stammen, als gemeenschappen. En Wij openbaarden aan Moesa, toen zijn volk hem om water vroeg: 'Sla met je staf op de rots.'</p> <p>Toen ontsprongen daaruit twaalf bronnen, waarvan elke groep mensen wist waar ze moesten drinken.</p> <p>En toen jullie zeiden:</p> <p>'Moesa, Wij kunnen het met één soort voedsel niet uithouden. Bid voor ons dat Hij ons levert: groente, komkommers, knoflook, linzen en uien.'</p> <p>Hij zei: 'Willen jullie iets minderwaardigs hebben in plaats van iets beters?'</p> <p>En Wij lieten hen door de wolken overschaduw en zonden het manna en de kwartels tot hen neer:</p> <p>'Eet van de goede dingen waarmee Wij in jullie levensonderhoud voorzien.' 7:160</p>
<p>God verschijnt stralend op de berg</p>	<p>Op de berg spreekt Allah met Moesa</p>
<p>Mozes ging de berg op, naar God. De Heer riep hem vanaf de berg toe... 'Als je mijn woorden ter harte neemt en je aan het verbond met mij houdt zul je een kostbaar bezit voor mij zijn...' Exodus 19:3</p> <p>Hierna ging Mozes de berg op, samen met Aäron...en zeventig oudsten van het volk en zij zagen de God van Israël.</p> <p>Onder zijn voeten was er iets als een plaveisel van saffier, helder stralend als de hemel zelf. Exodus 24:4</p> <p>Nadat de Heer dit alles op de (berg red.) Sinai tegen Mozes had gezegd, gaf hij hem de twee platen van het verbond, stenen platen, door Gods vinger beschreven. Exodus 31:18</p>	<p>En vermeld in het boek (de Koran red.) Moesa. Hij was uitverkoren en hij was een gezant en een profeet.</p> <p>En Wij riepen hem van de rechterkant van de berg en brachten hem dichterbij voor een vertrouwelijk gesprek. 19:51-52</p> <p>En toen jullie zeiden: 'Moesa wij zullen jou niet geloven totdat wij God in alle openheid zien', waarop de donderslag jullie greep, terwijl jullie toekeken. 2:55</p> <p>En Wij schreven voor hem op de tafelen over alle dingen, als een aansporing en een uiteenzetting van alle dingen;</p> <p>'Houd die stevig vast en beveel jouw volk zich aan het mooiste ervan te houden.' 7:144-145</p>

De woede om het gouden kalf	
<p>De Heer zei tegen Mozes: `Ga terug naar beneden, want jouw volk, dat je uit Egypte hebt geleid, misdraagt zich. Nu al zijn ze afgeweken van de weg die ik hun gewezen heb.</p> <p>Ze hebben een stierenbeeld gemaakt, hebben daarvoor neergeknield, er offers aan gebracht en gezegd: "Israël, dit is je god, die je uit Egypte heeft geleid."</p> <p>Ik weet hoe onhandelbaar dit volk is.'</p> <p>Mozes keerde zich om en ging de berg af. De twee platen...droeg hij bij zich.</p> <p>Dichter bij het kamp gekomen zag hij het stierenbeeld en het gedans.</p> <p>Woedend smeed hij de platen aan de voet van de berg aan stukken. Hij greep het stierenbeeld, gooide het in het vuur en verpulverde het. De as strooide hij op het water, en dat liet hij de Israëlieten drinken.</p> <p>De Heer strafte het volk, omdat ze het kalf hadden gemaakt... Exodus 32: 7-10, 15, 19-20, 35</p>	<p>En het volk van Moesa maakte zich na zijn vertrek van hun sieraden een kalf, als een lichaam met geloei. Zagen zij dan niet dat het niet tot hen kon spreken en hun niet de weg kon wijzen? Zij namen het (ter aanbidding red.) aan en pleegden onrecht. 7:148</p> <p>Toen Moesa toornig en vol spijt tot zijn volk terugkeerde zei hij: `Wat jullie na mijn weggaan gedaan hebben, dat is pas slecht!` En hij wierp de tafelen neer... 7:150</p> <p>En toen Moesa tot zijn volk zei: `Mijn volk, jullie hebben jezelf onrecht aangedaan doordat jullie het kalf hebben aangenomen. Wendt jullie berouwvol tot jullie maker en doodt dan jezelf. Dat is beter voor jullie bij jullie maker. Dan zal Hij zich genadig tot jullie wenden; Hij is de genadegever, de barmhartiger.` 2:54</p> <p>En toen berouw hen overviel en zij zagen dat zij gedwaald hadden zeiden zij: `Als onze Heer geen erbarmen met ons heeft en ons vergeeft dan behoren wij tot de verliezers.` 7:149</p> <p>Daarop vergaven Wij jullie... 2:52</p>
De tien geboden	Tafelen voor Moesa
<p>De Heer zei tegen Mozes: `Hak twee stenen platen uit, gelijk aan de vorige. Dan zal ik op die platen de geboden schrijven die ook op de eerste stonden, die jij stukgegooid hebt.` Exodus, 34:1</p> <p>Toen sprak God deze woorden:</p> <p>`Ik ben de Heer, uw God... Vereer naast mij geen andere goden.` Exodus 20:1-3</p> <p>`Toon eerbied voor uw vader en uw moeder.` Exodus 20:12</p> <p>`Toon eerbied voor uw vader en moeder...` Matteüs 19:19</p> <p>`Pleeg geen moord.` Matteüs 20:13</p>	<p>En toen de toorn van Moesa bedaard was nam hij de tafelen en in het inschrift erop was een leidraad en barmhartigheid voor hen die voor hun Heer ontzag hebben. 7:154</p> <p>Wij hebben aan Moesa het boek gegeven... 2:87</p> <p>En Wij schreven voor hem op de tafelen... 7:145</p> <p>`Jullie zult alleen God dienen...`</p> <p>...en dat men goed moet zijn voor de ouders: of nu een van tweeën of allebei bij jou de ouderdom bereiken, zeg dan niet: `Foei,` tegen hen, bejegen hen niet onheus en spreek op een hoffelijke manier tot hen. 17:23</p> <p>`Jullie zult elkaars bloed niet vergieten en elkaar niet uit jullie woningen verdrijven.` 2:83-84</p>

Het Land van melk en honing	
<p>De woede van de Heer was zo hevig dat hij de Israëlieten veertig jaar in de woestijn liet rondzwerven, totdat die hele generatie, die gedaan had wat slecht is in de ogen van de Heer, gestorven was. Numeri, 32:13</p> <p>Ik heb besloten om jullie uit de ellende in Egypte weg te halen en je naar een land te brengen dat overvloedig van melk en honing... Exodus, 3:17</p>	<p>Hij (Allah red.) zei: 'Dan is het voor hen verboden, veertig jaar lang, waarin zij op de aarde zullen rondzwerven. Bekommer je maar niet om de verdorven mensen.' 5:26</p> <p>De tuin die de godvrezenden is toegezegd ziet er zo uit: Er zijn rivieren...van melk waarvan de smaak niet verandert,...en rivieren van gezuiverde honing... 47:15</p>

10. David/Dawoed en Salomo/Soelaimaan

Deze koningen van Israël spelen in beide boeken een voorname rol. David/Dawoed is beroemd omdat hij al als jongen vrijwel onbewapend de 'reus' Goliath/Djaloet versloeg. Hij gebruikte daarbij een simpele slinger en steen. Later hielp Allah hem met het vervaardigen van ijzeren pantserhemden. Maar hij was niet alleen een oorlogsheld, maar ook koning en musicus.

De herdersjongen Dawoed/David volgde de koning Taloeet/Saul na diens dood op en werd koning.

David wordt in de Bijbel genoemd als bron van tal van liederen of psalmen. Daarin prijst hij de Heer, maar geeft ook uitdrukking aan diepe wanhoop. De Koran noemt ook de psalmen of *zaboer* die Allah aan Dawoed schonk. Het Arabische woord *zaboer* betekent geschreven tekst op hout of steen. In het Arabisch wordt ook gesproken van de *Mazamiroe Dawoed*. Het Arabisch *zamir(oen)* is het equivalent van het Hebreeuwse *zimra*, dat *zang, muziek of liederen* betekent. In de Koran wordt David geprezen vanwege zijn schuldbesef. Berouw siert een koning. Maar in de Koran wordt vooral ook de juichende kant van Dawoed benadrukt. In beide boeken juichen de bergen en vogels met de zanger mee.

Soelaimaan erfde van zijn vader Dawoed niet alleen het koningschap maar ook zijn wijsheid. Ook hij was een koning gesierd met een besef van schuld, een bereidheid berouw te tonen voor zijn misstappen. Allah schonk aan Soelaimaan bijzondere vermogens. Hij begreep de taal van de dieren. Soera 27 is genoemd naar een verhaal over mieren, die elkaar waarschuwen zodat ze niet door de troepen van Soelaimaan vertrapt worden. De vorst had ook macht over de natuurkrachten, en over *satans* en *djinns* (geesten van het kwaad), die hij wist in te zetten voor grootse doelen, zoals het aanleggen van prachtige tuinen. Salomo staat in de Bijbel eveneens bekend vanwege zijn bouwkundige prestaties, die in de tempel van Jeruzalem hun hoogtepunt vonden.

Het is niet goed mogelijk hier op alle gedetailleerde verhalen in te gaan, die over deze twee vorsten in Koran en Bijbel beschreven staan. De ontmoeting met de koningin van Saba/Seba is echter te mooi om over te slaan. Zij brengt van ver een bezoek aan de Israëliische vorst, nieuwsgierig geworden door alle geruchten over zijn wijsheid en de pracht en praal van zijn hof. In de Bijbel vertrekt de koningin, zeer onder de indruk van wat zij gezien heeft, overladen met koninklijke geschenken. De koningin van Saba wordt ten slotte bekeerd tot het geloof van Soelaimaan, het geloof in Allah, de enige God. In de Bijbel is dit verhaal te vinden in 1 Koningen. In de Koran staat het verhaal van de koningin in soera 27 en in soera 34 die naar haar stad Saba genoemd is.

Bijbel	Koran
De kleine David/Dawoed verslaat de reus Goliath/Djaloet	
Saul riep het leger van Israël op en sloeg zijn kamp op...tegenover de Filistijnen:	Toen dan Taloeet (Saul red.) met zijn troepen uittrok...
Uit de gelederen van de Filistijnen trad een kampvechter naar voren, een zekere Goliat... een man van ruim zes el lang...en riep de Israëlieten toe:	'Vandaag hebben wij tegen Djaloet (Goliat red.) en zijn troepen geen kracht.'
'Kies iemand uit jullie midden en laat hem hier beneden komen. Als hij me...verslaat, zullen wij aan jullie onderworpen zijn, maar als ik hem...versla, zullen jullie...ons als slaven dienen.	Zij die meenden dat zij God zouden ontmoeten zeiden: 'Vaak heeft een kleine troepenmacht met Gods toestemming een grote troepenmacht overwonnen! God is met hen die geduldig volharden.'
	En toen zij optrokken tegen Djaloet zeiden

<p>Bij het horen van deze woorden stonden Saul en het leger van Israël verlamd van schrik.</p> <p>David zei tegen Saul: 'We hoeven...toch niet de moed te verliezen, heer. Ik zal met hem het gevecht aangaan.'</p> <p>1 Samuël 17:2, 4, 8-9, 11, 32</p> <p>Doodde hij in zijn jeugd niet een reus en bevrijdde hij het volk niet van de schande, doordat hij met zijn slingersteen de grootspraak van Goliat brak? Sirach 47:4</p> <p>Zo overwon David de Filistijn (Goliat red.) met een slinger en een steen... Hij rende naar de Filistijn toe...en trok diens zwaard uit de schede...en sloeg hem zijn hoofd af. 1 Samuël 17:50-51</p>	<p>zij: 'Onze Heer, verleen ons volharding, maak onze voeten stevig en help ons tegen de ongelovige mensen.'</p> <p>Toen versloegen zij hen met Gods toestemming en Dawoed doodde Djalot en God gaf hem het koningschap en de wijsheid en Hij onderwees hem (veel) van wat Hij wilde.</p> <p>Als God niet sommige mensen door anderen had laten verdrijven dan zou de aarde volledig verdorven zijn, maar God is vol van goedgunstigheid jegens de wereldbewoners. 2:249-251</p> <p>En Wij maakten voor hem het ijzer buigzaam. 'Maak pantserhemden en meet het vlechtwerk goed af en handel deugdelijk;' 34:10-11</p>
---	--

David/Dawoed vol berouw en bewust van zijn zonden

<p>Ik was al schuldig toen ik werd geboren, al zondig toen mijn moeder mij ontving... Psalm 51:7</p> <p>Wees mij genadig, God... Was mij schoon van alle schuld, reinig mij van mijn zonden. Ik ken mijn wandaden, ik ben mij steeds van mijn zonden bewust, tegen u...heb ik gezondigd. Psalm 51:3-6</p> <p>Geef, o God, uw wetten aan de koning, uw gerechtigheid aan de koningszoon. Moge hij uw volk rechtvaardig besturen, uw arme volk naar recht en wet. Psalm 72:1-2</p>	<p>...en denk aan Onze dienaar Dawoed, de solide; hij was schuldbewust. 38:17</p> <p>En Dawoed vermoedde wel dat Wij hem in verzoeking gebracht hadden en hij vroeg zijn Heer om vergeving, <u>viel buigend neer</u> en betoonde zich schuldbewust.</p> <p>En Wij vergaven hem dat;</p> <p>O Dawoed, Wij hebben jou tot opvolger op de aarde gemaakt. Oordeel dus naar waarheid tussen de mensen en volg (je eigen) neiging niet, want die zal je van Gods weg doen afdwalen; 38:24-26</p>
--	--

De Psalmen

De Zaboer

<p>Een psalm van David</p> <p>Mijn God, mijn God, waarom hebt u mij verlaten? ...ik ben een worm en geen mens, door iedereen versmaad ...een woeste bende sluit mij in, zij hebben mijn handen en voeten doorboord... Heer, bevrijdt mijn ziel... Psalm 22 1, 7, 17, 21</p> <p>Hoog wil ik u prijzen, Heer, want u hebt mij gered...Heer, mijn God, ik riep tot u om hulp en u hebt mij genezen. Heer, u trok mij uit het dodenrijk omhoog... Psalm 30:2-4</p>	<p>En jouw Heer kent wie er in de hemelen en op de aarde zijn het best.</p> <p>Wij hebben sommige profeten boven andere verkozen en aan Dawoed hebben Wij een Zaboer gegeven. 17:55</p> <p>En Wij gaven van Onze kant aan Dawoed een gunst: 'O bergen, zingt berouwwol met hem lof en o vogels, jullie ook.' 34:10</p>
--	--

<p>Loof de Heer...daar in de hoogten... zon en maan,...heldere sterren. Laten zij loven de naam van de Heer. Op zijn bevel zijn zij geschapen. Loof de Heer, alle bergen en heuveltoppen... alles wat kruipt en op vleugels gaat. Zijn luister gaat aarde en hemel te boven. Psalm 148:1, 3, 5, 7, 9, 10, 13</p> <p>De rechtvaardigen zullen het land bezitten en het bewonen, hun leven lang. Psalm 27:29</p> <p>Zalig de zachtmoedigen want zij zullen de aarde beërven. NBG 1951, Matteüs 5:5</p>	<p>En Wij maakten de bergen samen met Dawoed dienstbaar, zodat zij Ons prijzen en evenzo de vogels. Wij hebben dat gedaan!</p> <p>En Wij hebben in de Zaboer, na de vermaning, geschreven dat Mijn rechtschapen dienaren de aarde zullen beërven. 21:79,105</p>
--	---

De wijze Salomo/Soelaimaan op de troon van zijn vader David/Dawoed

<p>Salomo besteeg de troon van zijn vader David en regeerde met vaste hand. 1 Koningen 2:12</p> <p>God schonk Salomo zeer veel wijsheid en onderscheidingsvermogen en een veelomvattende kennis van zaken, zo overvloedig als zandkorrels op het strand langs de zee. 1 Koningen 5:9,</p> <p>In het vierhonderdtachtigste jaar na de uittocht van de Israëlieten uit Egypte...begon koning Salomo met de bouw van de tempel.</p> <p>Toen Salomo de bouw van de tempel voor de Heer en van het koninklijk paleis voltooid had, en ook al zijn andere bouwplannen ten uitvoer had gebracht, verscheen de Heer hem... De Heer zei tegen Salomo: 'Ik heb het smeekgebed dat je tot mij gericht hebt gehoord. Ik heb de tempel die je gebouwd hebt tot heilige plaats gemaakt, om er voor altijd mijn naam te laten wonen.' 1 Koningen 6:1, 9:1-3</p> <p>Ik (Salomo red.) heb meer en groter wijsheid verworven dan iedereen die voor mij in Jeruzalem heeft geregeerd. Prediker 1:16</p> <p>Ook heb ik grootse dingen ondernomen.</p> <p>Ik heb voor mijzelf paleizen gebouwd en wijngaarden geplant. ...tuinen en parken aangelegd... Ik heb waterbekkens</p>	<p>En Wij hebben aan Dawoed Soelaimaan geschonken, een voortreffelijk dienaar; hij was schuldbewust.</p> <p>Toen hem 's avonds de lichtvoetige renpaarden werden voorgeleid, toen zei hij: 'Ik heb bezit meer lief dan het gedenken van God.'</p> <p>Wij hadden Soelaimaan werkelijk aan verzoeking blootgesteld. Toen betoonde hij zich schuldbewust. Hij zei: 'Mijn Heer, vergeef mij.' 38:30-35</p> <p>En Soelaimaan werd Dawoeds erfgenaam... 27:16</p> <p>En onder de djinn (boze geesten red.) waren er die met de toestemming van zijn Heer voor hem werkten;</p> <p>Zij maakten voor hem wat hij wilde; heiligdommen, standbeelden, schotels als waterbekkens en stevig staande ketels. 34:12-13</p> <p>En Wij maakten de wind aan hem dienstbaar, zodat die zich zachtjes op zijn bevel spoedde naar waar hij hem heen stuurde. En ook de satans, elke bouwer en duiker, en anderen in boeien aaneengeketend. 38:36-38</p> <p>En Soelaimaan...zei: 'O mensen, aan ons is de spraak van de vogels onderwezen en aan ons is van alles gegeven; dit is een duidelijke goedgunstigheid.'</p>
--	---

<p>gegraven om een bos met jonge bomen te bevoeien. Ik heb zangers en zangeressen aangesteld en het genot geproefd van vele, vele vrouwen.</p> <p>Grootse dingen heb ik ondernomen en meer bezit vergaard dan iedereen...</p> <p>Maar...ik zag in dat het allemaal maar lucht en najagen van wind was. Het had geen enkel nut onder de zon. Prediker 2:4, 6, 8, 9, 11</p>	<p>En voor Soelaimaan werden zijn troepen verzameld – djinn, mensen en vogels – en zij werden in het gelid gezet.</p> <p>Toen zij dan in de vallei van de mieren kwamen zei een mier: 'O mieren, gaat jullie woningen binnen opdat Soelaimaan en zijn troepen jullie niet zonder het te merken vertrappen.' Toen glimlachte hij omdat hij om haar woorden moest lachen...27:16-19</p>
---	---

Koning Salomo/Soelaimaan en de koningin van Seba/Saba

<p>Salomo liet ook een paleis bouwen. Eerst bouwde hij een hal...Hij liet ook een troonzaal maken waarin hij rechtsprak. 1 Koningen 7:1,2,8</p> <p>(Ook lag er voor de troon iets als een zee van glas, van kristal. Openbaring 4:6)</p> <p>De roem van Salomo, die de naam van de Heer tot eer strekte, was tot de koningin van Seba doorgedrongen. Ze ging naar hem toe om hem met raadsels op de proef te stellen.</p> <p>Ze kwam naar Jeruzalem met een grote karavaan kamelen beladen met reukwerk, een grote hoeveelheid goud, en edelstenen. Ze bracht Salomo een bezoek en legde hem alle vragen voor die ze had bedacht. En Salomo wist op al haar vragen een antwoord.</p> <p>Toen de koningin van Seba merkte hoe wijs Salomo was en ze het paleis zag dat hij gebouwd had...was zij buiten zichzelf van bewondering. Ze zei tegen de koning: 'Het is dus echt waar wat ik in mijn land over u en uw wijsheid heb horen vertellen. Ik geloofde het niet, maar nu ik hierheen ben gekomen en het met eigen ogen gezien heb, moet ik toegeven dat ik nog niet de helft te horen heb gekregen. Uw wijsheid en welvaart zijn nog veel groter dan wordt gezegd...</p> <p>Geprezen zij de Heer, uw God, die zo veel behagen in u scheidt dat hij u op de troon van Israël heeft gezet. Zijn liefde voor Israël is zo grenzeloos dat hij u als koning heeft aangesteld om recht en gerechtigheid te handhaven.'</p>	<p>En hij keek of er bij de vogels een miste en zei: 'Hoe komt het dat ik de hop (woestijnvogel red.) niet zie?</p> <p>Hij bleef toen niet lang meer weg en zei:</p> <p>'Ik...ben uit Saba' naar jou gekomen met een vaststaand bericht. Ik heb gemerkt dat een vrouw over hen heerst aan wie van alles is gegeven en die een geweldige troon heeft. Ik heb gemerkt dat zij en haar volk zich eerbiedig voor de zon neerbuigen in plaats van voor God,...; zij volgen dus het goede pad niet...</p> <p>Hij zei: '...Breng deze brief van mij weg en overhandig hem aan hen. Wend je dan van hen af en kijk wat zij terugzeggen.' Zij (de Koningin van Saba red.) zei: 'Raad van voornaamsten! Aan mij is een voortreffelijke brief overhandigd. Hij is van Soelaimaan en hij luidt: In de naam van God, de erbarmende, de barmhartige. Weest niet hovaardig tegenover mij en komt tot mij als (mensen) die zich (aan God) hebben overgegeven. 27:20, 22-24, 28-31</p> <p>Zij zei: 'Ik zal naar hen een geschenk zenden en kijken waarmee de gezondenen terugkeren. Toen hij (de gezant van de Koningin red.) dan bij Soelaimaan kwam zei deze: 'Willen jullie mij met bezit overladen? Wat God mij gegeven heeft is beter dan wat jullie mij geven. Jullie echter verheugen je over jullie geschenk.' 27: 34, 35-36</p> <p>Maar...zij behoorde tot ongelovige mensen. Men zei tot haar (toen zij bij Soelaimaan op bezoek kwam red.): 'Treed het paleis binnen.'</p>
---	--

<p>De koningin van Seba schonk Salomo honderdtwintig talent goud en een grote hoeveelheid reukwerk en edelstenen. Koning Salomo gaf de Koningin van Seba de gebruikelijke koninklijke geschenken en daarbij nog alles wat ze verder maar vroeg.</p> <p>Daarna keerde ze met haar gevolg naar haar eigen land terug.</p> <p>1 Koningen 10:1-7, 9-10, 13</p>	<p>En toen zij het zag dacht zij dat het diep water was en zij ontblootte haar benen.</p> <p>Hij zei: 'Het is een met glasplaten bekleed paleis.'</p> <p>Zij zei: 'Mijn Heer, ik heb mijzelf onrecht aangedaan en ik geef mij samen met Soelaimaan over aan God, de Heer van de wereldebewoners.' 27:43-44</p>
--	--

11. Jona/Joenoës

Het begin van het verhaal van Jona/Joenoës lijkt op verhalen van andere profeten zoals Noach, die hun volk tevergeefs waarschuwen voor een komende ramp. Maar de afloop is heel anders. Het volk van Joenoës (Koran) c.q. de stad Nineve (Bijbel) bekeert zich voordat de straf van God op hen neerdaalt. God vergeeft hen en laat hen nog een tijd genieten van hun aardse leven.

Maar eerst overkomt Jona/Joenoës het volgende: hij ontvlucht boos zijn volk en gaat aan boord van een schip. Tijdens een storm wordt er geloot wie er overboord moet worden gezet om de lading lichter te maken. Het lot valt op de profeet.

Hij wordt opgeslokt door een vis en krijgt dan wroeging dat hij is weggelopen. Hij roept Allah aan. Allah vergeeft hem en de vis spuugt hem uit op een strand. Allah laat daar een plant over hem heen groeien om hem schaduw te geven. Ook in de Bijbel wordt Jona door een vis opgeslokt en iets later in het verhaal laat God voor Jona een boom groeien. Wanneer hij is bijgekomen, wordt hij teruggestuurd naar zijn volk, dat zich nu bekeert. Zo wordt de dreigende ramp alsnog afgewend. In de Bijbel wordt de vreemde stad Nineve met name genoemd. In de Koran gaat het om het eigen volk van Joenoës. Joenoës wordt opgenomen in de indrukwekkende lijst van profeten, en er is in de Koran een hoofdstuk naar hem genoemd. Ook in de Bijbel krijgt Jona een eigen hoofdstuk.

Bijbel	Koran
De profeet Jona/Joenoës vlucht voor God	
<p>Eens richtte de Heer zich tot Jona...</p> <p>'Ga naar Nineve, die grote stad, om haar aan te klagen, want het kwaad dat ze daar doen is ten hemel schreiend.'</p> <p>En Jona...vluchtte... Hij...vond er een schip en ging aan boord om mee te varen...weg van de Heer.</p> <p>Maar de Heer wierp een hevige storm op de zee, en de zee werd zo wild dat het schip dreigde te breken. De zeelieden werden bang, en ieder riep tot zijn eigen god om hulp.</p> <p>Intussen overlegden de zeelieden: 'Laten we het lot werpen om te weten te komen wiens schuld het is dat deze ramp ons treft.' Ze wierpen het lot, en het lot viel op Jona. Toen zeiden ze tegen hem: 'Vertel ons: Hoe komt het dat deze ramp ons treft?'</p> <p>Jona antwoordde: 'Ik ben een Hebreëer en ik vereer de Heer, de God van de hemel, de God die de zee en het land gemaakt heeft.'</p> <p>De mannen werden doodsbang toen ze van</p>	<p>Ook Joenoës behoorde tot de gezondenen. 37:139</p> <p>'Isaak en Ja'koeb, ieder (van hen) hebben Wij de goede richting gewezen en Noeh hadden Wij al de goede richting gewezen en...Dawoed, Soelaimaan,...Joesoef, Moesa ...- en zo belonen Wij hen die goed doen - en 'Isa en Isma'iel...Joenoës en Loet; ieder (van hen) hebben Wij boven de wereldebewoners verkozen...</p> <p>Wij hebben hen verkozen en hen naar een juiste weg geleid. Dat is Gods leidraad waarmee Hij wie van Zijn dienaren Hij wil de goede weg wijst...</p> <p>Zij zijn het aan wie Wij het boek, de oordeelskracht en het profeetschap gegeven hebben... 6:84-89</p> <p>En (denk red.) aan hem met de vis, toen hij kwaad wegging en meende dat Wij geen macht over hem hadden. 21:87</p> <p>Toen hij naar het volbeladen schip wegliep en het lot wierp; maar hij was een van de verliezers. 37:140-141</p>

<p>hem hoorden dat hij was weggevlucht van de Heer, zeiden ze tegen hem: 'Hoe heb je dat kunnen doen? Wat moeten we met je doen, dat de zee ons met rust laat?'</p> <p>'Gooi me in zee, dan zal de zee jullie met rust laten. Want ik weet dat het mijn schuld is dat deze storm zo tegen jullie tekeergaat.'</p> <p>Toen tilden ze Jona op en gooiden hem in zee, en de woede van de zee bedaarde. Jona1:1-5, 7-12, 15</p>	
Jona opgeslokt door een vis	Joenoës opgeslokt door een vis
<p>De Heer liet Jona opslokken door een grote vis. Drie dagen en drie nachten zat Jona in de buik van de vis. Toen begon hij in de buik van de vis tot de Heer zijn God, te bidden:</p> <p>'In mijn nood roep ik de Heer aan en hij antwoordt mij. Uit het rijk van de dood schreeuw ik om hulp – U hoort mijn stem!</p> <p>U slingerde mij de diepte in, naar het hart van de zee... Het water stijgt tot aan mijn lippen, muren van water storten op mij neer, zeewier verstikt mij...</p> <p>Zij die armzalige afgoden vereren, verlaten u, trouwe God.</p> <p>Maar ik zal mijn stem in dank verheffen... Het is de Heer die redt!' Jona 2:1-4, 6, 9-10</p>	<p>Toen slokte de vis hem op, laagbaar als hij was. 37:142</p> <p>En hij riep in de duisternis:</p> <p>'Er is geen god dan U. U zij geprezen! Ik was een van de onrechtplegers.'</p> <p>Toen verhoorden Wij hem en redden hem uit de nood. Zo redden Wij namelijk de gelovigen. 21:87-88</p> <p>En als hij niet tot hen die lofprijzen behoord had, dan was hij in zijn buik gebleven tot de dag waarop men wordt opgewekt. 37:143-144</p>
Jona en de stad Nineve gered	Joenoës en zijn volk gered
<p>Toen, op bevel van de Heer, spuwde de vis Jona uit op het land. Jona 2:11</p> <p>Opnieuw richtte de Heer zich tot Jona: 'Maak je gereed en ga naar Nineve, die grote stad, om haar aan te klagen met de woorden die ik je zeg.'</p> <p>En Jona...ging naar Nineve, zoals de Heer hem opgedragen had. Jona trok de stad in, ...en riep: 'Nog veertig dagen, dan wordt Nineve weggevaagd!' Jona 3:1-4</p> <p>De inwoners van Nineve geloofden God. Toen de profetie de koning van Nineve bereikte, stond hij op van zijn troon, legde zijn staatsiegewaad af en ging, gehuld in een boetekleed, op de grond zitten. En hij liet in Nineve omroepen: 'Laat iedereen anders gaan leven en breken met het onrecht dat hij doet.</p>	<p>Volhard dus geduldig tot aan het oordeel van jouw Heer. En wees niet als hij die in de vis was toen hij vol ingehouden woede tot zijn Heer riep. Als hem geen genade van zijn Heer bereikt had was hij, verafschuwd als hij was, op een onbegroeide plaats uitgeworpen. Maar zijn Heer verhoorde hem en maakte hem tot een van de rechtschapenen. 68:48-50</p> <p>Wij wierpen hem toen, ziek als hij was, op een onbegroeide plaats. En Wij lieten boven hem een pompoen-plant groeien. 37:145-146</p> <p>En Wij zonden hem naar honderdduizend (mensen) – of het waren er nog meer – die toen geloofden. Hen lieten Wij toen nog een tijd genieten. 37:147-148</p>

<p>Misschien dat God van gedachten verandert en op zijn besluit terugkomt; wie weet zal hij zijn woede laten varen, zodat wij niet te gronde gaan.'</p> <p>Toen God zag dat zij inderdaad anders begonnen te leven, kwam hij terug op wat hij bedreigd had hun aan te doen, en hij deed het niet. Jona 3:5-10</p> <p>Dit wekte grote ergernis bij Jona en hij werd kwaad...nu liet God, de Heer, een wonderboom opschieten om Jona schaduw boven zijn hoofd te geven en zijn ergernis te verdrijven. Jona 4:1, 6</p>	<p>Waarom is er geen andere stad geweest die tot geloof kwam en die dan nut van haar geloof had dan het volk van Joenoës?</p> <p>Toen zij tot geloof kwamen hieven Wij de bestraffing van de schande in het tegenwoordige leven van hen op en Wij gaven hun een tijdelijk vruchtgebruik. 10:98</p> <p>En voor elke gemeenschap is er een gezant. 10:47</p> <p>En als jouw Heer het had gewild, hadden wie er op de aarde zijn allen geloofd. Of kun jij de mensen dwingen gelovigen te worden? 10:99</p>
--	--

12. Zacharias/Zakarijja, Johannes de Doper/Jahja en Maria/Marjam

Ook in het verhaal van Zacharias/Zakarijja ontmoeten Koran en Bijbel elkaar. In beide boeken staat het wonder beschreven van zijn bejaarde vrouw, Elizabet, die zwanger raakt en Johannes/Jahja zal baren. Zijn geboorte wordt aangekondigd door een engel aan de priester. Hij wordt met stomheid geslagen. In de Bijbel is de stomheid van Zacharias een straf omdat hij de engel niet geloofde. In de Koran is het een teken waar Zakarijja zelf om vraagt.

In de Bijbel wordt Johannes al voor zijn geboorte geïntroduceerd als hij die de weg vrij maakt voor de Heer, waarmee Jezus bedoeld is. In de Koran ontbreekt deze link.

Bijbel en Koran vullen elkaar aan waar het gaat om de relaties tussen de familie Zacharias/Zakarijja en Maria/Marjam, die als moeder van Jezus/'Isa in het volgende hoofdstuk uitvoerig aan de orde komt.

Marjam was de dochter van de profeet Imraan. Toen de moeder van Marjam in verwachting was, overleed haar man. Zij beloofde God dat zij haar kind (een jongetje zoals zij dacht) zou laten opgroeien in de tempel, waaraan haar zwager Zakarijja als priester verbonden was. Toen het echter geen jongetje maar een meisje werd wilde ze toch haar belofte waar maken, hoewel er in die tijd in de tempel geen vrouwen werden toegelaten. Haar oom Zakarijja nam haar onder zijn hoede. Hij bouwde voor haar een apart verblijf binnen de tempel waar zij woonde. Hij verbaasde zich erover dat het jonge meisje als vanzelf iedere keer bij zijn bezoek over eten en drinken beschikte. Marjam verklaart dat God voor haar zorgt.

Tegen deze achtergrond krijgt het Bijbelse verhaal over de ontmoeting tussen Elizabet en Maria meer diepgang. Volgens de Koran was de oudere vrouw immers de tante van Maria en bovendien getrouwd met de priester die haar opvoeding had verzorgd. De ongeboren Johannes erkent Jezus, nog in de baarmoeder, als zijn meerdere. De ontmoeting is zeer vreugdevol. Hier lopen de verhalen niet parallel, maar vormen zij een aanvulling op elkaar.

Het verhaal zoals in de Bijbel over het leven en de dood van Johannes de Doper is niet terug te vinden in de Koran, de bijnaam *de doper* evenmin. Over een ontmoeting tussen Johannes en Jezus wordt niets vermeld. In de Bijbel staat Johannes, die Jezus doopt, bekend als hij die de weg voor de Heer gereedmaakt.

Wel wordt ook in de Koran hoog opgegeven van Jahja. Hij wordt opgenomen in het rijtje van beroemde profeten/boodschappers. Beide boeken schetsen Johannes/Jahja als een bijzonder vreedzaam en ascetisch mens.

Bijbel	Koran
de zwangerschap van Elizabet	Zakarijja en zijn zoon Jahja
<p>Toen...leefde er een priester die Zacharias heette. Zijn vrouw, Elisabet, stamde af van Aäron (broer van Mozes red.). Beide waren vrome en gelovige mensen...</p> <p>Ze hadden geen kinderen, want Elisabet was onvruchtbaar, en beiden waren al op leeftijd.</p> <p>Opeens verscheen hem een engel van de</p>	<p>De vermelding van de barmhartigheid van jouw Heer aan Zijn dienaar Zakarijja.</p> <p>Toen hij tot zijn Heer in het verborgen riep, zei hij: 'Mijn Heer, mijn gebeente is zwak geworden in mij en mijn hoofd grijs van ouderdom. Bij het aanroepen van U, mijn Heer, ben ik nooit ongelukkig geweest.</p> <p>Maar ik ben bang voor de verwanten die</p>

<p>Heer... Zacharias schrok hevig bij het zien van de engel en hij werd door angst overvallen.</p> <p>Maar de engel zei tegen hem: `Wees niet bang, Zacharias, je gebed is verhoord: je vrouw Elisabet zal je een zoon baren, en je moet hem Johannes noemen.</p> <p>Hij zal vervuld worden met de heilige Geest terwijl hij nog in de schoot van zijn moeder is, en hij zal velen uit het volk van Israël tot de Heer, hun God, brengen. Als bode zal hij voor God uitgaan...en zo zal hij het volk gereedmaken voor de Heer.'</p> <p>Zacharias vroeg aan de engel: `Hoe kan ik weten of dat waar is? Ik ben immers een oude man en ook mijn vrouw is al op leeftijd.'</p> <p>De engel antwoordde:</p> <p>`Ik ben Gabriël, die altijd in Gods nabijheid is, en ik ben uitgezonden om je dit goede nieuws te brengen.</p> <p>Maar omdat je geen geloof hebt gehecht aan mijn woorden, die op de voorbestemde tijd in vervulling zullen gaan, zul je stom zijn en niet kunnen spreken tot de dag waarop dit alles gaat gebeuren.'</p> <p>De menigte stond buiten op Zacharias te wachten, en de mensen vroegen zich af waarom hij zo lang in het heiligdom bleef. Maar toen hij naar buiten kwam, kon hij niets tegen hen zeggen.</p> <p>Ze begrepen dat hij in het heiligdom een visioen had gezien; hij maakte gebaren tegen hen, maar spreken kon hij niet.</p> <p>Korte tijd later werd zijn vrouw Elisabet zwanger. Lucas 1:5-7, 11-15, 18-24</p>	<p>na mij komen, want mijn vrouw is onvruchtbaar. Schenk mij dan van Uw kant een naaste verwant, die van mij zal erven en die van het geslacht van Ja'koeb zal erven en maak, mijn Heer, dat hij aangenaam is.'</p> <p>'O Zakarijja, Wij kondigen jou een jongen aan die de naam Jahja heeft, een naam die Wij nog niet eerder aan iemand gegeven hebben.' 19:2-7</p> <p>Toen riepen de engelen tot hem terwijl hij in het heiligdom standvastig de salaat bad:</p> <p>'God kondigt jou Jahja aan, bevestiger van een woord van God, leidsman, asceet en profeet; een van de rechtschapenen.' 3:39</p> <p>Deze (Zakarijja red.) zei: 'Hoe kan ik nog een jongen krijgen terwijl mijn vrouw onvruchtbaar is en ik een hoge ouderdom heb bereikt?'</p> <p>Hij (Allah of de engel namens Allah red.) zei: 'Zo is het. Jouw Heer heeft gezegd: "Het is voor Mij gemakkelijk. Ik heb jou vroeger immers ook geschapen toen jij nog niets was."'</p> <p>Hij (Zakarijja red.) zei: 'Mijn Heer, geef mij een teken.'</p> <p>Hij zei: 'Jouw teken is dat jij drie nachten, hoewel je gezond en wel bent, toch niet tot de mensen zult spreken.'</p> <p>Toen ging hij het heiligdom uit naar zijn volk en gaf hun te kennen dat zij 's ochtends en 's avonds moesten lofprijzen. 19:8-11</p> <p>Toen verhoorden Wij hem en Wij schonken hem Jahja; Wij maakten zijn echtgenote namelijk weer vruchtbaar. 21:90</p>
Elisabet en Maria	Zakarijja en Marjam
<p>Kort daarop reisde Maria ...naar het huis van Zacharias...waar ze...Elisabet begroette.</p> <p>Toen Elisabet de groet van Maria hoorde, sprong het kind op in haar schoot; ze</p>	<p>Toen de vrouw van `Imraan zei: `Mijn Heer, ik wijd bij gelofte aan U wat in mijn buik is; neem het van mij aan. U bent de horende, de wetende.'</p> <p>Toen zij haar gebaard had, zei zij:</p>

<p>werd vervuld met de heilige Geest en riep luid:</p> <p>'De meest gezegende ben je van alle vrouwen, en gezegend is de vrucht van je schoot! Wie ben ik dat de moeder van mijn Heer naar mij toe komt?</p> <p>Toen ik je groet hoorde, sprong het kind van vreugde op in mijn schoot...'</p> <p>Maria zei:</p> <p>'Mijn ziel prijst en looft de Heer, mijn hart juicht om God, mijn redder: hij heeft oog gehad voor mij, zijn minste dienares.</p> <p>Barmhartig is hij, van geslacht op geslacht, voor al wie hem vereert.</p> <p>Wie honger heeft overlaadt hij met gaven, maar rijken stuurt hij weg met lege handen.' Lucas, 1:39-48</p>	<p>'Mijn Heer, ik heb een meisje gebaard.'</p> <p>God wist het best wat zij gebaard had; het mannelijke is niet als het vrouwelijke.</p> <p>'Ik heb haar Marjam genoemd en ik bid U haar en haar nageslacht te beschermen tegen de vervloekte satan.'</p> <p>Toen aanvaardde haar Heer haar vriendelijk en zorgde ervoor dat zij goed opgroeide en Hij vertrouwde de zorg voor haar aan Zakarijja toe.</p> <p>Telkens als Zakarijja bij haar in het heiligdom binnenkwam vond hij proviand bij haar. Hij zei: 'Marjam, waar heb jij dit vandaan?'</p> <p>Zij zei: 'Het komt van God. God geeft levensonderhoud aan wie Hij wil, zonder afrekening.' 3:35-37</p>
Johannes' geboorte	De geboorte van Jahja
<p>Toen de dag van haar bevalling was aangebroken, bracht Elisabet een zoon ter wereld. Haar burens en verwanten wilden hem Zacharias noemen, naar zijn vader. Maar zijn moeder zei: 'Nee, Johannes zal hij heten!'</p> <p>Ze zeiden tegen haar: 'Er is niemand in je familie die zo heet.' Ze beduidden zijn vader te laten weten hoe hij het kind wilde noemen.</p> <p>Hij vroeg om een schrijftablet en schreef erop: 'Johannes is zijn naam.'</p> <p>Iedereen was verbaasd. En meteen werd de verlamming van zijn mond en zijn tong ongedaan gemaakt, en hij begon te spreken en loofde God. Lucas 1:57-67</p> <p>Zijn vader Zacharias werd vervuld met de heilige Geest en sprak deze profetie: 'En jij, kind, jij zult genoemd worden: profeet van de Allerhoogste, want voor de Heer zul je uit gaan om de weg voor hem gereed te maken.' Lucas 1: 76-79</p>	<p>...een jongen...die de naam Jahja heeft, een naam die Wij nog nooit eerder aan iemand gegeven hebben. 19:7</p>
Johannes de dooper - leven en dood	Jahja, de oprechte profeet

<p>Het kind groeide op en werd gesterkt door de Geest. Johannes leefde in de woestijn tot de dag aanbrak waarop hij zich kenbaar maakte... Lucas 1:80</p> <p>In die tijd trad Johannes de Doper op in de woestijn... Hij verkondigde: 'Kom tot inkeer, want het koninkrijk van de hemel is nabij.'</p> <p>Johannes droeg een ruwe mantel van kameelhaar met een leren gordel; hij voedde zich met sprinkhanen en wilde honing.</p> <p>Uit Jeruzalem, uit heel Judea en uit de omgeving van de Jordaan stroomden de mensen toe, en ze lieten zich door hem dopen in de rivier de Jordaan, terwijl ze hun zonden beleden. Matteüs 3: 1-6</p> <p>Hij verkondigde: 'Na mij komt iemand die meer vermag dan ik; ...Ik heb jullie gedoopt met water, maar hij zal jullie dopen met de heilige Geest.' Marcus 1:7-8</p> <p>Toen kwam Jezus vanuit Galilea naar de Jordaan om door Johannes gedoopt te worden. Maar Johannes probeerde hem tegen te houden met woorden: 'Ik zou door u gedoopt moeten worden.' Matteüs 3: 13-14</p> <p>...Herodes...gaf opdracht Johannes in de gevangenis te onthoofden. Het hoofd werd op een schaal binnengebracht en aan het meisje gegeven... Matteüs, 14:11</p>	<p>Ibrahiem, Ishaak en Ja'koeb; ieder van hen hebben Wij de goede richting gewezen en Noeh...en...Dawoed, Soelaimaan,...Joesoef, Moesa en... – en zo belonen wij hen die goed doen -, en Zakarijja, Jahja, 'Isa.. Isma'iel, Joenoes en Loet; ieder (van hen) hebben Wij boven de wereldebewoners verkozen.</p> <p>Zij zijn het aan wie Wij het boek, de oordeelskracht en het profeetschap gegeven hebben... 6:84-89</p> <p>...Jahja...bevestigter van een woord van God, leidsman, asceet en profeet; 3:39</p> <p>'O Jahja, houd het boek (de Taura) stevig vast.'</p> <p>En Wij gaven hem de oordeelskracht al als kind en mededogen van Onze kant en reinheid.</p> <p>Hij was godvrezend en plichtsgetrouw jegens zijn ouders en hij was geen ongehoorzame geweldenaar. 19:12-14</p> <p>...Jahja...een van de rechtschapenen. 3:39</p> <p>En vrede zij met hem op de dag dat hij geboren werd, op de dag dat hij sterft en op de dag dat hij weer tot leven wordt opgewekt. 19:15</p>
---	---

13. Maria/Marjam en Jezus/'Isa

Dat 'Isa/Jezus niet alleen in de Bijbel maar ook in de Koran hoog staat aangeschreven blijkt uit de prachtige verhalen over zijn geboorte.

Zijn moeder, Maria/Marjam, raakte ongehuwd zwanger, iets waarvan men zeker in die tijd schande sprak. Bovendien is de oorsprong van haar zwangerschap wonderbaarlijk. In het Bijbelboek Lucas kondigt de engel Gabriël de zwangerschap aan en is er sprake van een goddelijke schaduw die Maria bedekt. De Koran kent ook een engelachtige boodschapper, maar spreekt evenals het Johannes-evangelie abstracter over de scheppingskracht van het Goddelijk woord.

In de Bijbel neemt Jozef de zorg voor Maria en het kind op zich. In de Koran trekt de hoogzwangere Marjam zich alleen terug in de woestijn. Als zij de wanhoop nabij is hoort zij een stem – is het de engel Djibriel (Gabriël) of het kind zelf? – die haar moed inspreekt. Later, als Marjam bij terugkeer door haar familie onder vuur wordt genomen, zal het wiegekind voor haar spreken.

Het zijn twee prachtige verhalen, zeer menselijk, maar beschenen door een goddelijk licht. Een principiële geschilpunt is de status van Jezus in beide religies. In de evangeliën van Johannes en Lucas wordt hij 'zoon van God' genoemd. In de Koran wordt dit met klem van de hand gewezen. 'Allah verwekt niet en is niet verwekt.' Hij staat zelf buiten de keten van oorzaak en gevolg, maar kan telkens opnieuw scheppen met Het Woord. Allah heeft geen zonen, ook de profeet Mohammed is niet de zoon van Allah. In de Koran is 'Isa de zoon van Marjam; een hoogstaand mens, die Masîh (Messias), profeet van Allah en boodschapper van zijn Woord genoemd wordt. Jezus is in de Bijbel behalve de zoon van God ook zijn boodschapper en de Messias. Dit in beide boeken gebruikte woord is Hebreeuws voor een door God 'gezalft', een titel die gereserveerd werd voor een koning/redder. Het Griekse equivalent dat voorkomt in het Bijbelboek Handelingen, is *Christos*. De geboorte van Jezus wordt door christenen gevierd met Kerstmis.

De geboorte van 'Isa wordt verteld in Soera 19, genoemd naar zijn moeder Marjam. Voor het Bijbelse verhaal wordt geput uit de evangeliën.

Bijbel	Koran
De engel Gabriël verkondigt de geboorte van Jezus/'Isa	
<p>...God (zond red.) de engel Gabriël naar de stad Nazaret in Galilea, naar een meisje dat was uitgehuwelijkt aan een man die Jozef heette, een afstammeling van David. Het meisje heette Maria.</p> <p>Gabriël ging haar huis binnen en zei: 'Gegroet Maria, je bent begenadigd, de Heer is met je.'</p> <p>Ze schrok hevig bij het horen van zijn woorden en vroeg zich af wat die begroeting te betekenen had.</p> <p>Maar de engel zei tegen haar: 'Wees niet bang, Maria, God heeft je zijn gunst geschonken. Luister, je zult zwanger worden en een zoon baren, en je moet hem Jezus noemen. Hij zal een groot man</p>	<p>En vermeld in het boek (de Koran red.) Marjam. Toen zij zich van haar familie terugtrok naar een oostelijke plaats (woestijn? red.) en een afscherming tegen hen maakte. Toen zonden Wij Onze geest naar haar en hij deed zich aan haar voor als een goedgevormd mens. (Djibriel? red.).</p> <p>Zij zei: 'Ik zoek bij de Erbarmer bescherming tegen jou, als jij godvrezend bent.'</p> <p>Hij zei: 'Maar ik ben de gezant van jouw Heer om jou een reine jongen te schenken.'</p> <p>Zij zei: 'Hoe zou ik een jongen krijgen, terwijl geen mens mij aangeraakt heeft; en ik ben geen onkuise vrouw.'</p>

<p>worden en Zoon van de Allerhoogste worden genoemd, en God, de Heer, zal hem de troon van zijn vader David geven.'</p> <p>Maria vroeg aan de engel: 'Hoe zal dat gebeuren? Ik heb immers nog nooit gemeenschap met een man gehad.'</p> <p>De engel antwoordde: 'De heilige Geest zal over je komen en de kracht van de Allerhoogste zal je als een schaduw bedekken. Daarom zal het kind dat geboren wordt, heilig worden genoemd en Zoon van God. ...want voor God is niets onmogelijk.'</p> <p>Maria zei: 'De Heer wil ik dienen: laat er met mij gebeuren wat u hebt gezegd.' Lucas, 1:26-32, 34-35, 37-38</p> <p>In het begin was het Woord, het Woord was bij God en het Woord was God. Het was in het begin bij God. Alles is erdoor ontstaan en zonder dit is niets ontstaan van wat bestaat.</p> <p>In het Woord was leven en het leven was het licht voor de mensen. Het licht schijnt in de duisternis...</p> <p>Het Woord is mens geworden en heeft bij ons gewoond, vol van goedheid en waarheid, en wij hebben zijn grootheid gezien, de grootheid van de enige Zoon van de Vader...niet op natuurlijke wijze geboren, niet uit lichamelijk verlangen of de wil van een man, maar uit God. Johannes 1:1-5, 14, 13</p>	<p>Hij zei: 'Zo is het. Jouw Heer heeft gezegd: "Het is voor Mij gemakkelijk. En het is opdat Wij hem tot een teken voor de mensen maken en uit barmhartigheid van Ons. En het is een beslissing die gevallen is."'</p> <p>Dus werd zij zwanger van hem ('Isa red.) en trok zich met hem terug naar een afgelegen plaats. 19:16-22</p> <p>Toen de engelen zeiden: 'O Marjam, God kondigt jou een woord van Hem aan, wiens naam zal zijn de masieh, 'Isa, de zoon van Marjam. Hij zal in het tegenwoordige leven en het hiernamaals in hoog aanzien staan en behoren tot hen die in de nabijheid (van God) zijn. In de wieg en als volwassene zal hij tot de mensen spreken en hij zal een van de rechtschapenen zijn.'</p> <p>Zij zei: 'Mijn Heer, hoe zou ik een kind krijgen, terwijl geen mens mij aangeraakt heeft?'</p> <p>Hij (Djibriel red.) zei: 'Zo is het. God scheidt wat Hij wil. Wanneer Hij iets beslist, dan zegt Hij er slechts tegen: "Wees!" en het is.' 3:45-47</p> <p>God is niet zo dat Hij zich een kind neemt. Geprezen zij Hij! Wanneer Hij iets beslist dan zegt Hij er slechts tegen: 'Wees!' en het is. 19:35</p> <p>Hij heeft niet verwekt en is niet verwekt en niet één is er aan Hem gelijkwaardig. 112:3-4</p>
<p align="center">Jozef, Maria, en Jezus in de kribbe</p>	<p align="center">Marjam bevalt in eenzaamheid</p>
<p>De afkomst van Jezus Christus was als volgt. Toen zijn moeder Maria was uitgehuwelijkt aan Jozef maar nog niet bij hem woonde, bleek ze zwanger te zijn door de heilige Geest. Haar man Jozef, die een rechtschapen mens was, wilde haar niet in opspraak brengen en dacht erover haar in het geheim te verstoten. Toen hij dit overwoog, verscheen hem in een droom een engel van de Heer.</p> <p>De engel zei: 'Jozef, zoon van David, wees niet bang je vrouw Maria bij je te nemen, want het kind dat ze draagt is verwekt door de Heilige</p>	<p>Toen maakten de weeën dat zij naar de stam van de palm ging (om zich tegen de pijn aan vast te houden red.).</p> <p>Zij zei: 'Ach was ik maar eerder gestorven en was ik maar volstrekt in vergetelheid geraakt.'</p> <p>Maar hij ('Isa, Djibriel? red.) riep haar van onder haar vandaan: 'Wees niet bedroefd, jouw Heer heeft onder jou een beekje geplaatst. En schud de stam van de palm naar je toe dan zal zij verse rijpe dadels op je laten vallen. Eet en drink dan en wees goedsmoeds en als jij iemand</p>

Geest. Ze zal een zoon baren. Geef hem de naam Jezus, want hij zal zijn volk bevrijden van hun zonden.'

Jozef werd wakker en deed wat de engel van de Heer hem had opgedragen: hij nam haar bij zich als zijn vrouw, maar hij had geen gemeenschap met haar voordat ze haar zoon geboort had. Matteüs 1:18-21, 24-25

Jozef ging van de stad Nazaret...naar de stad van David die Bethlehem heet...om zich te laten inschrijven samen met Maria, zijn aanstaande vrouw, die zwanger was. Lucas, 2:4

En het geschiedde, toen zij daar waren, dat de dagen vervuld werden, dat zij baren zou, en zij baarde haar eerstgeboren zoon en wikkelde Hem in doeken en legde hem in een kribbe, omdat voor hen geen plaats was in de herberg. NBG 1951, Lucas 2:6-7

Niet ver daarvandaan brachten herders de nacht door in het veld, ze hielden de wacht bij hun kudde. Opeens stond er een engel van de Heer bij hen en werden ze omgeven door het stralende licht van de Heer, zodat ze hevig schrokken.

De engel zei tegen hen:

'Wees niet bang, want ik kom jullie goed nieuws brengen, dat het hele volk met grote vreugde zal vervullen: vandaag is in de stad van David voor jullie een redder geboren.

Hij is de Messias, de Heer. Dit zal voor jullie het teken zijn: jullie zullen een pasgeboren kind vinden dat in een doek gewikkeld in een voederbak (kribbe red.) ligt.'

Lucas 2; 8-19

van de mensen ziet zeg dan: "Ik heb aan de Erbarmer de gelofte gedaan mij te onthouden en dus zal ik vandaag met geen mens spreken.'" 19: 23-26

Toen kwam zij met hem bij haar mensen, terwijl zij hem droeg.

Zij zeiden: 'O Marjam jij hebt echt iets ongehoords begaan...jouw vader was geen slechte man en jouw moeder was geen onkuise vrouw!'

Maar zij wees naar hem.

Zij zeiden: 'Hoe kunnen wij spreken met iemand die nog een kind in de wieg is?'

Hij ('Isa, het wiegekind red.) zei: 'Ik ben Gods dienaar; Hij heeft mij het boek gegeven en mij tot profeet gemaakt. En Hij heeft mij gezegend gemaakt waar ik ook ben en Hij heeft mij de salaar¹ en de zakaat² opgelegd zolang ik leef en ook om plichtsgetrouw te zijn jegens mijn moeder en Hij heeft mij niet tot een ellendige geweldenaar gemaakt.

En vrede zij met mij op de dag dat ik geboren werd, op de dag dat ik sterf en op de dag dat ik weer tot leven word opgewekt.' 19: 27-33

Wij hebben 'Isa, de zoon van Marjam...gesterkt met de heilige geest. 2:87

De masieh 'Isa, de zoon van Marjam is Gods gezant en Zijn woord dat Hij richtte tot Marjam en een geest bij Hem vandaan. Geloof dan in God en Zijn gezanten en zegt niet: 'Drie'³. 4:171

1: Salaar : het gebed

2: Zakaat: menslievende daad, betaling van aalmoes, armenbelasting

3; de drie-eenheid van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest verkondigt door de christelijke kerk.

14. Jezus - 'Isa

De aandacht die in de Bijbel aan Jezus besteed wordt, met vier evangeliën die zijn verhaal deels parallel vertellen, is groot. Daarvan kunnen hier slechts enkele verzen worden weergegeven. Dit boek is immers gericht op overeenkomsten tussen Bijbel en Koran en daarom is de aandacht die Jezus hier krijgt bescheiden. In de Koran wordt over 'Isa wel het een en ander verteld. De Koran verzen over zijn leven en werk zijn verspreid over verschillende soera's. Net als over zijn geboorte (zie hoofdstuk 13) is de Koran ook ten aanzien van zijn leven en leer zeer positief. 'Isa wordt als een bijzondere profeet gezien. De parallellen tussen Bijbel en Koran zijn opnieuw opmerkelijk. 'Isa wordt net als Jezus in verband gebracht met Abraham, Isaak en Jacob, maar in de Koran doet ook Isma'iel mee. 'Isa/Jezus bouwt voort op de Thora/Taura maar voert een aantal belangrijke vernieuwingen in. Hij geneest blinden en melaatsen en doet doden opstaan. Ook in de Koran wordt 'Isa ter zijde gestaan door zijn leerlingen, de discipelen. In beide boeken spelen bijzondere maaltijden een rol.

Er zijn echter ook uitdrukkelijke verschillen. In de evangeliën wordt Jezus de zoon van God genoemd. De Koran stelt dat God geen zonen heeft, Hij scheidt immers zonder te hoeven verwekken. Allah heeft niemand naast zich. 'Isa is niet goddelijk, zonder de hulp van Allah kan hij geen wonderen verrichten. 'Isa is een van de profeten, en de Koran discrimineert niet tussen hen, in de zin dat een daarvan beter c.q. goddelijker zou zijn dan de ander. Wel is er sprake van rangen. 'Profeten', de mensen die van Allah een boodschap ontvangen, – men denke aan Moesa en Dawoed – staan hoger dan 'boodschappers' die de door anderen reeds ontvangen openbaringen doorgeven en/of in de praktijk brengen. 'Isa heeft een hoge rang, aan hem is de Indjiel/Evangelie geopenbaard. Maar hij is evenmin goddelijk als Mohammed of enig ander schepsel.

Het lijden van Jezus is zowel in de evangeliën als in de brieven van Paulus belangrijk; er wordt nog altijd veel aandacht aan besteed, met name op Goede Vrijdag.

Aan het lijden van 'Isa wordt in de Koran niet of nauwelijks aandacht besteed. Het idee dat de Israëlieten Jezus zouden hebben gekruisigd wordt uitdrukkelijk afgewezen. Zoiets zou Allah niet toestaan. Als er al iemand gekruisigd werd, dan zou dat, volgens de Islamitische overlevering, een andere persoon zijn geweest, over wie Allah de beeltenis van 'Isa had gelegd. Allah heeft 'Isa tot zich genomen, hij liet zijn geliefde profeet niet kruisigen.

Wel stuiten vrijwel alle profeten op weerstand van hun volk. 'Isa is zo'n profeet, zoals ook Noach en Moesa dat waren. Zijn moeizame weg loopt volgens de Koran niet uit op de kruisdood. 'Isa wordt door Allah, net als in principe alle mensen, uit de dood opgeheven. Hij zal in de nabijheid van Allah verkeren en op de Laatste Dag als getuige optreden. (zie hoofdstuk 18)

In het christendom staat de opstanding van Jezus uit de kruisdood centraal, het wordt jaarlijks met Pasen herdacht. De hemelvaart van Jezus is weer een aparte gebeurtenis, een apart christelijk feest waard. Op de Laatste Dag zal Jezus terugkeren. (zie hoofdstuk 18)

De vier evangeliën waarin het leven, de dood en de verrijzenis van Jezus in de Bijbel beschreven staan, zijn na de dood van Jezus geschreven door een viertal evangelisten. De Indjiel waarover de Koran spreekt is een goddelijke boodschap door 'Isa zelf ontvangen.

Bijbel	Koran
Jezus de messias, zoon van God	'Isa, masieh, maar niet Gods zoon
Het begin van het evangelie van Jezus	Toen de engelen zeiden: 'O Marjam, God

<p>Christus, zoon van God. Marcus 1:1</p> <p>'U bent de messias, de Zoon van de levende God,' antwoordde Simon Petrus (discipel van Jezus red.) Matteüs 16:16</p> <p>Zodra Jezus gedoopt was en uit het water omhoogkwam, opende de hemel zich voor hem en zag hij hoe de Geest van God als een duif op hem neerdaalde.</p> <p>In die tijd kwam Jezus vanuit Nazaret, dat in Galilea ligt, naar de Jordaan om zich door Johannes te laten dopen.</p> <p>Op het moment dat hij uit het water omhoogkwam, zag hij de hemel openscheuren en de Geest als een duif op zich neerdalen, en er klonk een stem uit de hemel:</p> <p>'Jij bent mijn geliefde Zoon, in jou vind ik vreugde.' Marcus 1: 9-10</p> <p>Daarna sloeg Jezus zijn ogen op naar de hemel en zei: 'Vader, nu is de tijd gekomen, toon nu de grootheid van uw Zoon, dan zal de Zoon uw grootheid tonen. Hij heeft van u macht over alle mensen ontvangen, de macht om iedereen die u hem gegeven hebt het eeuwige leven te schenken.</p> <p>Vader, verhef mij nu tot uw majesteit, tot de grootheid die ik bij u had voordat de wereld bestond.' Johannes 17:1-2</p> <p>Genade, barmhartigheid en vrede zullen bij ons zijn, van God, de Vader, en van Jezus Christus, de Zoon van de Vader, in waarheid en liefde. 2 Johannes 1:3</p> <p>Afstamming van Jezus Christus, zoon van David, zoon van Abraham...Isaak, Jakob... Matteüs 1:1-2</p> <p>...omdat de God van Abraham en de God van Isaak en de God van Jakob, de God van onze voorouders, aan Jezus, zijn dienaar, de hoogste eer heeft bewezen. Handelingen 3:13</p> <p>De wet is door Mozes gegeven, maar goedheid en waarheid zijn met Jezus Christus gekomen. Johannes 1:17</p>	<p>kondigt jou een woord van Hem aan, wiens naam zal zijn de masieh, 'Isa... Hij zal in het tegenwoordige leven en het hiernamaals in hoog aanzien staan en behoren tot hen die in de nabijheid (van God) zijn. 3:45</p> <p>Mensen van het boek! Gaat niet te ver in jullie godsdienst en zegt over Allah alleen maar de waarheid. De masieh 'Isa, de zoon van Marjam is Gods gezant... zegt niet 'drie'. Houdt daarmee op, het is beter voor jullie. Immers, God is één god. Geprezen zij Hij! Dat Hij een kind zou hebben! Van Hem is wat er in de hemelen en wat er op de aarde is. God is goed genoeg als voogd. 4:171</p> <p>Zeg: 'Hij is God als enige, God de bestendige. Hij heeft niet verwekt en is niet verwekt en niet één is er aan Hem gelijkwaardig.' 112:1-4</p> <p>Wanneer Hij iets beslist dan zegt Hij er slechts tegen: 'Wees!' en het is. 19:35</p> <p>En toen God zei: 'O, Isa, zoon van Marjam, heb jij tot de mensen gezegd: Neemt mij en mijn moeder tot goden naast Allah ?</p> <p>Hij ('Isa red.) zei: 'U zij geprezen ! Het past mij niet iets te zeggen waartoe ik geen recht heb. Ik heb tot hen alleen maar gezegd wat u mij bevolen hebt: "Dient God, mijn Heer en jullie Heer"...' 5:116-117</p> <p>Het past niet bij de Erbarmer dat Hij zich een kind neemt. Ieder die in de hemelen en de aarde is, komt slechts als dienaar tot de Erbarmer. 19:92-93</p> <p>Zeg: 'Wij geloven in God, en in wat naar Ibrahiem, Isma'iel, Ishaak, Ja 'koeb...is neergezonden en wat aan Moesa en 'Isa is gegeven... Wij (de gelovigen red.) maken geen verschil tussen één van hen...' 2:136</p> <p>Dat zijn de gezanten. Wij hebben sommigen boven anderen verkozen. Tot enkelen van hen heeft God gesproken en sommigen heeft Hij hogere rangen gegeven. 2:253</p> <p>Wij hebben 'Isa, de zoon van Marjam de duidelijke bewijzen gegeven en hem gesterkt met de heilige geest. 2:87</p>
---	---

Jezus, geweldloze genezer	'Isa leert bidden en barmhartigheid
<p>Toen hij (Jezus red.) de mensenmassa zag, ging hij de berg op. Hij nam het woord en onderrichtte hen:</p> <p>'Gelukkig de barmhartigen, want zij zullen barmhartigheid ondervinden.'</p> <p>'Gelukkig de vredestichters, want zij zullen kinderen van God genoemd worden.'</p> <p>Matteüs 5: 1-2, 7, 9</p> <p>Als iemand je op de wang slaat, bied hem dan ook de andere wang aan... Lucas 6:29</p> <p>'Bid daarom als volgt: Onze Vader in de hemel, laat uw naam geheiligd worden, laat uw koninkrijk komen en uw wil gedaan worden op aarde zoals in de hemel. Vergeef ons onze schulden, zoals ook wij hebben vergeven wie ons iets schuldig was.' Matteüs 6:9-10, 12</p> <p>In het voorbijgaan zag Jezus iemand die al vanaf zijn geboorte blind was...(hij red.) spuwde...op de grond. Met het speeksel maakte hij wat modder, hij streek die op de ogen van de blinde...</p> <p>Zijn burenen en de mensen die hem kenden als bedelaar...vroegen: 'Hoe zijn je ogen opengegaan?'</p> <p>Hij zei: 'Iemand die Jezus heet, maakte wat modder, streek die op mijn ogen...en toen ik me gewassen had kon ik zien.'</p> <p>Johannes 9:1, 6, 8, 10, 11</p> <p>Op weg naar Jeruzalem...kwamen hem tien mensen tegemoet die aan huidvraat (lepra red.) leden; ze bleven op een afstand staan. Ze verhieven hun stem en riepen: 'Jezus, meester, heb medelijden met ons!'</p> <p>Toen hij hen zag, zei hij tegen hen: 'Ga u aan de priesters laten zien.'</p> <p>Terwijl ze gingen werden ze gereinigd.</p> <p>Lucas 17:11-14</p> <p>Toen Jezus daar aankwam, hoorde hij dat Lazarus al vier dagen in het graf lag...</p> <p>Daarna riep hij: '...Lazarus, kom naar buiten!'</p> <p>De dode kwam te voorschijn, zijn handen en voeten in linnen gewikkeld, en zijn</p>	<p>...en Hij heeft mij niet tot een ellendige geweldenaar gemaakt.' 19:33</p> <p>En Hij heeft mij gezegend gemaakt waar ik ook ben en hij heeft mij de salaat (het gebed red.) en de zakaat (charitatief werk red.) opgelegd zolang ik leef... 19:31</p> <p>En (Allah stuurde hem, 'Isa red.)...als een gezant tot de Israëlieten... (om te zeggen):</p> <p>'Ik ben tot jullie gekomen met een teken van jullie Heer:</p> <p>Dat ik blindgeborenen</p> <p>en melaatsen zal genezen</p> <p>en doden levend maak, met Gods toestemming.</p> <p>Daarin is een teken voor jullie als jullie gelovig zijn.</p> <p>God is mijn Heer en jullie Heer; dient Hem dus. Dit is een juiste weg. 3:49-51</p> <p>En Wij legden mededogen en barmhartigheid in de harten van hen die hem ('Isa red.) volgden... 57:27</p>

gezicht bedekt door een doek. Johannes 11:17, 43-44	
De Wet en het Evangelie	Taura en Indjiel
Denk niet dat ik (Jezus red.) gekomen ben om de Wet of de Profeten af te schaffen. Ik ben niet gekomen om ze af te schaffen, maar om ze tot vervulling te brengen. Matteüs 5:17 Het begin van het Evangelie van Jezus Christus, Zoon van God. Marcus 1:1 ...wie zijn leven verliest omwille van mij en het evangelie, zal het behouden. Marcus 8: 35	Toen God zei: 'O 'Isa, zoon van Marjam, denk aan Mijn genade aan jou...toen Ik jou het boek onderwees en de wijsheid, de Taura en de Indjiel...' 5:110 Hij ('Isa) zei: 'Ik ben Gods dienaar; Hij heeft mij het boek gegeven en mij tot profeet gemaakt. 19:30 En Hij zal hem het boek, de wijsheid, de Taura en de Indjiel onderwijzen. 3:48
De leerlingen	De discipelen
Op een van die dagen trok Jezus zich terug op de berg om te bidden. De hele nacht bleef hij tot God bidden. Toen de dag aanbrak, riep hij de leerlingen bij zich en koos twaalf van hen uit, die hij apostelen noemde... Lucas 6:13 Hij stelde twaalf van hen aan als apostel; ze moesten hem vergezellen, en hij wilde hen ook uitzenden om het goede nieuws bekend te maken. Marcus 3:14	Toen...zei hij: 'Wie zijn mijn helpers (op de weg) tot God?' De discipelen zeiden: 'Wij zijn Gods helpers. Wij geloven in God. Getuig dat wij ons (aan God) hebben onderworpen. Onze Heer, wij geloven in wat U hebt neergezonden en wij volgen de gezant. Schrijf ons dus op bij hen die getuigen.' 3:52-54
Brood en wijn en vissen	De tafel uit de Hemel
'Geef ons dagelijks het brood dat wij nodig hebben.' Lucas, 11:3 (Jezus red.) nam...de vijf broden en de twee vissen, keek omhoog naar de hemel, sprak het zegengebed uit en brak de broden; hij gaf ze aan de leerlingen, en de leerlingen gaven ze door aan de mensen. Iedereen at en werd verzadigd...Er hadden ongeveer vijfduizend man gegeten, vrouwen en kinderen niet meegeteld. Matteüs 14:19-21 Toen ze verder aten nam Jezus een brood, sprak het zegengebed uit, brak het brood en gaf de leerlingen ervan met de woorden: 'Neem, eet, dit is mijn lichaam.' En hij nam een beker, sprak het dankgebed	'Isa, de zoon van Marjam zei (tot Allah red.): '...voorzie in ons levensonderhoud; U bent de beste voorziener.' Toen de discipelen zeiden: 'O 'Isa, zoon van Marjam, kan jouw Heer tot ons een tafel uit de hemel laten neerdalen?' Zij zeiden: 'Wij wensen ervan te eten en dat onze harten gerustgesteld worden en dat wij weten dat jij ons de waarheid hebt gezegd en dat wij tot hen behoren die er getuigen van zijn.' 'Isa, de zoon van Marjam zei: 'O God, onze Heer, laat tot ons uit de hemel een tafel neerdalen die voor ons een feest zal zijn,

<p>uit en gaf hun de beker met de woorden: 'Drink allen hieruit, dit is mijn bloed...dat voor velen wordt vergoten tot vergeving van zonden.' Matteüs 26: 26-28</p>	<p>voor de eerste van ons en de laatste van ons en een teken van U.' God zei: 'Ik laat haar tot jullie neerdalen...' 5:112-115</p>
<p style="text-align: center;">Jezus' kruisiging</p> <p>...ik (Jezus red.) zeg jullie dat geen enkele profeet welkom is in zijn vaderstad. Lucas 4:24</p> <p>Maar ze schreeuwden het uit: 'Kruisig hem, kruisig hem!' Lucas, 23:21</p> <p>De soldaten...vlochten een kroon van doornakken en zetten die op zijn hoofd. Nadat ze hem zo hadden bespot...leidden (ze red.) hem weg om hem te kruisigen. Matteüs 27:27, 28, 31</p> <p>Rond het middaguur viel er duisternis over het hele land, die drie uur aanhield. Aan het einde daarvan...gaf Jezus een schreeuw en riep luid:... 'Mijn God, mijn God, waarom hebt u mij verlaten?'</p> <p>Nog eens schreeuwde Jezus het uit, toen gaf hij de geest. Op dat moment scheurde in de tempel het voorhangsel van boven tot onder in tweeën, en de aarde beefde en de rotsen spleten...</p> <p>Toen...degenen die...Jezus bewaakten de aardbeving voelden en merkten wat er gebeurde, werden ze door een hevige angst overvallen en zeiden:</p> <p>'Hij was werkelijk Gods Zoon.'</p> <p>Matteüs, 27:45, 46, 47, 54</p> <p>Nadat hij het lichaam van het kruis had gehaald, wikkelde hij het in linnen doeken en legde het in een rotsgraf dat nog nooit was gebruikt. Lucas, 23:53</p>	<p style="text-align: center;">'Isa niet door de Joden gekruisigd</p> <p>Maar telkens als er een gezant tot jullie komt met iets wat jullie niet zint, zijn jullie dan niet hoogmoedig?</p> <p>Dan betichten jullie sommigen van leugens en anderen doden jullie. 2:87</p> <p>Zij (de Israëlieten red.) maakten plannen en God maakte plannen, maar God is de beste plannenmaker. 3:54</p> <p>De mensen van het boek...God heeft (hun harten red.)...verzegeld om...wegens hun ongeloof, hun geweldige kwaadsprekerij over Marjam, hun zeggen:</p> <p>'Wij hebben de masieh 'Isa, de zoon van Marjam, Gods gezant gedood.'</p> <p>Zij hebben hem niet gedood en zij hebben hem niet gekruisigd, maar het werd hun gesuggereerd.</p> <p>Zij die het daarover oneens zijn, verkeren erover in twijfel.</p> <p>Zij hebben er behalve het afgaan op vermoedens geen kennis van; zij hebben hem vast en zeker niet gedood. 4:155, 157</p>
<p style="text-align: center;">Jezus' opstanding en hemelvaart</p> <p>Na de sabbat...kwam Maria uit Magdala met de andere Maria naar het graf kijken.</p> <p>Plotseling begon de aarde hevig te beven, want een engel van de Heer daalde af uit de hemel, liep naar het graf, rolde de steen weg en ging erop zitten.</p>	<p style="text-align: center;">'Isa opgeheven uit de dood</p> <p>Echter, God heeft hem tot Zich omhooggebracht. God is machtig en wijs. 4:158</p> <p>Toen God zei: 'O 'Isa, ik laat jou sterven en Ik zal jou tot Mij opheffen en jou reinigen van hen die ongelovig zijn en Ik zal tot de</p>

<p>De engel richtte zich tot de vrouwen en zei: 'Wees niet bang, ik weet dat jullie Jezus, de gekruisigde, zoeken. Hij is niet hier, hij is immers opgestaan...' Matteüs 28:1-7</p> <p>Na zijn lijden en dood heeft hij hun herhaaldelijk bewezen dat hij leefde; Handelingen, 1:3</p> <p>Toen...werd hij voor hun ogen omhooggeheven en opgenomen in een wolk zodat zij hem niet meer zagen. Terwijl hij zo van hen wegging en zij nog steeds naar de hemel staarden, stonden opeens twee mannen in witte gewaden bij hen.</p> <p>Zij zeiden: '...Jezus, die uit jullie midden in de hemel is opgenomen, zal op dezelfde wijze terugkomen als jullie hem naar de hemel hebben zien gaan.' Handelingen, 1:9-11</p> <p>Jezus zei: '...u zult de Mensenzoon aan de rechterhand van de Machtige zien zitten.' Marcus, 14:62</p>	<p>opstandingsdag hen die jou volgen stellen boven hen die ongelovig zijn. 3:55</p> <p>Er is niemand van de mensen van het boek die niet voor zijn dood in hem zal geloven en op de opstandingsdag zal hij over hen getuige zijn. 4:159</p> <p>Hij ('Isa red.) zei:</p> <p>'En vrede zij met mij op de dag dat ik geboren werd, op de dag dat ik sterf en op de dag dat ik weer tot leven word opgewekt.' 19:33</p> <p>'Isa, de zoon van Marjam, Gods gezant... God heeft hem tot Zich omhooggebracht. God is machtig en wijs.</p> <p>...en op de opstandingsdag zal hij over hen getuige zijn. 4:157-159</p>
--	--

15. Jezus/'Isa en Mohammed

'Isa/Jezus wordt in de Koran gezien als de bevestiger van de Taura (Thora) en als ontvanger van het Indjiel (Evangelie). Mohammed bouwt op het werk van 'Isa voort. In de Bijbel wordt geen melding gemaakt van Mohammed, logisch, want de Bijbel werd enkele eeuwen voor de geboorte van Mohammed afgerond. Slechts in algemeen voorspellende zin zou er in de Bijbel verwezen kunnen worden naar Mohammed, dit vergt echter de nodige interpretatie van beeldende teksten.

In de Koran wordt gesteld dat 'Isa de komst aankondigt van een gezant genaamd Ahmad, hetgeen betekent de geprezone. Volgens de traditie zou hier Mohammed, de ongeletterde profeet, bedoeld zijn, die immers ook Ahmad genoemd werd. Men verwijst daarbij naar het evangelie van Johannes 14:16 en 16:7. Mohammed kon niet lezen of schrijven, zoals in de Koran gesteld wordt:

'Jij hebt tevoren (voor de openbaring van de Koran red.) geen boek voorgelezen, noch met je rechterhand opgeschreven.' 29:48

In christelijke kring wordt deze interpretatie van bedoelde Bijbelteksten aangevochten. De pleitbezorger, wiens komst Jezus voorspeld zou hebben, is de Heilige Geest, die tijdens het Joodse Pentekostfeest (zie hoofdstuk 9) op de discipelen neerdaalt. Zo krijgen de discipelen of leerlingen van Jezus ineens de moed om, ook na zijn dood, zijn boodschap te verkondigen. Deze gebeurtenis, die als het begin gezien wordt van de christelijke kerk, wordt elk jaar door christenen als het feest van Pinksteren gevierd.

Hieronder staan de relevante passages uit Koran en Bijbel.

Bijbel	Koran
De pleitbezorger: de Heilige Geest	'Isa verkondigt een opvolger
(Jezus tot zijn discipelen red.:) Dan zal ik de Vader vragen jullie een andere pleitbezorger te geven die altijd bij jullie zal zijn: de Geest van de Waarheid. Johannes 14:16 'Wanneer de pleitbezorger komt die ik (Jezus red.) van de Vader naar jullie zal zenden, de Geest van de Waarheid die van de Vader komt, zal die over mij getuigen. Ook jullie moeten mijn getuigen zijn, want jullie zijn vanaf het begin bij mij geweest.' Johannes 15:26-27 'Werkelijk, het is goed voor jullie dat ik (Jezus red.) ga, want als ik niet ga zal de pleitbezorger niet bij jullie komen, maar als ik weg ben, zal ik hem jullie zenden. Wanneer hij komt zal hij de wereld duidelijk maken wat zonde, gerechtigheid en oordeel is...' Johannes 16:7-9 'Ik heb jullie nog veel meer te zeggen, maar jullie kunnen het nog niet verdragen. De Geest van de Waarheid zal jullie,	Toen lieten Wij Onze gezanten in hun spoor volgen. Wij lieten 'Isa, de zoon van Marjam daarna volgen en gaven hem de Indjiel. En Wij legden mededogen en barmhartigheid in de harten van hen die hem volgden... 57:27 Toen 'Isa, de zoon van Marjam zei: 'O Israëlieten, ik ben de gezant van God bij jullie om te bevestigen wat er van de Taura voor mijn tijd al was en om het goede nieuws te verkondigen van een gezant die na mij zal komen en van wie de naam Ahmad zal zijn. 61:6 Hij (Allah red.) zei: 'Met Mijn bestraffing tref ik wie Ik wil en Mijn barmhartigheid omvat alles. Ik zal het noteren voor hen...die de gezant, de ongeletterde profeet ((Mohammed red.) volgen,

<p>wanneer hij komt, de weg wijzen naar de volle waarheid. Hij zal niet namens zichzelf spreken, maar hij zal zeggen wat hij hoort en jullie bekendmaken wat komen gaat. Door jullie bekend te maken wat hij van mij heeft, zal hij mij eren.' Johannes 16: 12-14</p> <p>Hij (Jezus red.) antwoordde: 'Maar wanneer de heilige Geest over jullie komt, zullen jullie kracht ontvangen en van mij getuigen...tot aan de uiteinden van de aarde. De Handelingen van de apostelen 1:8</p> <p>Toen de dag van het Pinksterfeest aanbrak waren ZE (leerlingen en volgelingen van Jezus red.) allen bij elkaar. Plotseling klonk er uit de hemel een geluid als van een hevige windvlaag, dat het huis waar ze zich bevonden geheel vulde.</p> <p>Er verschenen aan hen een soort vlammen, die zich als vuurtongen verspreidden en zich op ieder van hen neerzetten en allen werden vervuld van de heilige Geest en begonnen op luide toon te spreken in vreemde talen, zoals hun door de Geest werd ingegeven. Handelingen 2:1-4</p>	<p>die zij bij zich in de Taura en de Indjiel beschreven vinden.</p> <p>Hij gebiedt hun het behoorlijke en verbiedt hun het verwerpelijke en hij staat hun de goede dingen toe en verbiedt hun de onbetamelijke dingen.</p> <p>Hij neemt hun de last en de boeien af die op hen rustten.</p> <p>Zij nu die in hem (Mohammed red.) geloven, hem bijstaan, hem helpen en het licht volgen dat met hem is neergezonden, zij zijn het die het welgaat.' 7:156-157</p> <p>(Ahmad: de beroemde, geprezene, is een andere naam voor Mohammed. In Johannes staat in het Grieks 'parakleitos: trooster, genezer,' in de Nieuwe Bijbel Vertaling vertaald als 'Geest van de waarheid.'</p> <p>Een ander Grieks woord, 'periklutos': beroemd, is in het Arabisch: Ahmad. Er wordt wel beweerd dat het betreffende woord in het Johannes-evangelie/handschrift inderdaad als periklutos gelezen moet worden, niet als parakleitos, red.)</p>
---	--

16. De Laatste Dag, het Laatste Oordeel.

Het Bijbelse verhaal over de Laatste Dag komt in flarden in zowel het Oude Testament als het Nieuwe Testament voor, om in het laatste Bijbelboek Openbaring uit te lopen in een bloemrijke apotheose of slot. In de boeken Jesaja en Daniël van het Oude Testament gaat het om een Openbaring, in vervoering ontvangen door respectievelijk Jesaja en Daniël. Zo is ook het laatste boek van het Nieuwe Testament de neerslag van een visioen, in vervoering ontvangen door een zekere Johannes. In de evangeliën betreft het uitspraken aan Jezus toegeschreven.

In de Koran wordt aan de Laatste Dag in talloze soera's aandacht besteed. Zo is er een soera die de titel *Katastrofe* draagt, één die *de Aardbeving* heet, één getiteld *Het Splijten*, een ander *Het Barsten*; titels die verwijzen naar de hemel die uit haar voegen raakt. Maar ook in andere soera's keren de Laatste Dag en het Laatste Oordeel herhaaldelijk terug. Zo worden mensen er telkens aan herinnerd dat zij ooit individueel afgerekend zullen worden over hun doen en laten. Zoals elders in de Koran zijn ook de verhalen over de Laatste Dag boodschappen van Allah, aan Mohammed geopenbaard via de engel Djibriel.

Kort samengevat: de Laatste Dag is het einde der (Aardse) Tijden, die uitmondt in de Oordeelsdag. Dan moeten alle mensen verantwoording afleggen voor wat zij tijdens hun leven geloofd en gedaan hebben. Zij worden opgewekt uit de dood om berecht en vervolgens gestraft dan wel beloond te worden. De Oordeelsdag loopt zo voor sommigen uit in de hel, voor anderen in gelukzaligheid. Dit verhaal, met zijn heftige beelden, leent zich bij uitstek voor allegorische uitleg, die wij graag aan de lezer overlaten.

In dit hoofdstuk is vooral ook gezocht naar overeenkomsten in de beeldtaal. Deze zijn sterk tot in detail. Zo is in beide boeken sprake van een bazuin, van neerdalende engelen die één of meer catastrofes inleiden: aardbevingen, vuur, het vallen der sterren, een verduisterde zon. In beide boeken wordt de hemel als een boek opgerold. Het lijkt alsof hier de schepping wordt omgedraaid.

In de Bijbel treden op de Laatste Dag milieurampen op, zoals de vergiftiging van zeeën; en concreet beschreven ziektes en plagen, die ook diegene worden toegewent die zich niet strik aan de letter van het Boek houdt. In de Koran wordt de Laatste Dag zelf niet of nauwelijks in termen van ziektes en plagen beschreven. Er wordt in algemene zin gesproken over de bestraffing met pijnlijke plagen in de hel. (zie hoofdstuk 17) Het betreft hier het onrecht dat mensen zichzelf aandoen. Concrete plagen zijn te vinden in het verhaal van Moesa en Fir'aun. (zie hoofdstuk 9)

Iets dergelijks geldt voor het beeld vuur. Dit speelt in de Bijbel juist op de Laatste Dag een belangrijke rol als verwoestend element. In de Koran vertegenwoordigt vuur vooral de hellestraf die volgt op het Laatste Oordeel.

In beide boeken spelen conflict en oorlog op de Laatste Dag een verwoestende rol.

In Koran en Bijbel worden mensen zoals gezegd op de dag des Oordeels opgewekt uit de dood, om vervolgens berecht te worden. In de Koran is deze opwekking een logisch vervolg op de schepping van de mens Adam en de schepping van elk kind in de moederschoot. Het gaat om derde schepping. (zie hoofdstuk 2)

Terwijl Jezus in de Bijbel een belangrijke rol speelt als vorstelijke rechter, wordt in de Koran vermeld dat 'Isa op de Oordeelsdag, (evenals andere profeten) als getuige optreedt. In de Bijbel en in de Koran is het oordeel gegrond op een levensboek, waarin de goede en slechte daden zijn opgetekend.

Op grond ook van de getuigenissen/voorspraak van profeten worden ze verdeeld in een groep slechte, sinistere mensen, zij die links voor God/Allah staan (sinister=Latijn voor links/slecht) en een groep rechtvaardigen, die rechts voor Hem staan.

In Bijbel en Koran wordt nog een derde groep onderscheiden van mensen die een bijzonder verleden hebben als martelaar of profeet. Zij die voorop liepen in het doen van het goede lopen ook voorop als het gaat om de beloning. Het oordeel loopt voor hen die rechts staan uit op een paradijselijke of hemels beloning. Zij die links staan zijn gedoemd tot het hellevuur. Daarover handelen de volgende twee hoofdstukken.

Bijbel	Koran
De engel blies op de bazuin	De Dag van de bazuin
<p>Hierna had ik (Johannes red.) een visioen. De stem die mij eerder had toegesproken met het geluid van een bazuin, zei nu: 'Kom hierboven, dan laat ik je zien wat er hierna gebeuren moet.'</p> <p>Op hetzelfde moment raakte ik in vervoering. Openbaring 4:1-2</p> <p>Toen blies de eerste engel op zijn bazuin. De tweede engel blies op zijn bazuin. De derde engel blies op zijn bazuin. Openbaring 8:7, 8, 10</p> <p>Toen blies de zesde engel op zijn bazuin. De vier engelen werden losgemaakt; ze waren gereedgehouden om juist op dit uur van deze dag...een derde deel van de mensen te doden. Openbaring, 9:13, 15</p> <p>Weeklaag! Want de dag van de Heer is nabij, de dag van ondergang die komt van de Ontzagwekkende! Daarom trillen alle handen en verweekt ieders hart van angst. De mensen zijn door schrik bevangen.</p> <p>Door kramp en pijn krimpen ze ineen als een vrouw in barensnood. Radeloos staren ze elkaar aan, de vlammen slaan hun uit.</p> <p>De dag van de Heer breekt aan, meedogenloos, grimmig, in brandende toorn. Het land zal in een woestijn veranderen, de zondaars die er wonen verdelgt hij. Jesaja 13:6-9</p> <p>'...Wat zal het rampzalig zijn voor de vrouwen die in die tijd zwanger zijn of een kind aan de borst hebben! Want er zal ontzaglijk veel leed zijn in het land...' Lucas 21:23</p>	<p>En wanneer er éénmaal op de bazuin geblazen wordt en de aarde en de bergen opgepakt worden en in één klap vergruisd worden. Op die dag komt het aanstaande en barst de hemel, want op die dag is hij breekbaar. 69:13-16</p> <p>En op de Dag dat de hemel in wolken uiteensplijt en de engelen werkelijk neergezonden worden. 25:25</p> <p>Wanneer de hemel barst en naar zijn Heer luistert en zijn plicht nakomt.</p> <p>En wanneer de aarde uitgebreid wordt en uitwerpt wat er in haar is en zich leegt en naar haar Heer luistert en haar plicht nakomt. 84:1-5</p> <p>O mensen, vreest jullie Heer; de beving van het uur is iets geweldigs! 22:1</p> <p>Zij vragen jou naar het uur, voor wanneer het is vastgesteld. Hoe kun jij dat nu noemen? De uiteindelijke kennis berust bij jouw Heer. 79:42-44</p> <p>De katastrofe! Wat is de katastrofe? En hoe zul jij te weten komen wat de katastrofe is?</p> <p>Op de dag dat de mensen als verspreide motten zijn en de bergen als gekaarde wol. 101: 1-5</p> <p>Op de Dag dat jullie het zien zal elke zogende vrouw wat zij zoogt veronachtzamen en elke zwangere zal wat zij draagt baren. 22:2</p>

Gespleten hemel, vallende sterren, zon verduisterd, maan zonder licht

De hemel scheurde los en rolde zich als een boekrol op. Openbaring 6:14

Ik zal de hemel doen wankelen...

De sterren aan de hemel geven geen licht meer, sterrenbeelden doven uit, de zon is verduisterd als ze opkomt, het licht van de maan is verdwenen... Jesaja 13:13, 10

'...de zon (zal red.) verduisterd worden en de maan geen licht meer geven, de sterren zullen uit de hemel vallen en de hemelse machten zullen wankelen.'
Matteüs 24:29

De zon werd zwart als een rouwkleed en de maan werd bloedrood. De sterren vielen op de aarde, zoals late vijgen die door een stormwind van de boom worden gerukt. Openbaring 6:12-13

Een derde deel van de zon, van de maan en van de sterren werd getroffen, waardoor dat deel verduisterd werd. Een derde deel van de dag en ook van de nacht was er dus geen licht. Openbaring, 8:12

Want nu is de grote dag van...toorn aangebroken, en wie kan die doorstaan?
Openbaring 6:16

[Volgende pagina aansluiten]

De dag dat Wij de hemel oprollen zoals een rol voor de boeken opgerold wordt.
21:104

...de dag dat de hemel begint te trillen.
52:9

Wanneer dan de sterren worden uitgewist.

En wanneer de hemel wordt gesplitst.
77:8-9

...de dag dat de hemel gesmolten metaal zal zijn... 70:8

Wanneer de hemel splijt. En wanneer de sterren verstrooid worden. 82:1-3

Wanneer de zon wordt omwonden.
En wanneer de sterren neerstorten.
81:1-2

Wanneer dan de ogen verblind worden en de maan wordt verduisterd en de zon en de maan worden samengevoegd,

op die dag zal de mens zeggen: 'Waar is een toevluchtsoord?'

Welnee, er is geen schuilplaats.
75:7-11

Aardbevingen en hongersnoden	De Aarde vergruisd
<p>Jezus zei: '...overal zullen aardbevingen en hongersnoden zijn: dat is het begin van de weeën.' Marcus 13:2, 8</p> <p>'...zulke verschrikkingen als er in die tijd zullen plaatsvinden zijn er sinds het begin van Gods schepping nooit geweest...' Marcus 13:19</p> <p>En ik (Johannes red.) zag, toen het zesde zegel verbroken werd, hoe er een zware aardbeving kwam... Openbaring 6:12</p> <p>Toen nam de engel de wierookschaal, vulde hem met vuur van het altaar en wierp dat op de aarde. Er volgden donderslagen, groot geraas, bliksemschichten en een aardbeving. Openbaring 8:5</p> <p>Geen berg of eiland bleef op zijn plaats. Openbaring 6:12; 8:5</p> <p>Koningen...rijken...slaven en vrije mensen, iedereen trachtte zich te verbergen in grotten en tussen de rotsen in de bergen. Openbaring 6:14-15</p>	<p>Wanneer de aarde bevend dooreen wordt geschud en haar lasten te voorschijn brengt en de mens zegt 'Wat heeft zij toch?'</p> <p>Op die dag zal zij haar bericht meedelen die jouw Heer haar heeft geopenbaard. 99:1-5</p> <p>...wanneer de aarde tot gruis vergruisd wordt en jouw Heer en de engelen komen, in rij na rij. 89:22</p> <p>En wanneer de bergen in beweging gezet worden. 81:3</p> <p>En wanneer de zee aan het kolken gemaakt wordt. 81:6</p> <p>De Dag dat de bevende (aarde) zal beven, waar de volgende direct achteraan komt, harten zullen op die dag bonzen... 79:6-8</p> <p>Op de Dag dat de mensen als verspreide motten zijn en de bergen als gekaarde wol. 101:4-5</p>
Vuur, bloed en vergiftigd water	Vuur als straf
<p>'Ik (Jezus red.) ben gekomen om op aarde een vuur te ontsteken...' Lucas, 12:49</p> <p>Toen blies de eerste engel op zijn bazuin. Er kwam hagel en vuur, gemengd met bloed, en dat werd op de aarde geworpen.</p> <p>Een derde deel van de aarde brandde af, evenals een derde deel van de bomen en al het groen.</p> <p>De tweede engel blies op zijn bazuin. Iets dat eruitzag als een grote berg, waar de vlammen uitsloegen, werd in zee gegooid.</p> <p>Een derde deel van het water werd bloed, een derde deel van alle in zee levende wezens ging dood en een derde deel van de schepen verging. Openbaring, 8:7-10</p>	<p>...vreest dan het vuur waarvan mensen en stenen de brandstof zijn en dat voor de ongelovigen is klaargemaakt. 2:24</p> <p>En wie ongehoorzaam is aan God en Zijn gezant en Zijn bepalingen overtreedt die zal Hij binnenvoeren in een vuur om in te verblijven. 4:14</p> <p>Zij die ongelovig zijn, hun bezittingen en hun kinderen zullen hun bij God volstrekt niet baten. Zij zijn brandstof voor het vuur. 3:10</p> <p>'Onze Heer...behoed ons voor de bestraffing van het vuur.</p> <p>Onze Heer, wie door U het vuur wordt binnengevoerd, die wordt door U te schande gemaakt.' 3: 191-192</p>
Plagen en zweren	Een pijnlijke bestraffing
<p>De eerste engel...goot zijn offerschaal leeg over de aarde. Alle mensen die het</p>	<p>Dit is een leidraad en voor hen die geen geloof hechten aan de tekenen van hun</p>

<p>merkteken van het beest droegen en zijn beeld aanbaden, kregen kwaadaardige en pijnlijke zweren.</p> <p>De vierde engel goot zijn offerschaal leeg over de zon, waardoor ze de mensen kon verbranden met haar vuur. De grote hitte verzengde de mensen... Openbaring 16: 2, 8, 9</p> <p>Toen blies de vijfde engel op de bazuin. Uit de rook kwamen sprinkhanen neer op de aarde. Ze moesten de planten, struiken en bomen ongemoeid laten.</p> <p>Alleen de mensen die niet het zegel van God op hun voorhoofd hadden, mochten ze kwaad doen.</p> <p>Doden mochten ze hen niet, alleen pijnigen, vijf maanden lang; Dan zullen de mensen de dood zoeken, maar hem niet vinden. Ze zullen naar de dood verlangen, maar de dood vlucht van hen weg. Openbaring 9:1, 3-6</p> <p>Ik verklaar tegenover eenieder die de profetie van dit boek hoort: als iemand er iets aan toevoegt, zal God hem de plagen toevoegen die in dit boek beschreven zijn; Openbaring 22:18</p>	<p>Heer is er een bestraffing door een pijnlijke plaag. 45:11</p> <p>Maar zij die tegen Onze tekenen proberen in te gaan om ze te ontcrachten; zij zijn het voor wie er een bestraffing door een pijnlijke plaag is. 34:5</p> <p>Is er in hun harten een ziekte of twijfelen zij of zijn zij bang dat God en Zijn profeet hun onrecht zullen aandoen?</p> <p>Welnee zij zijn het die onrecht plegen. 24:50</p> <p>In hun harten is een ziekte en God heeft hun ziekte verergerd; voor de leugens die zij spraken krijgen zij een pijnlijke bestraffing. 2:10</p> <p>Het verderf is op het vasteland en op zee zichtbaar geworden door wat de handen van de mensen ten uitvoer brengen. (Dat is gebeurd) opdat Hij hun iets van wat zij gedaan hebben wil laten proeven; misschien zullen zij terugkeren (van hun slechte pad). 30:41</p>
<p>Oorlog, Verdeeldheid en Vijandschap</p>	
<p>Ik heb mijn heilige legers bevel gegeven, mijn krijgshelden opgeroepen mijn wraak te voltrekken, juichend over mijn majesteit. ...de Heer van de hemelse machten monstert zijn troepen...de Heer komt heel het land verwoesten met de werktuigen van zijn toorn. Jesaja 13:3-5</p> <p>(Jezus zegt red.): 'Denken jullie dat ik gekomen ben om vrede te brengen op aarde? Geenszins, zeg ik jullie, ik kom verdeeldheid brengen.</p> <p>Vanaf heden zullen vijf in één huis verdeeld zijn: drie tegen twee en twee tegen drie. De vader zal tegenover zijn zoon staan en de zoon tegenover zijn vader, de moeder tegenover haar dochter en de dochter tegenover haar moeder...' Lucas, 12:51-53</p> <p>Hij vervolgde: 'Het ene volk zal tegen het andere ten strijde trekken en het ene</p>	<p>En wanneer dan de overdonderende, de schallende komt op de dag dat de man voor zijn broer vlucht en voor zijn vader en zijn moeder en voor zijn metgezellen en zijn zonen... 80:33-36</p> <p>Vrienden zullen op die dag elkaar tot vijand zijn, alleen de godvrezenden niet. Mijn dienaren, jullie hebben niets te vrezen noch zullen jullie bedroefd zijn. 43:67-68</p> <p>Bij de snuivend rennenden en de vonken slaanden en de 's morgens aanstormenden, die dan stof opwerpen en dan midden in de slagorde doorbreken!</p> <p>De mens is zijn Heer niet erkentelijk. Hij is er zelf getuige van. Het bezit heeft hij hevig lief.</p> <p>Weet hij het dan niet? Wanneer wat in de graven is wordt omgewoeld en wat in het</p>

<p>koninkrijk zal de strijd aanbinden met het andere...' Lucas 21:10</p> <p>Toen brak er oorlog uit in de hemel. Michaël en zijn engelen bonden de strijd aan met de draak. Openbaring 12:7</p> <p>Er verscheen een ander, vuurrood paard. De ruiter kreeg de opdracht om de vrede uit de wereld te verdrijven, zodat men elkaar zou afslachten. Hij kreeg een groot zwaard. Openbaring 6:4</p>	<p>binnenste is te voorschijn wordt gebracht, dan is hun Heer op die dag over hen welingelicht. 100: 1-11</p>
<p>De terugkeer van Jezus</p>	<p>De komst van Allah, 'Isa als getuige</p>
<p>In mijn nachtelijke visioenen zag ik dat er met de wolken van de hemel iemand kwam die eruitzag als een mens...zijn koningschap zou nooit te gronde gaan. Daniël 7:13-14</p> <p>Dan zal men de Mensenzoon zien komen op de wolken, bekleed met grote macht en luister. Marcus13:26</p> <p>Want zoals een bliksemschicht vanuit het oosten weerlicht tot in het westen, zo zal ook de Mensenzoon komen. Matteüs 24:27</p> <p>Hij komt temidden van de wolken, en dan zal iedereen hem zien, ook degenen die hem doorstoken hebben. Openbaring 1:7</p>	<p>...wanneer de aarde tot gruis vergruisd wordt en jouw Heer en de engelen komen, in rij na rij. 89:21-22</p> <p>Kunnen zij dan iets anders verwachten dan dat God in de schaduwen van de wolken tot hen komt en ook de engelen? 2:210</p> <p>'...de masieh, 'Isa, de zoon van Marjam, Gods gezant...God heeft hem tot Zich omhooggebracht... 4:157, 158,</p> <p>...en op de opstandingsdag zal hij over hen getuige zijn. 4:159</p>
<p>De Opstandingsdag, de graven openen</p>	
<p>Dit zegt God, de Heer:</p> <p>'Mijn volk, ik zal jullie graven openen, ik laat jullie uit je graven komen en ik zal jullie naar het land van Israël terugbrengen.</p> <p>Jullie zijn mijn volk, en jullie zullen beseffen dat ik de Heer ben als ik je graven open en jullie uit je graven laat komen. Ik zal jullie mijn adem geven zodat jullie weer tot leven komen...' Ezechiël, 37:12-14</p> <p>De zee stond de doden die ze in zich had af, en ook de dood en het dodenrijk stonden hun doden af. Openbaring 20:13</p> <p>Velen van hen die slapen in de aarde, in het stof, zullen ontwaken, sommigen om eeuwig te leven, anderen om voor eeuwig</p>	<p>En wanneer de graven omgewoeld worden. Dan weet een ziel wat zij vroeger of later heeft gedaan. 82:4-5</p> <p>Zij (de ongelovigen red.) zeggen:</p> <p>'Zullen wij wanneer wij stof geworden zijn, deel uitmaken van een nieuwe schepping?' 13:6</p> <p>Rekent de mens erop dat Wij zijn beenderen niet bijeen zullen brengen? Zeker, Wij zijn in staat om zijn vingertoppen te vormen. 75:3-4</p> <p>Uit haar (de aarde) hebben Wij jullie geschapen en in haar zullen Wij jullie terug laten keren en uit haar zullen Wij jullie een tweede maal te voorschijn brengen. 20:55</p>

te worden veracht en verafschuwd. Daniël, 12:2-3	De doden zal God opwekken en dan zullen ze tot Hem worden teruggebracht. 6:36
De Dag van de Heer	De Oordeelsdag
<p>De dag van de Heer breekt aan, meedogenloos, grimmig, in brandende toorn.</p> <p>Dan laat ik de wereld boeten voor haar slechtheid, de goddelozen voor hun verdorvenheid.</p> <p>Ik breek de trots van hoogmoedigen, hooghartige tirannen verneder ik. Jesaja 13:9, 11</p> <p>Toen zag ik een grote witte troon en hem die daarop zat. De aarde en de hemel vluchtten van hem weg en verdwenen in het niets. Openbaring 20:11</p> <p>Ik zag de doden, jong en oud, voor de troon staan. Openbaring 20:12</p> <p>En iedereen werd geoordeeld naar zijn daden. Openbaring 20:13</p>	<p>God...de heerser op de oordeelsdag 1:4</p> <p>Dit is de Dag van de schifting waarop wij jullie en hen die er eertijds waren bijeenbrengen. 77:38</p> <p>En Wij zullen hen tot wie gezanten gezonden zijn ondervragen en Wij zullen de gezondenen ondervragen. 7:6</p> <p>En van wie de weegschalen dan zwaar wegen, die zal dan een tevreden leven leiden.</p> <p>En van wie de weegschalen dan licht wegen diens moeder is de afgrond. 101:6-9</p> <p>En wie ook maar een greintje goeds heeft gedaan die zal het zien. En wie ook maar een greintje kwaads heeft gedaan die zal het zien. 99:7-8</p>
Het boek van het leven	Het opengeslagen boek
<p>Zo spraken de mensen die ontzag voor de Heer hadden tegen elkaar, en de Heer hoorde het en luisterde aandachtig. In zijn bijzijn werden in een boek de namen van de mensen opgetekend die ontzag voor de Heer hadden... Maleachi 3:16</p> <p>In die tijd zal je volk worden gered: allen die in het boek zijn opgetekend. Daniël 12:1</p> <p>Er werden boeken geopend. Toen werd er nog een geopend: het boek van het leven. De doden werden op grond van wat in de boeken stond geoordeeld. Openbaring 20:12</p> <p>Wie niet in het boek van het leven bleek te staan werd in de vuurpoel gegooid. Openbaring 20:15</p>	<p>Alles hebben Wij opgesomd in een boek. 78:29</p> <p>...Wij zullen voor (ieder mens red.)...op de opstandingsdag een boek te voorschijn halen dat hij opengeslagen zal aantreffen: 'Lees jouw boek, jij bent zelf vandaag goed genoeg om af te rekenen.' 17:13-14</p> <p>En het boek wordt voorgelegd en dan zul jij de boosdoeners terug zien deinzen voor wat erin staat en zij zullen zeggen:</p> <p>'Wee ons, wat is er met dit boek dat niets kleins en niets groots onopgesomd laat?'</p> <p>En zij vinden dat wat zij deden aanwezig is.</p> <p>En jouw Heer doet niemand onrecht aan.18:49</p>
Links: sinister; rechts: rechtvaardig	
Dan zullen jullie het verschil weer zien tussen rechtvaardigen en wettelozen, tussen mensen die God gehoorzamen en	Op die Dag zullen de mensen in verschillende groepen te voorschijn komen opdat hun werken getoond zullen

<p>wie dat niet doen. Maleachi 3:18</p> <p>Dan zullen alle volken voor hem worden samengebracht en zal hij de mensen van elkaar scheiden zoals een herder de schapen van de bokken scheidt;</p> <p>de schapen zal hij rechts van zich plaatsen, de bokken links. Matteüs 25: 31-33</p> <p>De engelen zullen erop uit trekken en de kwaadwilligen van de rechtvaardigen scheiden, en ze zullen hen in een vuuroven werpen waar ze zullen jammeren en knarsetanden. Matteüs 13:49-50</p> <p>Ook zag ik tronen, en aan hen die erop zaten werd recht gedaan. Het zijn de zielen van hen die onthoofd waren omdat ze van Jezus hadden getuigd en over God hadden gesproken...</p> <p>Zij waren tot leven gekomen en heersten duizend jaar lang samen met de messias. Openbaring 20:4</p> <p>De andere doden kwamen niet tot leven voordat de duizend jaar voorbij waren. Openbaring 20:5</p>	<p>worden. 99:7-9</p> <p>Wanneer het aanstaande komt...dan zullen jullie er in drie groepen zijn. 56:1, 7</p> <p>Zij dan die aan de rechterkant staan – wie zijn zij die aan de rechterkant staan? 56:8</p> <p>Wie zijn boek in de rechterhand krijgt, met hem zal schappelijk worden afgerekend. 84:7-8</p> <p>Maar wie zijn boek achter zijn rug krijgt aangereikt, zal ach en wee roepen... 84:10-11</p> <p>En zij die aan de sinistere (linker red.) kant staan – wie zijn zij die aan de sinistere kant staan? 56:9</p> <p>Maar zij die aan Onze tekenen geen geloof hechten zij zijn het die aan de linkerkant staan, zij worden door een vuur omsloten. 90:19-20</p> <p>Maar de eerstgekomenen zijn het eerst gekomen; zij zijn het die in de nabijheid (van God) zijn gebracht, in de tuinen van gelukzaligheid. 56:10-11</p>
Paradijstuinen of hellevuur	
<p>De tijd is gekomen om een oordeel te vellen over de doden; en om uw dienaren, de profeten, te belonen, evenals de heiligen en degenen die, jong en oud, ontzag hebben voor uw naam;</p> <p>en ook om hen die de aarde vernietigen nu zelf te vernietigen.</p> <p>...en ze (de engelen red.) zullen hen in een vuuroven werpen waar ze zullen jammeren en knarsetanden. Matteüs 13:49-50</p> <p>Maar voor hen die laf en trouweloos zijn geweest, die zich hebben ingelaten met gruwelijke dingen,...hun deel is de vuurpoel met brandende zwavel... Openbaring 21:8</p> <p>Maar alles wat verwerpelijk is en iedereen die zich met gruwelijke dingen en leugens inlaat komt de stad niet binnen...</p>	<p>En wanneer de hel opgestookt wordt. En wanneer de tuin dichtbij gebracht wordt.</p> <p>Dan weet een ziel wat zij heeft teweeggebracht. 81:12-14</p> <p>...op de dag dat de mens zich herinnert wat hij heeft nagejaagd, en het hellevuur onthuld wordt voor wie zien kan,</p> <p>dan zal voor wie onbeschaamd was en het tegenwoordige leven verkoos het hellevuur de verblijfplaats zijn. 79:35-39</p> <p>Het vuur zal hun gezichten verzengen waarbij zij hun mond vertrekken. 23:104</p> <p>En gezichten zullen er op die dag zijn met stof erop en met grauweheid overdekt. 80:40-41</p> <p>Maar dan zal voor wie vreesde om voor zijn Heer te staan en zich zijn persoonlijke</p>

<p>alleen zij die in het boek van het leven staan... Openbaring, 21:27</p> <p>Gelukkige zijn zij die hun kleren wassen: zij kunnen over de levensboom beschikken en zullen de stad door de poorten binnengaan. Openbaring 22:14</p> <p>Gods woonplaats is onder de mensen... Zij zullen zijn volken zijn en God...zal bij hen zijn. Openbaring 21:3</p> <p>De verlichten zullen stralen als het fonkelende hemelgewelf, en degenen die velen tot gerechtigheid hebben gebracht als de sterren, voor eeuwig en altijd. Daniël 12:3</p>	<p>neigingen ontzegde de tuin de verblijfplaats zijn. 79:40-41</p> <p>En zij...die niemand doden – wat God verboden heeft – behalve volgens het recht... 25:68</p> <p>Voor hen is de woning van de vrede bij hun Heer en Hij is hun beschermer... 6:127</p> <p>Gezichten zullen er op die dag stralend zijn, lachend en verheugd. 80:38-39</p> <p>Stralende gezichten zijn er op die dag die naar hun Heer kijken. 75:22-23</p>
---	---

17. De vurige hel

De continuïteit en de ontwikkeling in het concept van de hel in Bijbel en Koran valt op als men de lotgevallen van het woord *Gehenna* volgt. In 2 Koningen verwijst het naar een bestaand dal, het Hinnomdal, waar heidenen hun kinderen offerden aan Moloch.

Uiteraard werd dit gebruik door de Israëlieten afgekeurd. Het idee dat God straft met vuur is wel in het Oude Testament te vinden, maar het verteert niet alleen het (onderaardse) dodenrijk maar ook de aarde.

In de evangeliën krijgt het woord *Gehenna* een algemene en virtuele betekenis, als de plek waar men na de dood verblijft als men onrechtvaardig geleefd heeft. In het Bijbelboek Openbaring wordt van de 'vuurpoel' gesproken, waarin de zondaars gegooid worden.

Hetzelfde woord, in het Arabisch *Djehennem*, (in de vertaling van Kramers *Gahannam*), wordt in de vertaling van Leemhuis de *hel*; de vurige plaats waar de ongelovigen na de dood verblijven.

De verhalen van de hel in het Nieuwe Testament en de Koran lopen sterk parallel.

Het beeld van de hel is in de Koran veel verder uitgewerkt dan in het Nieuwe Testament, zowel in logische als in poëtische zin. De hel komt in tal van soera's voor. Met allerlei sterke beelden wordt degene die er maar op los leeft duidelijk gemaakt dat hij ooit met zijn daden geconfronteerd zal worden.

Hier duikt in beide boeken de satan of duivel op, die mensen misleidt en hen ten slotte meetrekt het vuur in. In de Koran worden deze boosdoeners veelal aangeduid met de term *ongelovige*. Het ligt voor de hand dat zij die een ander geloof aanhangen naar de hel verwezen worden. Toch laat de Koran een subtieler beeld zien. Zo zijn de oordelen over Israëlieten en christenen, de *mensen van het Boek*, niet onverdeeld negatief. Er is voor hen zeker nog hoop, wanneer zij de polytheïstische aspecten van hun geloof van zich afschudden. Men denke hier aan de aanbidding van het gouden kalf (zie hoofdstuk 9), de vergoddelijking van 'Isa (zie hoofdstuk 13) en zijn moeder. Maar als zij aanstichten tot oorlog zullen zij zelf met vuur geconfronteerd worden.

In de Koran moeten ook gelovige moslims het soms ontgelden. Sommige 'gelovigen' pretenderen in Allah te geloven maar zaaien in werkelijkheid verderf op aarde. Deze huichelaars zijn te vergelijken met de schriftgeleerden en Farizeeën, die door Jezus gehemeld worden. Anderzijds hoeven zij die geen kans kregen tot het 'ware geloof' te behoren niet zonder meer veroordeeld te worden. Het verhaal van de 'goede Samaritaan' is hiervan een bekend voorbeeld. In de Koran lijken onderdrukten die niet de goede weg gewezen werd op vergeving te kunnen hopen.

Hiermee is aangegeven dat behalve het godsdienstige aspect het woord 'ongelovige' in de Koran ook een sterk ethisch aspect bevat. Het zijn met name de onrechtplegers die het hellevuur te vrezen hebben. Ook belijdende moslims zullen op hun daden worden afgerekend, en al naar het oordeel van Allah beloond of gestraft worden.

Voor een goed begrip van deze ethische dimensie van het woord *ongelovige* in de Koran moet men rekening houden met het feit dat de satan de *ongelovige* bij uitstek is. (zie hoofdstuk 2) Hij loochent niet het bestaan van Allah, – hij praat zelfs met Hem, – maar hij is ongehoorzaam jegens Allah, hij gaat in tegen Zijn gerechtigheid. Satan is de vijand van de mens. (zie hoofdstuk 2 en 3) Hij verleidt mensen, moslims en niet-moslims, tot gedrag dat hen ten slotte in de hel doet belanden. In het Bijbelboek Openbaring verdwijnen de satan met zijn volgelingen ten slotte voor eeuwig in de vuurpoel. Ook in de Koran worden satan en zijn makkers in de hel, de *Djehennem*, geworpen.

Zij die zichzelf hebben veroordeeld tot de vurige hel staan bij het Laatste Oordeel (zie hoofdstuk 16) in beide boeken, Bijbel en Koran, ter linkerzijde. Zij zijn zich te buiten gegaan aan verschillende onrechtvaardige of zondige handelingen, zoals moord, wat in beide boeken wordt afgekeurd. (zie hoofdstuk 4) Maar er zijn meerdere manieren om in de hel te belanden. In de Koran heeft de hel zeven poorten.

Deze beelden zijn bedoeld om mensen die denken tijdens hun aardse leven weg te komen met onverantwoordelijk gedrag, tot inkeer te brengen. Zij zullen ooit met hun daden geconfronteerd worden. Het is niet Allah die straft, maar het satanische vuur dat zichzelf tegenkomt.

Voor de ongelovige in deze brede zin lijkt de hel een eeuwigdurende bestraffing te zijn. Maar Allah kan anders beslissen. Het is denkbaar dat mensen een korte tijd in de hel verkeren, om daarna tot de paradijsstuinen te worden toegelaten.

In de Koran worden sterke dreigementen van eeuwigdurende bestraffing afgewisseld met een oproep tot inkeer. Wie berouw toont en zijn leven betert, kan rekenen op vergeving. Het thema berouw is in de Koran sterk aanwezig, niet alleen in de soera 9 die 'Berouw' heet maar door het hele boek heen. Ook in het Oude en Nieuwe Testament zijn de noodzaak van berouw en een vergevende God terugkerende thema's.

Bijbel	Koran
Het Hinnomdal, Gehenna, de vuurpoel	Djehenem, Gahannam, de Hel
<p>Verder liet Josia de offerplaats...in het Hinnomdal ontwijden, zodat niemand er meer zijn zoon of dochter als offer voor Moloch kon verbranden. 2 Koningen 23:10</p> <p>Als het vuur van mijn toorn is ontstoken zal het branden tot in het diepste dodenrijk; het zal de aarde verschroeien en alles wat daar groeit, het zal de grondvesten van de bergen verteren. Deuteronomium 32:22</p> <p>Wees bang voor hem die de macht heeft om iemand niet alleen te doden maar ook in de Gehenna (hel red.), te werpen. Lucas, 12:5</p> <p>En als je rechterhand je op de verkeerde weg brengt, hak hem dan af enwerp hem weg. Je kunt immers beter een van je lichaamsdelen verliezen dan dat heel je lichaam naar de Gehenna gaat. Matteüs 5:30</p> <p>Als je voet je op de verkeerde weg brengt, hak hem dan af: je kunt beter kreupel het leven binnengaan dan in het bezit van twee voeten in de Gehenna geworpen worden. Marcus 9:45</p> <p>En als je oog je op de verkeerde weg brengt, ruk het dan uit: je kunt beter met één oog het koninkrijk van God binnengaan dan in het bezit van twee ogen in de Gehenna geworpen</p>	<p>En Wij brengen op die dag de Gahannam (Leemhuis; hel) tevoorschijn voor de ongelovigen...</p> <p>Wij hebben Gahannam voor de ongelovigen bereid als gastonthaal. (vertaling Kramers) 18:100,102</p> <p>...opdat God de slechten van de goeden onderscheidt en de slechten op elkaar zet en opstapelt en in de hel zet. Dat zijn de verliezers 8:37</p> <p>Zij die links staan...In een verzengende gloed en in gloeiend water staan zij en in de schaduw van zwarte rook, die niet koud is noch weldadig. 56:42-44</p> <p>Zij die er ellendig aan toe zijn, zij zullen in het vuur zijn om erin te steunen en te kreunen. 11:106</p> <p>Jij ziet op die dag de boosdoeners in boeien aaneengeketend, met hun kleren van pek en hun gezichten bedekt met het vuur, opdat God aan elke ziel vergeldt wat zij begaan heeft.14:49-51</p> <p>Telkens als hun huid gaar gebakken is, vervangen Wij die door andere huid, opdat zij de bestraffing proeven. 4:56</p> <p>Wanneer zij erin geworpen worden horen zij het gekreun ervan terwijl zij (de hel red.) overkookt. Zij barst bijna van woede. 67:5-8</p>

<p>worden, waar de wormen blijven knagen en het vuur niet dooft. Marcus 9:45-48</p>	<p>...telkens als (de hel red.)...begint te doven wakkeren Wij voor hen de vuurgloed aan. 17:97</p>
<p>Het vuur voor de ongelovigen en hun satan</p>	
<p>Jullie zijn vervloekt, verdwijnt uit mijn ogen naar het eeuwige vuur dat bestemd is voor de duivel en zijn engelen. Matteüs 25:41</p> <p>De grote draak werd op de aarde gegooid. Hij is de slang van weleer, die duivel of Satan wordt genoemd en die de hele wereld misleidt. Openbaring 20:2</p> <p>En de duivel, die hen misleidde, wordt in de poel van vuur en zwavel gegooid, bij het beest en de valse profeet.</p> <p>Daar zullen ze dag en nacht worden gepijnigd, tot in eeuwigheid. Openbaring 20:10</p> <p>Het beest werd gevangengenomen, samen met de valse profeet... Levend werden ze in de vuurpoel met brandende zwavel gegooid. Openbaring 19:20</p> <p>De rook van die pijniging zal opstijgen tot in eeuwigheid. Openbaring 14:11</p>	<p>En voor de ongelovigen is er de bestraffing van het vuur. 8:14</p> <p>En zij zullen erin gekieperd worden, zij en de misleiden en de troepen van de duivel, allen tezamen. 26:94-95</p> <p>En voor hen die aan hun Heer geen geloof hechten is er de bestraffing van de hel... Wanneer zij erin geworpen worden horen zij het gekreun ervan terwijl zij overkookt. Zij barst bijna van woede. 29:6-8</p> <p>Wie zich de satan in plaats van God als beschermer neemt, die zal een duidelijk verlies lijden.</p> <p>Hij doet hun toezeggingen en wekt hun begeerten op, maar wat de satan hun toezegt is slechts begoocheling.</p> <p>Zij zijn het van wie de verblijfplaats de hel is en zij vinden daaruit geen ontsnapping. 4:119-121</p>
<p>De Mensen van het Boek</p>	
	<p>Als de mensen van het boek zouden geloven en godvrezend zouden zijn, zouden Wij hun slechte daden uitwissen en hen de tuinen van de gelukzaligheid binnenvoeren. En als zij zich aan de Taura en de Indjiel en wat van hun Heer naar jou is neergezonden zouden houden, zouden zij (daar red.) kunnen eten van wat boven hen is en van wat onder hun voeten is. 5:65-66</p> <p>Ongelovig zijn zij die zeggen: 'God is de masieh, de zoon van Marjam.' Maar de masieh ('Isa red.) heeft gezegd: 'O Israëlieten, dient God, mijn Heer en jullie Heer.'</p> <p>Onder hen is er een gematigde gemeenschap, maar voor velen van hen geldt: slecht is wat zij doen. 5:66</p> <p>Telkens als zij een vuur ontsteken dat tot oorlog leidt, dan dooft God het. En zij trekken erop uit om op de aarde verderf</p>

	<p>te zaaien. God bemint de verderfzaaiers niet. 5:64</p> <p>Als iemand aan God metgezellen toevoegt, dan ontzegt God hem de tuin; zijn verblijfplaats is het vuur. 5:72</p> <p>Onder hen is er een gematigde gemeenschap... 5:66</p> <p>Zij die geloven, zij die het jodendom aanhangen...en de christenen die in God en de laatste dag geloven en die deugdelijk handelen, zij hebben niets te vrezen noch zullen zij bedroefd zijn. 5:69</p>
De huichelaars	Het juiste geloof geen garantie:
<p>Daarna richtte Jezus zich tot de menigte en tot zijn leerlingen en zei:...</p> <p>'Wee jullie, schriftgeleerden en Farizeeën, huichelaars, jullie bouwen grafmonumenten voor de profeten en versieren de graven van de rechtvaardigen, en jullie zeggen:</p> <p>"Als wij geleefd hadden in de tijd van onze voorouders, zouden wij ons niet zoals zij schuldig hebben gemaakt aan de moord op de profeten."</p> <p>Daarmee erkennen jullie zelf dat jullie kinderen zijn van hen die de profeten vermoord hebben. Maak de maat van jullie voorouders dan maar vol!</p> <p>Slangen zijn jullie, addergebroed, hoe denken jullie te kunnen ontkomen aan een veroordeling tot de Gehenna?' Matteüs 23:1, 29-33</p>	<p>Er zijn mensen die zeggen: 'Wij geloven in God en de laatste dag', maar zij zijn geen gelovigen.</p> <p>Zij denken God en hen die geloven te misleiden, maar zij misleiden slechts zichzelf zonder het te beseffen. In hun harten is een ziekte en God heeft hun ziekte verergerd; voor de leugens die zij spraken krijgen zij een pijnlijke bestraffing.</p> <p>Als men tot hen zegt: 'Breng geen verderf op aarde' zeggen zij: 'Wij scheppen slechts orde.' Toch zijn zij het die verderf brengen... 2:8-12</p> <p>De huichelaars en de huichelaarsters...zij gebieden het verwerpelijke, verbieden het behoorlijke en houden hun handen stijf op hun beurzen;...God heeft de huichelaars, de huichelaarsters...het vuur van de hel toegezegd... 9:67-68</p>
De goede Samaritaan	Het juiste geloof een voorwaarde?
<p>Er was eens iemand die werd overvallen door rovers, die...hem mishandelden en hem daarna halfdood achterlieten. Toevallig kwam er een priester langs, maar toen hij het slachtoffer zag liggen, liep hij met een boog om hem heen. Een Samaritaan echter, die op reis was, kreeg medelijden toen hij hem zag liggen. Hij ging naar de gewonde man toe, goot olie en wijn over zijn wonden en verbond ze... (Hij red.) is de naaste geworden van het slachtoffer...de man die medelijden met hem heeft getoond. Lucas 10:30-37</p>	<p>Zij zijn het van wie de verblijfplaats de hel is; dat is een slechte bestemming.</p> <p>Maar niet voor die onderdrukte mannen, vrouwen en kinderen die tot geen list in staat zijn en die geen goede weg gewezen werd.</p> <p>Zij zijn het aan wie God misschien vergiffenis zal schenken. God is lankmoedig en vergevend. 4:97-99</p>

De zondaars aan de linkerkzijde	Wie links staan: de onrechtplegers
<p>Dan...zal hij (Jezus, de Mensenzoon red.) de mensen van elkaar scheiden zoals een herder de schapen van de bokken scheidt...de bokken links. Matteüs 25:32-33</p> <p>Daarop zal hij ook de groep aan de linkerkzijde toespreken: 'Jullie zijn vervloekt, verdwijn uit mijn ogen naar het eeuwige vuur...'</p> <p>Want ik had honger en jullie gaven mij niet te eten, ik had dorst en jullie gaven me niet te drinken. Ik was een vreemdeling en jullie namen mij niet op, ik was naakt en jullie kleedden mij niet. Ik was ziek en zat in de gevangenis en jullie bezochten mij niet.' 'Ik verzeker jullie: alles wat jullie voor een van deze onaanzienlijken niet gedaan hebben, hebben jullie ook voor mij niet gedaan.' Matteüs 25:41-43, 45</p> <p>Jullie hebben gehoord: 'Pleeg geen moord. Wie moordt, zal zich moeten verantwoorden...' Matteüs 5:21</p> <p>...voor hen die laf en trouweloos zijn geweest, die zich hebben ingelaten met gruwelijke dingen, met moord, ontucht, toverij of afgodendienst, voor allen die de leugen hebben gediend: hun deel is de vuurpoel met brandende zwavel... Openbaring 21:8</p> <p>Het is gemakkelijker voor een kameel om door het oog van een naald te gaan dan voor een rijke om het koninkrijk Gods binnen te gaan. Marcus 10:25</p> <p>En ik (Jezus red.) zeg zelfs: ieder die in woede tegen zijn broeder of zuster tekeergaat, zal zich moeten verantwoorden voor het gerecht. Wie 'Dwaas!' zegt, zal voor het vuur van de Gehenna komen te staan. Matteüs 5:22</p> <p>Onze tong is net zo'n vlam: een wereld van onrecht, die onze lichaamsdelen in brand steekt. Want hij besmet het hele lichaam, hij steekt het rad van het leven in brand, met vuur uit de Gehenna. Brief van Jakobus 3:6</p>	<p>En zij die links staan – wie zijn zij die links staan? 56:41</p> <p>...de onrechtplegers 7:41</p> <p>Verteert niet onderling elkaars bezittingen door bedrog...en doodt elkaar niet. Wie het in overtreding en onrechtmatigheid toch doet, die zullen Wij in een vuur laten braden... 4: 29-30</p> <p>Veel van de schriftgeleerden en de monniken verteren de bezittingen der mensen door bedrog en versperren Gods weg.</p> <p>En hun die goud en zilver oppotten en geen bijdrage op Gods weg geven, zeg hun een pijnlijke afstraffing aan op de dag dat zij in het vuur van de hel verhit zullen worden; dan zullen hun voorhoofden, hun zijden en hun ruggen verzengd worden. Proeft dan wat jullie opgepot hebben. 9:34-35</p> <p>Voor hen die Onze tekenen...hoogmoedig afwijzen zullen de poorten van de hemel niet worden geopend...zolang niet een kameel door het oog van een naald gaat. Zo vergelden Wij de boosdoeners. Voor hen is de hel een rustplaats... 7:40</p> <p>Degenen die op onrechtvaardige wijze de bezittingen van wezen verteren, vullen hun buiken slechts met vuur. 4:10</p> <p>En wie een fout of een zonde begaat en er dan iemand die onschuldig is van beschuldigt, die heeft een lasterlijke slechtheid en duidelijke zonde op zich geladen. 4:112</p> <p>Zij die ongelovig zijn dragen hun bezittingen bij om Gods weg te versperren.</p> <p>Dan zullen zij overwonnen worden en zij die ongelovig zijn zullen in de hel verzameld worden, opdat God de slechten van de goeden onderscheidt en de slechten op elkaar zet en opstapelt en in de hel zet. Dat zijn de verliezers. 8:36-37</p> <p>En de hel is de plaats die voor hen allen</p>

<p>Wie niet in het boek van het leven bleek te staan werd in de vuurpoel gegooid. Openbaring 20:15</p>	<p>te zamen is aangewezen. Die heeft zeven poorten; elke poort ervan heeft een toegewezen deel. 15:43-44</p>
	<p>De confrontatie met eigen wandaden</p> <p>...zij zullen in wanhoop terneergeslagen zijn. En Wij hebben hun geen onrecht aangedaan, maar zij waren het die onrecht pleegden. 43:77-76</p> <p>Welnu, de hel zal de ongelovigen omvatten. Op de dag dat de bestraffing hen van boven af en van onder hun voeten vandaan bedekt en Hij zegt: 'Proeft wat jullie aan het doen waren.' 29: 54-55</p> <p>En het boek wordt voorgelegd en dan zul jij de boosdoeners terug zien deinzen voor wat erin staat en zij zullen zeggen: Wee ons, wat is er met dit boek dat niets kleins en niets groots onopgesomd laat? En zij vinden dat wat zij deden, aanwezig is. En jouw Heer doet niemand onrecht aan. 18:49</p>
<p>Tijdelijke loutering of eeuwige bestraffing?</p>	
<p>Ik (Jezus red.) verzeker u: alle wandaden en godslastering, hoe erg ook, kunnen mensen worden vergeven,</p> <p>maar wie lastertaal spreekt tegen de Heilige Geest krijgt in alle eeuwigheid geen vergeving, want zo iemand is schuldig aan een onuitwisbaar vergrijp.' Marcus 3:28-29</p> <p>Hij zal in vuur en zwavel worden gepijnigd... Openbaring 14:10</p> <p>Daar zullen ze dag en nacht worden gepijnigd, tot in eeuwigheid. Openbaring 20:10</p> <p>De rook van die pijniging zal opstijgen tot in eeuwigheid.... ze krijgen geen rust, overdag niet en 's nachts niet.' Openbaring 14:11</p>	<p>En de hel is een hinderlaag, waar onbeschaamden naar terugkeren, waar zij voortdurend zullen blijven. Zij zullen daarin noch koelte noch iets om te drinken proeven, maar gloeiend water en etter als een passende vergelding. 78, 21-26</p> <p>Zij zullen daarin altijd blijven; zij krijgen geen strafverlichting en ook geen uitstel. 2:162</p> <p>Er is niemand onder jullie die er niet naar zal afdalen. En het is voor jouw Heer een besluit dat gevallen is. Dan redden Wij hen die godvrezend zijn en laten de onrechtplegers daarin op de knieën achter. 19:71-72</p> <p>Dan zegt Hij (Allah red.): 'Het vuur is jullie verblijfplaats om er altijd te blijven, behalve als God het anders wil...' 6:128</p>
<p>Berouw en vergeving</p>	
<p>Keer terug, Israëel, naar de Heer, je God! Door je eigen wandaden ben je ten val</p>	<p>Behalve zij die daarna berouw tonen en het weer goedmaken. God is vergevend</p>

<p>gekomen. Kom met woorden van berouw...</p> <p>Zeg tegen hem: 'Vergeef ons al onze misdaden.' Hosea 14</p> <p>'Ik (David red.) heb ernstig gezondigd met mijn daad.</p> <p>Ach Heer, vergeef uw dienaar zijn zonde; ik ben een dwaas geweest.' 2 Samuel 24:10</p> <p>Ik bid u: vergeef mij, Heer, vergeef mij. Laat mij niet ten onder gaan met mijn zonden, stapel uw straffen niet op tegen mij, koester uw wrok niet voor eeuwig, verban mij niet naar het diepst van de aarde.</p> <p>U, Heer, bent toch de God van al wie berouw toont! Manasse 1:13</p> <p>Vergeef ons onze schulden, zoals ook wij hebben vergeven wie ons iets schuldig was. Matteüs 6:12</p> <p>Vergeef mij, Heer, mijn grote schuld, omwille van uw naam. Psalm 25:11</p> <p>Genadig en liefdevol is de Heer. Psalm 145:8</p>	<p>en barmhartig. 3:89</p> <p>Toont echter iemand na zijn misdrijf berouw en betert hij zich, dan zal God zich genadig tot hem wenden. 5:39</p> <p>En wie berouw heeft en deugdelijk handelt, die wendt zich dus werkelijk berouwvol tot God. 25:70-71</p> <p>...God bemint de berouwvollen... 2:222</p> <p>'Onze Heer...Vergeef ons onze zonden en behoed ons voor de bestraffing van het vuur.' 3:16</p> <p>Weten zij dan niet dat God het is die het berouw van Zijn dienaren aanvaardt...</p> <p>en dat God de genadegever, de barmhartige is? 9:104</p> <p>Denkt aan Gods genade aan jullie toen jullie vijanden waren en Hij jullie harten tot elkaar bracht en jullie door Zijn genade broeders werden; toen jullie op de rand van de groeve van het vuur waren en Hij jullie ervan redde. 3:103</p> <p>In naam van God de erbarmmer, de barmhartige. (Begin van bijna elk soera.)</p>
---	---

18. Paradijs tuinen en hemelse stad

In Koran en Bijbel wordt de oprecht gelovigen een beloning in het vooruitzicht gesteld, die na de wederopstanding uit de aardse dood intreedt. De verbeelding van het hemelse hiernamaals verschilt.

In de Bijbel wordt gesproken van het Koninkrijk van de hemel. Het meest uitgekristalliseerd is het ook in het Oude Testament voorkomende beeld van het nieuwe Jeruzalem, in de Openbaring een prachtige stad met twaalf poorten van parel. Het *paradijs* komt in de Bijbel slechts drie keer voor. In 2 Korinthiers 12:2 wordt het gekoppeld aan de derde hemel, een sfeer die sommigen ook al tijdens dit leven even mogen binnentreden. In het evangelie betreft het een sfeer die men kan bereiken na de dood. In de openbaring wordt het paradijs genoemd, met reminiscenties aan de verloren tuin uit Genesis. (zie hoofdstuk 3)

De *hemel* speelt ook in de Koran een rol, zij het dat deze in zeven hemelen is uitgevouwen (zie hoofdstuk 1), die volgens de overlevering samenhangen met de verschillende deugden die mensen naar de hemel voeren. Het gaat daarbij om deugden als barmhartigheid en vergevingsgezindheid. Zij die de marteldood zijn gestorven krijgen een speciale behandeling.

Het belangrijkste beeld in de Koran is dat van de paradijsstuinen, of *Djanna*. Ze worden in verband gebracht met het hof van Eden of '*Adn*'. Talloze keren wordt van die tuin(en) gerept, meestal in combinatie met het andere alternatief, de vurige hel.

Het woord paradijs is afkomstig van het Perzisch en betekent oorspronkelijk 'ommuurde tuin', hof; in de Koran is het Arabisch equivalent, de *Djanna*, voorzien van talloze poorten, voor de vele deugden die erheen leiden. De paradijsstuinen in de Koran zijn groen, waterrijk en vol genoegens waarvan men op aarde een voorproefje kan krijgen. Er zijn schaduwgevende bomen, dorstlessende rivieren, vruchten, een wijnachtige drank waardoor men niet beneveld raakt, mooie kleren, sofa's en schone maagden én parelachtige jongelingen die bedienen. De rivieren van melk en honing doen denken aan het Bijbelse beloofde land. (zie hoofdstuk 9) Ook de menselijke verhoudingen in het paradijs zijn goed. Negatieve gevoelens zoals wrok zijn afwezig. Er wordt geen onzin gekletst, men zit gezellig tegenover elkaar en wenst elkaar vrede toe.

Net als op aarde zijn er in het paradijs paren, mensen verkeren er met echtgenoten maar hier zullen man en vrouw eeuwig jong blijven. Volgens de overlevering hebben mensen in de paradijsstuinen eeuwig de leeftijd van 'Isa toen hij door Allah omhoog gebracht werd, de schoonheid van Dawoed en de lengte van Adam. Het paradijs is beloofd aan mannen én vrouwen die Allah oprecht vrezen.

In het Bijbelse beeld van het hiernamaals ontbreekt het sekseverschil. Mensen verblijven er als stralende engelen, van aardse lusten en onlusten bevrijd. Woorden als bruid en bruidegom krijgen een meer spirituele invulling.

De fonkelende stad en de groene tuinen zijn bestemd voor gelovigen. Dat betreft niet alleen het formele geloof, maar ook het gedrag. Verschillende deugden worden met name met een paradijselijke beloning in verband gebracht. Er is uit de vele relevante deugden een greep gedaan.

In de Koran staat de *Zakaat* centraal, de innerlijke bereidheid te geven aan de behoeftigen. Ook de rechtvaardige strijd van hen die uit hun woonplaats verdreven zijn wordt beloond. In de Bergrede noemt Jezus een aantal deugden die met de gelukzaligheid beloond zullen worden. In zowel het Oude als Nieuwe Testament is het gebod tot naastenliefde te vinden, in de woorden van Jezus ook de aansporing de vijand lief te hebben.

In de Koran staan de verdienstelijke mannen en vrouwen bij het laatste oordeel aan de rechterkant en dragen hun levensboek in hun rechterhand. Zij mogen na de Laatste Dag (zie hoofdstuk 16) de tuinen betreden als een eeuwig verblijfplaats.

Ook Jezus plaatst, in het evangelie volgens Matteüs, de oprecht gelovigen, de 'schapen', aan de rechterkant. Het zijn vaak mensen aan de onderkant van de samenleving: hoeren, misdadigers en Samaritanen, die hij het hemels paradijs belooft.

Vrijwel niemand is echter zonder fouten. Wie tijdens zijn leven misstappen begaat kan altijd oprecht vergeving vragen en zijn leven veranderen. In beide boeken verschaft dat alsnog toegang tot de Paradijstuinen c.q. het Nieuwe Jeruzalem. Daar is men stralend van blijdschap, in de nabijheid van Allah/God.

Bijbel	Koran
Hemels koninkrijk, heilige stad	De Paradijstuinen
<p>'Kom tot inkeer...want het koninkrijk van de hemel is nabij!' Matteüs 4:17</p> <p>Wees verheugd als die dag komt en spring op van blijdschap, want jullie zullen rijkelijk beloond worden in de hemel. Lucas 6:23</p> <p>Jezus antwoordde: '...nog vandaag zul je met mij in het paradijs zijn.' Lucas 23:43</p> <p>Wie overwint zal ik (Jezus red.) laten eten van de levensboom die in Gods paradijs staat. Openbaring 2:7</p> <p>Er stond een troon in de hemel en daarop zat iemand...en rond de troon was een regenboog die eruitzag als smaragd. Openbaring 4:2-4</p> <p>'Zie, ik schep een nieuwe hemel en een nieuwe aarde.'</p> <p>'Ik herschep Jeruzalem in een jubelende stad en schenk haar bevolking vreugde.' Jesaja 65: 17-18</p> <p>Ik (Johannes van de Openbaring red.) zag een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. Want de eerste hemel en de eerste aarde zijn voorbij...</p> <p>Toen zag ik de heilige stad, het nieuwe Jeruzalem, uit de hemel neerdalen, bij God vandaan. Openbaring 21:1</p> <p>De stad schitterde door Gods luister, met een schittering als van een edelsteen...</p> <p>Ze had een grote, hoge muur met twaalf poorten en bij elke poort stond een engel. Openbaring 21:11-12</p> <p>..de stad zelf was van zuiver goud, helder als glas. De grondstenen van de stadsmuur</p>	<p>Dan...wordt de hemel geopend en hij is een en al poorten... 78:18, 19</p> <p>Voor de godvrezenden zal er een goede terugkomst zijn: De tuinen van 'Adn, waarvan de poorten voor hen open staan. 38:49-50</p> <p>(Zij red.) die geloven en de deugdelijke daden doen, zij zullen in een hof verblijd worden. 30:15</p> <p>'Komt er in vrede en veiligheid binnen.' 15:46</p> <p>...in een hooggelegen tuin, waarin je geen onzin hoort. Daar is een stromende bron. Daar zijn verhoogde rustbedden, klaargezette bekers, rijen van kussens en uitgespreide tapijten. 88:10-16</p> <p>...een tuin zo breed als de hemelen en de aarde...3:133</p> <p>Er zijn rivieren van water dat niet brak is, rivieren van melk waarvan de smaak niet verandert, rivieren van wijn die aangenaam is voor de drinkers en rivieren van gezuiverde honing. En zij hebben daar allerlei vruchten en vergeving van hun Heer. 47:15</p> <p>Zij hebben kleren van groene zijde en brokaat aangetrokken en dragen armbanden van zilver en hun Heer geeft hun zuivere drank te drinken. 'Dit is als beloning voor jullie en jullie worden bedankt voor wat jullie hebben nagestreefd...' 76:21-22</p> <p>Op rustbanken met inlegwerk, waarop zij tegenover elkaar zittend achteroverleunen.</p>

<p>waren versierd met allerlei edelstenen.</p> <p>De twaalf stadspoorten waren twaalf parels, elke poort een parel op zich. De straten van de stad waren van zuiver goud en schitterden als glas. Openbaring 22: 18, 19, 21</p> <p>Hij liet mij een rivier zien met water dat leven geeft. De rivier was helder als kristal en ontsprong aan de troon van God en van het lam.</p> <p>In het midden...stond een levensboom... De bladeren van de boom brachten de volken genezing. Openbaring, 22:1-2</p> <p>Wie dorst heeft geef ik vrij te drinken uit de bron met water dat leven geeft. Openbaring 21:6</p>	<p>Bij hen gaan altijd jong blijvende jongelingen rond met bekers en kruiken en een drinkbeker (waarin een drank is) uit een bron, waarvan zij geen hoofdpijn krijgen en waarvan zij niet beneveld raken, en vruchten die zij voor zich uitkiezen en vlees van gevogelte, wat zij maar begeren. 56:12, 15-21,</p> <p>Een kelk van zilver wordt bij hen rondgegeven en bekers die van kristal zijn, van zilverwit kristal, die zij precies vol hebben geschonken. En daar krijgen zij uit een beker te drinken waarin gember is bijgemengd...</p> <p>En bij hen gaan altijd jong blijvende jongelingen rond. Wanneer jij hen ziet denk je dat zij rondgestrooide parels zijn. En wanneer jij het ziet dan zie jij gelukzaligheid... 76:15-20</p>
<p>Het koninkrijk Gods voor de priesters?</p>	<p>Mogen christenen de paradijstuin in?</p>
<p>Toen hij (Jezus red.) naar de tempel was gegaan...kwamen de hogepriesters...naar hem toe... Matteüs 21:23</p> <p>Daarop zei hij tegen hen: '...Iemand had twee zonen. Hij zei tegen de een: 'Jongen, ga vandaag in de wijngaard aan het werk.' De zoon antwoordde: 'Ik wil niet,' maar later bedacht hij zich en ging alsnog. Tegen de ander zei de man precies hetzelfde. Die antwoordde: 'Ja, vader,' maar ging niet. Wie van de twee heeft nu de wil van zijn vader gedaan?' Ze zeiden: 'De eerste.' Matteüs 21:28-31</p> <p>Daarop zei Jezus: 'Ik verzeker u: de tollenaars en de hoeren (die de boodschap aanvaardden red.) zijn u voor bij het binnengaan van het koninkrijk van God.' Matteüs 21:32</p>	<p>Als de mensen van het boek zouden geloven en godvrezend zouden zijn, zouden Wij...hen de tuinen van de gelukzaligheid binnenvoeren. En als zij zich aan de Taura en de Indjiel en wat van hun Heer naar jou is neergezonden zouden houden, zouden zij kunnen eten van wat boven hen is en van wat onder hun voeten is. 5: 65-66,</p> <p>En zij zeiden 'Alleen de Joden en de Christenen zullen de tuin binnengaan.'</p> <p>Dat zijn hun wensen!</p> <p>Welnee, Wie zich geheel aan God overgeeft en goed doet, die ontvangt zijn beloning bij zijn Heer.</p> <p>Zij hebben niets te vrezen noch zullen zij bedroefd zijn. 2:111-112</p>
<p>Gelukkig wie...</p>	<p>God bemint hen die goed doen</p>
<p>Dan..zal hij (Jezus, de Mensenzoon red.) de mensen van elkaar scheiden zoals een herder de schapen van de bokken scheidt ...de schapen zal hij rechts van zich plaatsen... Matteüs 25:32-33</p> <p>Toen hij de mensenmassa zag, ging hij (Jezus red.) de berg op... Hij nam het woord en onderrichtte hen:</p>	<p>Aan wie dan hun boek in hun rechterhand gegeven wordt, dat zijn zij die hun boek voorlezen en wie nog geen vezeltje onrecht wordt aangedaan. 17:71</p> <p>God bemint hen die goed doen...de godvrezenden, die bijdragen geven in voorspoed en tegenspoed en die hun woede inhouden en de mensen vergeving schenken... 3:134,133</p>

<p>Gelukkig wie nederig van hart zijn, want voor hen is het koninkrijk van de hemel. Matteüs 5:1-3</p> <p>Gelukkig de barmhartigen, want zij zullen barmhartigheid ondervinden. Matteüs 5:7</p> <p>Wie barmhartig is voor een arme leent aan de Heer, die zal hem zijn weldaad vergoeden. Spreuken 19:17</p> <p>Gelukkig de vredestichters, want zij zullen kinderen van God genoemd worden. Matteüs 5:9</p> <p>Jezus...zei: Wie zichzelf vernedert en wordt als dit kind, die is de grootste in het koninkrijk van de hemel. Matteüs 18:4</p> <p>Gelukkig wie vanwege de gerechtigheid vervolgd worden, want voor hen is het koninkrijk van de hemel. Matteüs 5:10</p> <p>Ook zag ik tronen, en aan hen die erop zaten werd recht gedaan. Het zijn de zielen van hen die onthoofd waren omdat ze van Jezus hadden getuigt... Openbaring 20:4</p> <p>...wie standhoudt tot het einde, zal worden gered. Matteüs 24:13</p> <p>Heb je naaste lief als jezelf. Leviticus 19:17</p> <p>...heb je vijanden lief... Matteüs 5:44</p>	<p>Als jullie de salaat (gebed red.) verrichten, de zakaat (gift aan de armen red.) geven...dan zal Ik jullie je slechte daden kwijtschelden en jullie binnenvoeren in tuinen... 5:12</p> <p>En zij geven, hoe lief zij het (hun geld red.) ook hebben, voedsel aan behoeftige, wees en gevangene. 'Wij geven jullie voedsel terwille van God; Wij wensen van jullie geen loon of dank.' 76:8-9</p> <p>...hij die zijn bezit gegeven heeft om zich te louteren en niet om voor een weldaad door iemand beloond te worden, maar uit zijn verlangen naar het aangezicht van zijn hoogste Heer. En Hij zal tevreden zijn. 92:18-21</p> <p>Zij dus die uitgeweken zijn, uit hun woningen verdreven zijn, op Mijn weg tegenspoed geleden hebben, gestreden hebben en gesneuveld zijn, van hen zal Ik de slechte daden kwijtschelden en Ik zal hen tuinen binnen laten gaan waar de rivieren onderdoor stromen; als beloning van God. 3:195</p> <p>...God...maakt hen stralend en blij. En Hij belooft hen, omdat zij geduldig hebben volhard, met een tuin... 76:11-12</p>
Misdadiger in het paradijs	Berouw en vergeving
<p>Een van de gekruisigde misdadigers zei... 'Wij hebben onze straf verdiend en worden beloond naar onze daden. Maar die man heeft niets onwettigs gedaan.'</p> <p>En hij zei: 'Jezus, denk aan mij wanneer u in uw koninkrijk komt.'</p> <p>Jezus antwoordde: 'Ik verzeker je: nog vandaag zul je met mij in het paradijs zijn.' Lucas 23:39, 41-43</p>	<p>God bemint hen die...wanneer zij iets gruwelijks doen of zichzelf onrecht aandoen...om vergeving voor hun zonden vragen...en niet volharden in wat zij willens en wetens deden.</p> <p>Zij zijn het wier beloning de vergeving van hun Heer is en de tuinen waar de rivieren onderdoor stromen. 3:134-136</p>
Rechtvaardigen als engelen	Mannen en vrouwen in de tuinen
<p>Want bij de opstanding trouwen de mensen niet en worden ze niet uitgehuwelijkt, ze zijn dan als engelen in de hemel. Matteüs, 22:30</p> <p>...het nieuwe Jeruzalem...was als een bruid die zich mooi heeft gemaakt voor haar man</p>	<p>Maar wie – hetzij man of vrouw – deugdelijke daden doet als gelovige, zij zullen de tuin binnengaan... 4:124</p> <p>Gaat de tuin binnen, jullie en jullie echtgenotes, om verblijd te worden. 43:70</p>

<p>en hem opwacht. Openbaring 21: 2</p> <p>Dan zal het met het koninkrijk van de hemel zijn als met...meisjes die hun olielampen hadden gepakt en erop uittrokken, de bruidegom tegemoet... Midden in de nacht klonk er luid geroep:</p> <p>'Daar is de bruidegom! Kom, ga hem tegemoet.'</p> <p>... zij die klaarstonden gingen met hem naar binnen voor het bruiloftsfeest, waarna de deur gesloten werd. Matteüs 25:1, 6</p>	<p>Voor hen zijn er daar reingemaakte echtgenotes en zij zullen daar altijd blijven. 2:25</p> <p>En er zijn gezellinnen met sprekende grote ogen, die als welbewaarde parels zijn. 56:22-23</p> <p>Wij hebben haar laten ontstaan.</p> <p>En Wij hebben haar tot maagden gemaakt, als vurig beminnende even oude (in leeftijd red.) gezellinnen voor hen die rechts staan: 56:35-38</p>
---	---

Stralende gezichten van de verlichten

<p>De stad heeft het licht van de zon niet nodig; over haar schijnt Gods luister...</p> <p>De volken zullen in haar licht leven. Openbaring 21:23-24</p> <p>Gods woonplaats is onder de mensen, hij zal bij hen wonen.</p> <p>Hij zal alle tranen uit hun ogen wissen. Er zal geen dood meer zijn, geen rouw, geen jammerklacht, geen pijn, want wat er eerst was is voorbij. Openbaring 21:3, 4</p> <p>Geen geweent of geweeklaag wordt daar nog gehoord.</p> <p>De verlichten zullen stralen als het fonkelende hemelgewelf, en degenen die velen tot gerechtigheid hebben gebracht als de sterren, voor eeuwig en altijd. Daniël, 12:3</p> <p>Er zal alleen maar blijdschap zijn en groot gejuich. Jesaja 65:18</p>	<p>Voor hen is de woning van de vrede bij hun Heer en Hij is hun beschermer wegens de dingen die zij gewoonlijk deden. 6:127</p> <p>'Vrede!' is (voor hen) een welkomstwoord dat van een barmhartige Heer komt. 37:58</p> <p>Je herkent in hun gezichten het stralende van de gelukzaligheid. 83:24</p> <p>Hun begroeting op de dag dat zij Hem (Allah red.) ontmoeten zal zijn: 'Vrede' en voor hen is een voortreffelijk loon klaargemaakt. 33:44</p> <p>En niemand weet wat voor vreugde voor hen verborgen is als beloning voor wat zij gedaan hebben. 32:17</p> <p>Gezichten zullen er op die dag stralend zijn, lachend en verheugd. 80:38-39</p> <p>Zalige gezichten zijn er op die dag, die met hun streven tevreden zijn. 88:8-9</p>
--	---

19. Sjaloom, Vrede, Salaam

Wedijvert dus in goede daden

In dit slothoofdstuk laten wij het licht vallen op gemeenschappelijke waarden in Bijbel en Koran. Het gaat om datgene waar mensen overal op aarde naar verlangen: vrede, in de talen van Bijbel en Koran: Sjaloom, Irene, Salaam.

Tegelijk wordt in beide boeken een aantal belangrijke richtlijnen voor het gedrag gegeven, dat aan vrede kan bijdragen dan wel afbreuk doen. Het gaat om normen waardoor zowel gelovigen en als niet-gelovigen zich laten inspireren. Richtlijnen die onder meer in Koran en Bijbel, maar ook elders zijn terug te vinden. Hoe oud deze 'geboden' ook zijn, hoe vreemd ouderwets soms geformuleerd, zij blijven hun geldigheid behouden, ook in onze geglobaliseerde, multiculturele samenleving met zijn technische kwetsbaarheid en massa vernietigingswapens.

Het gaat daarbij in de eerste plaats om het ontbreken van oorlog en geweld, gekoppeld aan het verbod op moord. Belangwekkend is dat, terwijl in de praktijk vaak gedood wordt in de naam van God, beide boeken daar juist voor waarschuwen. Gebruik van militaire macht is wel toegestaan, als het gaat om verdediging, van mensen maar ook van synagogen, kerken en moskeeën. Wel is het essentieel om elke kans voor de beëindiging van het conflict met beide handen aan te grijpen. Daartoe is een verzoenende houding vereist. Door te vergeven, door af te zien van vergelding kan een geweldsspiraal doorbroken worden.

Maar alleen orde en rust is niet voldoende, het gaat om meer dan *negatieve vrede*. Rust in het land mag geen dekmantel zijn voor onderdrukking en armoede. Vrede moet steunen op rechtvaardigheid en barmhartigheid. Hierin kan men zich laten inspireren door een rechtvaardige en barmhartige God/Allah.

Het in stand houden van vrede vraagt om tolerantie, en hoffelijkheid in de omgang. Het gaat niet aan anderen te kleineren, belachelijk te maken of uit te schelden.

In het bijzonder vraagt, in een multiculturele wereld, de omgang met andersdenkenden/andersgelovigen veel aandacht. In plaats van verschillen en strijdpunten te onderstrepen kan men kijken naar overeenkomsten. Dan blijken bijvoorbeeld christenen en moslims dicht bij elkaar te staan. Wie overtuigd is van de waarde van het eigen geloof kan daarover met anderen in schone woorden spreken. En juist ook als men het niet eens wordt, is wederzijds respect geboden.

Om te benadrukken hoezeer uitspraken uit de boeken van joden, christenen en moslims elkaar benaderen, hebben wij in dit laatste hoofdstuk de verzen niet naast elkaar geplaatst, niet tegenover elkaar, maar afwisselend onder elkaar. Wij hebben de bron vooralsnog weggelaten om de lezer eerst maar eens te laten raden uit welk boek de uitspraak afkomstig is. Wie nieuwsgierig is kan de voetnoten raadplegen achter in dit boek.

Vrede en het ontbreken van oorlog en geweld

Pleeg geen moord

...en Hij verbiedt wat gruwelijk, verwerpelijk en gewelddadig is...¹

Toen sprak God deze woorden: 'Pleeg geen moord.'²

...dat jullie geen gruwelijkheden mogen benaderen, noch uiterlijk, noch innerlijk, en dat jullie niemand mogen doden – wat God verboden heeft –, behalve volgens het recht.³

Derhalve hebben Wij aan de Israëlieten voorgeschreven dat wie iemand doodt, anders dan voor doodslag of wegens verderf zaaien op de aarde, is alsof hij de mensen gezamenlijk heeft gedood en dat wie iemand laat leven is alsof hij de mensen gezamenlijk heeft laten leven.⁴

Jullie die geloven! ...doodt elkaar niet. God is voor jullie barmhartig.⁵

Verdediging toegestaan

Aan hen die bestreden worden is (de strijd) toegestaan omdat hun onrecht is aangedaan; God heeft de macht hen te helpen, en die zonder recht uit hun woningen verdreven zijn...⁶

En als God de mensen elkaar niet had laten weerhouden dan waren kluizenaarsverblijven, kerken, synagogen en moskeeën, waarin Gods naam vaak genoemd wordt zeker verwoest. Maar God zal hen helpen die Hem helpen. God is krachtig en machtig.⁷

Beëindiging van conflicten

En God roept op tot de woning van de vrede...⁸

Maakt God niet tot een beletsel...om...vrede te stichten tussen de mensen.⁹

En als twee groepen van de gelovigen met elkaar strijden, sticht dan vrede tussen hen...¹⁰

En als zij (tegen wie je vecht red.) geneigd zijn tot vrede, wees daar dan ook toe geneigd en stel je vertrouwen op God; Hij is de horende, de wetende.¹¹

Misschien dat God tussen jullie en hen die jullie als vijand beschouwen genegenheid zal brengen; God is vrijmachtig en God is vergevend en barmhartig.¹²

Overal in het land op de aarde is rust en vrede, vrolijk gejubel weerklinkt.¹³

Gelukkig de vredestichters, want zij zullen kinderen van God genoemd worden.¹⁴

God leidt daarmee wie Zijn welgevallenen navolgen op de wegen van de vrede, brengt hen met Zijn toestemming uit de duisternis naar het licht en leidt hen op een juiste weg.¹⁵

Zij zullen hun zwaarden omsmeden tot ploegijzers en hun speren tot snoeimessen. Geen volk zal nog het zwaard trekken tegen een ander volk, geen mens zal meer weten wat oorlog is.¹⁶

Dan zal de gerechtigheid vrede stichten, ze brengt rust en vertrouwen voor altijd.¹⁷

Vergeving en verzoening

De Heer onze God, is vol erbarmen en vergeving...¹⁸

Hij is de vergevende, de barmhartige. ¹⁹

God is liefde.²⁰

Denkt aan Gods genade aan jullie toen jullie vijanden waren en Hij jullie harten tot elkaar bracht en jullie door Zijn genade broeders werden; toen jullie op de rand van de groeve van het vuur waren en Hij jullie ervan redde.²¹

Wees niet haatdragend. Als je iemand iets te verwijten hebt, roep hem dan ter verantwoording en laadt niet omwille van een ander schuld op je door je te wreken of wrok te blijven koesteren. Heb je naaste lief als jezelf. ²²

Vriendelijke woorden en vergeving zijn beter dan een aalmoes gevolgd door ergernis.²³

...heb je vijanden lief, wees goed voor wie jullie haten...²⁴

Vergeef ons onze schulden, zoals ook wij hebben vergeven wie ons iets schuldig was.²⁵

'Heer, als mijn broeder of zuster tegen mij zondigt, hoe vaak moet ik dan vergeving schenken? Tot zevenmaal toe?'

Jezus antwoordde: 'Niet tot zevenmaal toe, zeg ik je, maar tot zeventig maal zeven.'²⁶

De vergelding voor een slechte daad is een overeenkomstige slechte daad. Maar als iemand kwijscheldt en het weer goedmaakt, dan is zijn beloning Gods taak.²⁷

Jullie hebben gehoord dat gezegd werd: 'Een oog voor een oog en een tand voor een tand.' En ik zeg jullie je niet te verzetten tegen wie kwaad doet, maar wie je op de rechterwang slaat, ook de linkerwang toe te keren.²⁸

'Heb je vijanden lief, doe goed en leen geld aan anderen zonder iets terug te verwachten;'²⁹

En de goede daad en de slechte daad zijn niet gelijk; weer die af met iets dat beter is. Dan zal hij tussen wie en jou vijandschap was, zijn als een boezemvriend.³⁰

Vergeef, dan zal je vergeven worden.³¹

Rechtvaardigheid

God is rechtvaardig

Trouw is God, rechtvaardig en zuiver, in hem is geen spoor van kwaad.³²

...God doet geen greintje onrecht aan en als het een goede daad is, zal Hij die verdubbelen en van Zijn kant een geweldig loon geven.³³

De Heer is genadig en rechtvaardig, onze God is een God van ontferming, de Heer beschermt de eenvoudigen...³⁴

Als iemand met een goede daad komt, dan is er voor hem tien maal zoveel en als iemand met een slechte daad komt, dan wordt hem slechts dienovereenkomstig vergolden en hun zal geen onrecht worden aangedaan.³⁵

Wees rechtvaardig

De Heer heeft de rechtvaardigen lief...³⁶

Rechtvaardigheid verheft een volk...³⁷

Het huis van de rechtvaardige bergt talloze schatten...³⁸

God verbiedt niet, dat jullie hen die niet wegens de godsdienst tegen jullie gestreden hebben en die jullie niet uit jullie woningen verdreven hebben, met respect en rechtvaardig behandelen. God bemint hen die rechtvaardig handelen.³⁹

Weest standvastig voor God als getuigen van de rechtvaardigheid en laat de afkeer van bepaalde mensen jullie er niet toe brengen niet rechtvaardig te zijn.⁴⁰

Wees niet partijdig wanneer je rechtspreekt. Trek onaanzienlijken niet voor en zie machthebbers niet naar de ogen. Spreek rechtvaardig recht over je naasten.⁴¹

Behandel anderen dus steeds zoals je zou willen dat ze jullie behandelen.⁴²

Weest standvastig in de gerechtigheid als getuigen voor God, al is het tegen jullie zelf of de ouders of de verwanten. Of het nu om een rijke of om een arme gaat, God staat hen beiden zeer na. Volgt dus niet je geneigdheid om niet rechtvaardig te zijn.⁴³

Wie rechtvaardig en trouw is, wordt door de Heer beloond.⁴⁴

Gelukkig wie hongeren en dorsten naar gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden.⁴⁵

Barmhartigheid

God/Allah is barmhartig

In naam van God, de Erbarmer, de Barmhartige.⁴⁶

God is vergevend en barmhartig.⁴⁷

Wees barmhartig zoals jullie Vader barmhartig is.⁴⁸

Gelukkig de barmhartigen, want zij zullen barmhartigheid ondervinden.⁴⁹

Want de Heer uw God, is een God van liefde.⁵⁰

De liefde is geduldig en vol goedheid. Ze is niet grof en niet zelfzuchtig...ze verheugt zich niet over onrecht maar vind vreugde in de waarheid.⁵¹

Weest goed voor...de wezen en de behoeftigen.⁵²

Wie barmhartig is voor een arme leent aan de Heer, die zal hem zijn weldaad vergoeden.⁵³

Loof de Heer, O mijn ziel, hij die... recht doet aan de verdrukten, brood geeft aan de hongerigen. De Heer bevrijdt de gevangenen, de Heer opent de ogen van blinden, De Heer richt de gebogenen op, de Heer beschermt de vreemdelingen, wezen en weduwen steunt hij...⁵⁴

Vrede zij met jullie, jullie Heer heeft zichzelf barmhartigheid voorgeschreven: als iemand van jullie uit onwetendheid het verkeerde doet en dan later berouw toont en het weer goedmaakt, dan is Hij vergevend en barmhartig.⁵⁵

Wees barmhartig

En zij geven, hoe lief zij het ook hebben, voedsel aan behoeftige, wees en gevangene. 'Wij geven jullie voedsel terwille van God; Wij wensen van jullie geen loon of dank.'⁵⁶

Misbruik die vrijheid niet om uw eigen verlangens te bevredigen, maar dien elkaar in liefde, want de hele wet is vervuld in één uitspraak: 'Heb uw naaste lief als uzelf.'⁵⁷

En geef de verwant wat hem toekomt en ook de behoeftige en wie onderweg is...en als jij je van hen afwendt in jouw streven naar barmhartigheid van jouw Heer, spreek dan tot hen op een vriendelijke manier.⁵⁸

Wanneer een van jullie tot armoede vervalt en zich niet kan handhaven, moet je hem bijstand verlenen, zoals je ook een vreemdeling zou helpen die bij je te gast is; je mag hem niet laten verkommeren.⁵⁹

Vreemdelingen mag je niet uitbuiten. Jullie weten immers hoe het voelt om vreemdeling te zijn, omdat jullie zelf vreemdelingen zijn geweest in Egypte.⁶⁰

Iemand die als vreemdeling in jullie land verblijft, mag je niet onderdrukken. ...je mag hem niet laten verkommeren.⁶¹

Geen vreemdeling liet ik buiten overnachten, voor elke reiziger opende ik mijn deuren.⁶²

Als jullie openlijk aalmoezen geven, dan is dat mooi, maar als jullie dat in het verborgene doen en ze aan de armen geven dan is dat beter voor jullie en het verzoent iets van jullie slechte daden.⁶³

Want ik had honger en jullie gaven mij te eten, ik had dorst en jullie gaven mij te drinken. Ik was een vreemdeling, en jullie namen mij op, ik was naakt, en jullie kleden mij. Ik was ziek en jullie bezochten mij, ik zat gevangen en jullie kwamen naar mij toe. Ik verzeker jullie: alles wat jullie gedaan hebben voor een van de onaanzienlijksten van mijn broeders of zusters, dat hebben jullie voor mij gedaan.⁶⁴

Zij onder jullie die het goed en ruim hebben mogen niet zweren dat zij de verwanten, de behoeftigen en de uitgewekenen op Gods weg niets zullen geven. Zij moeten juist vergiffenis schenken en kwijtschelden. Willen jullie ook niet graag dat God jullie vergeeft? God is vergevend en barmhartig.⁶⁵

Tolerantie en hoffelijkheid

O mensen, Wij hebben jullie uit een man en een vrouw geschapen en Wij hebben jullie tot volkeren en stammen gemaakt opdat jullie elkaar zouden kennen.⁶⁶

Wend je wang niet hoogmoedig van de mensen af en loop niet verwaand op de aarde rond.⁶⁷

En de dienaren van de Erbarmer zijn zij die bescheiden op de aarde rondwandelen en wanneer de onwetenden hen toespreken zeggen: 'Vrede.'⁶⁸

Wie zijn medemens kleineert, heeft geen verstand, iemand met inzicht zwijgt.⁶⁹

Mensen moeten elkaar niet belachelijk maken... En maakt geen aanmerkingen op elkaar en geeft elkaar geen scheldnamen.⁷⁰

Kalme woorden zijn een levensboom, een valse tong vernietigt de geest.⁷¹

En wanneer zij geklets horen dan mijden zij het en zij zeggen: 'Wij hebben onze daden en jullie hebben jullie daden. Vrede zij met jullie! Wij zoeken geen omgang met de onwetenden.'⁷²

Oordeel niet, dan zal er niet over je geoordeeld worden. Veroordeel niet, dan zul je niet veroordeeld worden.⁷³

Waarom kijk je naar de splinter in het oog van je broeder of zuster, terwijl je de balk in je eigen oog niet opmerkt? Hoe kun je tegen hen zeggen: 'Laat mij de splinter in je oog verwijderen', terwijl je de balk in je eigen oog niet ziet? Huichelaar, verwijder eerst de balk uit je eigen oog, pas dan zul je scherp genoeg zien om de splinter in het oog van je broeder of zuster te verwijderen.⁷⁴

Vanwege barmhartigheid van God was jij soepel voor hen, maar als jij streng en hardvochtig was geweest dan waren zij rondom jou uiteengegaan. Reken het hun dus maar niet aan en vraag vergeving voor hen en raadpleeg hen over het beleid.⁷⁵

Godsdienstvrijheid en dialoog

Godsdienstvrijheid

In de godsdienst is geen dwang.⁷⁶

Hijzelf heeft de mens in het begin gemaakt en hem de vrijheid gegeven zelf te beslissen.⁷⁷

Of kun jij de mensen dwingen gelovigen te worden ? Niemand kan geloven zonder Gods toestemming...⁷⁸

Moslams, christenen en joden

En met hen die zeggen: 'Wij zijn christenen' zijn Wij een verdrag aangegaan.⁷⁹

... je zult merken dat zij in genegenheid het dichtst staan bij hen die geloven (de moslams red.) die zeggen: 'Wij zijn christenen.' Dat komt omdat onder hen priesters en monniken zijn en omdat zij niet hoogmoedig zijn. Wanneer zij wat naar de gezant (Mohammed red.) is neergezonden horen dan zie jij hun ogen van tranen overstromen wegens de waarheid die zij herkennen...⁸⁰

Twist met de mensen van het boek slechts op de beste manier...en zegt: Wij geloven in wat naar ons is neer gezonden en wij geloven in wat naar jullie is neer gezonden. Onze God en jullie god is één.⁸¹

Omgang met anders gelovigen

Zeg: 'O ongelovigen.

Ik zal niet dienen wat jullie dienen.

En jullie dienen niet wat ik dien.

En ik dien niet wat jullie dienen.

En jullie dienen niet wat ik dien.

Jullie hebben jullie godsdienst en ik heb mijn godsdienst.⁸²

'Mijn Heer, dezen hier zijn mensen die niet geloven.'

Schenk maar geen aandacht aan hen en zeg: 'Vrede.'⁸³

Dialoog

Wie goed luistert zal het goed vergaan...wie op milde toon spreekt, heeft meer overtuigingskracht.⁸⁴

Roep op tot de weg van jouw Heer met wijsheid en goede aansporing en twist met hen op de beste manier. Jouw Heer kent wie van de weg afdwaalt het best en Hij kent hen die het goede pad volgen het best.⁸⁵

Een rechtvaardige denkt na voordat hij antwoord...⁸⁶

Heb jij dan niet gezien hoe God een goed woord vergelijkt met een goede boom waarvan de wortel stevig staat en de takken in de hemel reiken?⁸⁷

Een goede boom brengt geen slechte vruchten voort... Elke boom kun je aan de vruchten kennen...⁸⁸

Een goed mens brengt uit de goede schatkamer van zijn hart het goede voort...want waar het hart vol van is daar loopt de mond van over.⁸⁹

Verklarend namen- en woordenlijst

Naast het Arabische woord staat het Nederlandse woord en visa versa.

Voor zover in de Koran de naam van bepaalde vrouwen ontbreekt zijn die aan de traditie ontleend.

Naam	Naam	hoofdstuk	Korte verklaring
Allah	God De Enige God		In het Arabische alfabet, dat geen hoofdletters kent, is het woord voor God (Alla) gevormd door een combinatie van 'al' (de) aan ilah, (God). Het Arabische woord <i>Allah</i> betekent dus niet zonder meer God maar 'De (Enige) God.'
Abraham	Ibrahiem	6, 7, 8, 14	
Adam	Adam	2	De eerste mens
'Adn	Eden	3, 6, 18	Paradijstuinen
Ajjoeb	Job	2	Profeet geduldig leed
Babel		2	Toren van Babel
Benjamin		8	Jongste broer van Jozef
David	Dawoed	10	Koning van Israël, psalmist
Dawoed	David	10	Ontvanger van de Zaboer
Djinn		10	Boze geest, geschapen uit vuur,
Djibriël	Gabriël	Inleiding, 13	engel goddelijk boodschapper
Duivel/Satan	Iblies	2, 3, 10	
Eden	'Adn	3	Paradijstuinen
Elizabet		12	Moeder van Johannes/Jahja, vrouw van Zacharias/Zakarijja, tante van Maria/Marjam
Eva	Hawah (volgens traditie)	2, 3, 4	Vrouw van Adam, eerste vrouw
Evangelie		13, 14, 15, 18	vier bijbelboeken die het leven van jesus beschrijven
Fir'aun	Farao	9	Heerser in de tijd van Moesa/Mozes
Iblies	Duivel/Satan	2, 3, 10	
Ibrahiem	Abraham	6, 7, 8, 14	
Indjiel		14, 15, 18	Dat wat aan 'Isa is geopenbaard, is niet bewaard gebleven
Gabriël	Djibriël	Inleiding, 12, 13, 16	Engel goddelijk boodschapper
Goede Vrijdag		14	Herdenking kruisiging Jezus
Hadith	overlevering	Inleiding, 6	Overlevering van uitspraken van Mohammed
Hadj	Bedevaart	6	Bedevaart naar Mekka
Hagar	Hajar (volgens traditie)	6	Moeder van Ismaël/ Isma'iel
Imraan		12	Profeet en vader van Marjam
'Isa	Jezus	11, 13, 14, 15, 16, 17,	Belangrijke profeet, zoon van Marjam
Isaak	Ishaak	6	Zoon van Abraham
Ishaak	Isaak	6	Zoon van Ibrahiem
Jahja	Johannes	12, 13	Profeet, zoon van Zakarijja
Jakob	Ja'koeb	6, 8	Vader van Jozef/Joesoef
Ja'koeb	Jakob	6, 8	Vader van Jozef/Joesoef
Jezus	'Isa	2, 12,13, 14,	Hoofdpersoon christendom, zoon

		15, 16, 17, 18	van God
Job	Ajjoeb	2	Door Satan beproefd
Joesoef	Jozef	8	Kuise droom uitlegger
Joenoës	Jona	11	Belandt in vis
Johannes	Jahja	12, 13	Bijgenaamd doper (van Jezus)
Jona	Joenoës	11	Belandt in (wal)vis
Jozef	Joesoef	6, 8, 9	Redt Egypte van hongersnood
Ka'ba		6	Zwarte steen in Mekka, van oudsher doel van pelgrims
Kerstmis		13	Feest van de geboorte van Jezus
Kaïn en Abel	Qabil en Habil	3	Zonen van Adam
Koran	Qoer'an		Betekent letterlijk 'de oplezing' of 'de voordracht'
Loet	Lot	7	Neef van Ibrahiem
Lot	Loet	7	Neef van Abraham
Maria	Marjam	12, 13	Moeder van Jezus
Marjam	Maria	12, 13	Moeder van 'Isa
Masieh	Messias	13, 14	Jezus/'Isa
Messias	Masieh	13, 14, 16	Jezus/'Isa
Moesa	Mozes	9, 11, 12, 14, 16	Voert Israëlieten uit Egypte
Mohammed		13, 14, 15, 16	Profeet, ontvanger van de Koran
Mozes	Moesa	4, 6, 7, 8, 9	Ontvangt tien geboden
Nineve		11	Stad van de profeet Jonas/Joenoës
Noach	Noeh	4	Bouwt ark
Noeh	Noach	4	Overleef zondvloed
Pasen		14	Herdenking opstanding Jezus
Pesach		9	Herdenking uittocht uit Egypte
Pinksteren		15	Feest van de Heilige Geest
Rebekka		6	Vrouw van Isaak moeder van Jakob
Ramadan		Inleiding	Vastenmaand, herdenking eerste openbaring aan Mohammed
Saba	Seba	10	Rijk van de koningin van Saba
Salaat	Gebed	6	Het (dagelijks vijf maal te verrichten) gebed
Salomo	Soelaimaan	10	Wijze Koning van Israël
Sara	Sarah	6	Vrouw van Abraham, moeder van Isaak/Ishak
Seba	Saba	10	Rijk van de koningin van Seba
Sodom		6, 7	Stad van de profeet Lot
Soelaimaan	Salomo	10, 12	Koning van Israël
Soera	Hoofdstuk	Verschillende hoofdstukken	De Koran bestaat uit 114 Soera's onderverdeeld in Ayah's (verzen)
Taura		Inleiding, 12, 13, 14, 15, 17, 18	Pentateuch/Thora-Joodse Bijbel waarin Wet, aan Mozes gegeven
Zacharias	Zakarijja	12	Profeet, oom van Maria en vader van Johannes
Zakaat		6, 13, 14, 18	Armenbelasting/charitatieve daad
Zakarijja	Zacharias	12	Profeet, oom van Marjam en vader van Jahja
ZamZam		6	Bron in Mekka, verbonden met Isma'iel

Noten bij Hoofdstuk 19

- ¹ Koran 16:90
- ² Oude Testament Exodus 20:1, 13
- ³ Koran 6:151
- ⁴ Koran 5:32
- ⁵ Koran 4:29
- ⁶ Koran 22:39
- ⁷ Koran 22:40
- ⁸ Koran, 10:25
- ⁹ Koran 2:224
- ¹⁰ Koran 49:9
- ¹¹ Koran 8:61
- ¹² Koran 60:7
- ¹³ Oude Testament Jesaja 14:7
- ¹⁴ Nieuwe Testament Matteüs 5:7, 9
- ¹⁵ Koran 5:16
- ¹⁶ Oude Testament Jesaja 2:4
- ¹⁷ Oude Testament Jesaja 32:17
- ¹⁸ Oude Testament Daniël 9:9
- ¹⁹ Koran 10:107
- ²⁰ Oude Testament 1 Johannes 4:16
- ²¹ Koran 3:103
- ²² Oude Testament Leviticus 19:17
- ²³ Koran 2:263
- ²⁴ Oude Testament Lucas 6:27
- ²⁵ Oude Testament Matteüs 6:12
- ²⁶ Oude Testament Matteüs 18:21-22
- ²⁷ Koran 42:40
- ²⁸ Nieuwe Testament Matteüs 5:38-39
- ²⁹ Nieuwe Testament Lucas 6:35
- ³⁰ Koran 41:34
- ³¹ Nieuwe Testament Lucas 6:37
- ³² Oude Testament Deuteronomium 32:4
- ³³ Koran 4:40
- ³⁴ Oude Testament Psalm 116:5-6
- ³⁵ Koran 6:160
- ³⁶ Oude Testament Psalm 146:8
- ³⁷ Oude Testament Spreuken 14:34
- ³⁸ Oude Testament Spreuken 15:6
- ³⁹ Koran 60:8
- ⁴⁰ Koran 5:8
- ⁴¹ Oude Testament Leviticus 19:15
- ⁴² Nieuwe Testament Matteüs 7:12
- ⁴³ Koran 4:135
- ⁴⁴ Oude Testament 1 Samuel 26:23
- ⁴⁵ Nieuwe Testament, Matteüs 5:6
- ⁴⁶ Eerste zin in bijna alle soera's van de Koran
- ⁴⁷ Koran 2:218
- ⁴⁸ Nieuwe Testament Lucas 6:36
- ⁴⁹ Nieuwe Testament Matteüs 5:7
- ⁵⁰ Oude Testament Deuteronomium 4:31
- ⁵¹ Nieuwe Testament 1 Korintiërs 13:4-6
- ⁵² Koran 2:83
- ⁵³ Oude Testament Spreuken 19:17
- ⁵⁴ Oude Testament Psalm 146:1, 6-9
- ⁵⁵ Koran 6:54

-
- 56 Koran 76:8-9
57 Nieuwe Testament Paulus' brief aan de Galaten 5:13-14
58 Koran 17:26-28
59 Oude Testament Leviticus 25:35
60 Oude Testament Exodus 23:9
61 Oude Testament Leviticus 19:33
62 Oude Testament Job 31:32
63 Koran 2:271
64 Nieuwe Testament Matteüs 25:35-36, 40
65 Koran 24:22
66 Koran 49:13
67 Koran 31:18
68 Koran 25:63
69 Oude Testament Spreuken 11:12
70 Koran 49:11
71 Oude Testament Spreuken 15:4
72 Koran 28:55
73 Nieuwe Testament Lucas 6:37
74 Nieuwe Testament Lucas 6: 41-42
75 Koran 3:159
76 Koran 2:256
77 Deuterocanonieke Boeken, Sirach 15:14
78 Koran 10:99-100
79 Koran 5:14
80 Koran 5:82-83
81 Koran 29:46
82 Koran 109:1-6
83 Koran 43:88-89
84 Oude Testament Spreuken 16:20, 21
85 Koran 16:125
86 Oude Testament Spreuken 15:28
87 Koran 14:24
88 Nieuwe Testament Lucas 6:43, 44
89 Nieuwe Testament Lucas 6:45